

Bacil

UVODNIK

Kaj prinaša nova številka šolskega glasila?

Pričakovanja dijakinje, ki je šele prestopila šolski prag, utrip tabora nadarjenih (tokrat v Kočevski Reki), dva zanimiva intervjuja, potopisne in literarne prispevke, utrinke gledaliških predstav, filma, odkrili smo nekaj pesniških talentov ...

Je tokrat ŠE kaj posebnega?

Na to vprašanje si boste odgovorili, ko boste glasilo prelistali. Verjamemo pa pregovoru, da lepa beseda mesto najde. Mi bi še dodali – naj zavije tudi do srca!

Prijetno branje vam želimo!

Uredništvo Bacila

Vsebina

<u>UVODNIK</u>	1
<u>5. NARAVOSLOVNI TABOR ZA NADARJENE DIJAKE – MED-MEDVED</u>	4
<u>MOJA PRIČAKOVANJA</u>	7
<u>POGLEJ PREDSE ...</u>	8
<u>SKRITI KOTIČKI MOJEGA KRAJA</u>	8
<u>NASMEH</u>	9
<u>ČEZ NEKAJ LET ...</u>	9
<u>Ivan Cankar : Hlapci</u>	11
<u>Ivan Tavčar: Visoška kronika</u>	12
<u>Anton Tomaž Linhart: Matiček se žen</u>	12
<u>Ivan Cankar: Pohujšanje v dolini šentflorjanski</u>	13
<u>Svetlana Makarovič: Prekleti kadilci</u>	15
<u>VPLIVI BAKTERIJ V PROBIOTIČNIH KAPSULAH NA SIMPTOME PREBAVNIH</u>	16
<u>MOTENJ PRI PACIETIH S PUTIKO</u>	
<u>SONETI</u>	17
<u>CANKARJEVE ČRTICE</u>	18
<u>MOJ BRAT, MOLITEV IN CANKAR</u>	18
<u>NA PRSTIH PROTI SVETLOBI</u>	19
<u>ČUD(EŽ)NE BESEDE</u>	20
<u>INTERVJU Z ANŽETOM ŠTRUBLJEM</u>	22
<u>INTERVJU Z AMADEJEM SLAKOM</u>	24
<u>SONETI</u>	26
<u>BIROKRATSKI LABIRINT</u>	27
<u>JAZ, DANIEL BLAKE</u>	27
<u>ČRNO-BELO</u>	28

30	<u>ZIDOVI, OGRAJE, MEJE</u>
33	<u>BESEDE ...</u>
34	<u>»ILMARINEN, KOVEC VEČNI...«</u>
36	<u>LITERATURA KOT PRAVICA DO SANJ</u>
38	<u>SONETI</u>
39	<u>NAROBE SVET</u>
41	<u>PRIMERJALNI ESEJ</u>
43	<u>VEST</u>
45	<u>PREPROST DAR</u>
45	<u>PREDSODKI</u>
47	<u>HAIKUJI</u>
48	<u>BALKANSKI »ROAD TRIP«</u>
51	<u>EKSKURZIJA V DUBROVNIK IN ČRNO GORO</u>
52	<u>LONDON</u>
54	<u>OKTOBER – MESEC PODJETNIŠTVA</u>
55	<u>KAJ SI RES ŽELIM?</u>
56	<u>SONETI</u>
57	<u>IZMENJAVA DIJAKOV</u>
58	<u>MODERNA GALERIJA - razstava MARIJA PREGLJA, februar 2018</u>
58	<u>PREŠERNOVANJE PRI NAS</u>
61	<u>GORAN VOJNOVIĆ - FIGA</u>
63	<u>VSE SE ZGODI Z RAZLOGOM</u>
65	<u>PA ŠE TO...</u>

5. NARAVOSLOVNI TABOR ZA NADARJENE DIJAKE – MED-MEDVED

Konec septembra je bil na naši šoli organiziran peti naravoslovni tabor. Tema je bila MED in MEDVED - oba sta pomembna za predel kočevskega prostora. Še posebej so nas zanimali medvedi, zato smo se odpravili proti Kočevju.

Vodstvo šole je izbralo dijake, ki se odlikujejo po svojem vedenju v šoli, dosežkih in sodelovanju na raznih področjih. Z nami so se odpravili 4 profesorji, in sicer Zdenka Dimnik, Sabina Povhe Lenart, Viljemka Kopčavar in Branko Lušina. Tabor je bil zelo pester, saj je bil obarvan geografsko, športno in kemijsko. Ob tem pa se nismo pozabili zabavati.

V jutranjih urah smo se v sredo, 19. septembra, odpravili na pot proti Kočevju. Kočevje se nahaja na jugozahodu Dolenjske. Bivali smo v hostlu, poimenovanem Bearlog, kar v slovenskem prevodu pomeni brlog. Je edni hostel v Kočevju, ima zelo lepo opremljene sobe in prijazno osebje.

Ob 9. uri smo se odpravili do Kočevske Reke in se tam ustavili za ogled skrivnostnega bunkerja Škrilj. Pred turistično-informacijskem centru so nam razdelili letake in preveze za oči ter nam dali navodila za ogled bunkerja. Z njihovim avtobusom smo se po razlagi odpeljali do bunkerja, ki je bil oddaljen približno 3 kilometre stran od Kočevske Reke. Na avtobusu smo podoživeli občutja, ki so jih občutili delavci v 50. letih prejšnjega stoletja, ker so morali med vožnjo do bunkerja nositi prevezo za oči, da si ne bi zapomnili poti.

Opozorili so nas, da mobilne telefone pustimo v avtobusu, ker ni dovoljeno snemati. Bunker se je nahajal v skritem gozdu pod zemljo in je bil v preteklosti zelo dobro varovan. Ko smo vstopili vanj, nas je zajel hladen zrak. Povedali so nam, da je imel in ima še danes dober obveščevalni sistem. Zgrajen je bil v času hladne vojne 80 metrov pod površjem. 500 m hodnikov in šest podzemnih sob z lastnim vodnim zajetjem in dvema generatorjema za proizvodnjo električne energije, bi omogočil bivanje v primeru atomskega udara, v njem pa bi brez zunanje pomoči lahko preživeli tudi do 100 dni.

Po ogledu bunkerja smo se odpravili na naravoslovno učno pot okoli Reškega jezera. Reško jezero je znano po prebivalcu orlu belorepcu, ki je redka in ogrožena vrsta. Je ena naših največjih ujed in eden največjih predstavnikov orlov na svetu. Orlova pot je bila urejena leta 2017 v sklopu projekta LIFE Kočevsko. Po številnih zanimivih informacijah o tem naravnem rezervatu, smo se tudi malo pozabavali tako, da smo se razdelili v dve skupini. Vodička je posredovala vsaki skupini določeno besedo, ki jo je morala interpretirati drugi skupini. Tema prve skupine je bila življenje orla, druge pa lubadarji v smrekah. Naslednji ogled nas je vodil v kraj Kostel, natančneje na grad Kostel. Grad ima bogato zgodovino in pomembno vlogo pri nadziranju meje, a žal so od njega ostali samo zidovi, ki vzbujajo spomin na življenje v preteklosti. Nato smo se odpravili na večerjo v lovski dom Pr' Slavcu v Kočah. Za zaključek smo obiskali še ranč Marina, kjer so se nekateri celo povzpeli na konjski hrbet. V hostel smo se vrnili v večernih urah, kjer je nato potekal

spoznavni večer in načrt za delavnice, ki so sledile naslednji dan.

Drugi dan našega druženja smo se po odličnem in bogatem zajtrku napotili na pohod po pobočju Stojne. Obiskali smo kar 4 točke. Prvi vrh, ki smo ga osvojili, je bil Livoldski vrh, ki je imel lep razgled. Sledil je vrh, na katerem so bile razvaline gradu Fridrihštajn, ki je bil zatočišče za zaljubljenca Friderika in Veroniko. Tretji hrib je bil Požgani hrib, ki je imel razgled na kočevski pragozd, kjer človek ne sme posegati s svojimi dejanji. Zadnji vrh je bil Mestni vrh z razgledom na Kočevje in vasi okoli njega. Po 5 urah hoje smo se pošteno okrepčali v planinskem domu Koča pri Jelenovem Studencu. Kdor si je želel, si je lahko po končanem kosilu šel ogledat Ledeno jamo, kamor ne posije sonce, zato se v njej skriva veliko ledu. Drugi dijaki pa so nabirali gozdni material za razstavo v šoli. Na žalost nismo opazili nobenega medveda. Ob 19ih smo imeli večerjo v piceriji in potem smo pričeli z delavnicami. Izdelovali smo razne poučne plakate, medeno milo, hidrolate, pekli piškote, se pogovarjali in obenem zabavali.

Zadnji dan zjutraj se je skupina, ki si je želela ogledati Rudniško jezero, odpravila do njega. Nekateri so se celo opogumili in zaplavali v jezeru. Ostali v hostlu pa so pridno dokončevali delavnice. Sledilo je še kosilo in pakiranje ter nato vožnja do Ljubljane.

V Ljubljano smo se vrnili navdušeni, polni novih znanj, izkušenj in seveda novih prijateljstev. V imenu vseh izbranih dijakov se še enkrat iskreno zahvaljujemo vodstvu šole in spremljajočim profesorjem, ki so nam dali priložnost, da razširimo svoje znanje o skrivnostih kočevskega gozda. Posebna zahvala gre profesorici Sabini Turšič, ki je podarila med in posodila mnogo predmetov, uporabljenih na razstavi, prav tako pa tudi butični trgovini Devur, ki izdeluje čudovite lesene izdelke. Najdete jo lahko v starem mestnem jedru Ljubljane (Mestni trg 12). Hvala tudi vsem udeležencem. Zaradi vsakega izmed vas je bil tabor boljši!

Rok Kuhar, 3. Fa

MOJA PRIČAKOVANJA

V življenju sem imela že veliko pričakovanj. Ta so se vedno hitro spreminjala, uresničevala ali pa so me zelo razočarala. V letošnjem letu so se mi nekatera uresničila, druga pa ne, kar me je zelo potrla. Ker sem človek, ki težko sprejme poraz, si vedno raje postavljam lažja pričakovanja in cilje.

V letošnjem letu sem doživela veliko pomembnih dogodkov, kot so Sveta birma, športna tekmovanja, valeta in na vse zadnje sem se morala vpisati v srednjo šolo. Ko sem se vpisala, nisem bila prepričana, ali bom sprejeta ali ne, tako da sem takrat pričakovala le pismo, v katerem bo pisalo, da sem sprejeta. In to sem tudi dočakala. In tako so me obšla nova pričakovanja in skrbi. Nisem vedela, kakšen bo prvi dan, ali me bodo sošolci sprejeli in še vedno nisem vedela, ali je to prava šola zame. Seveda se je moje pričakovanje uresničilo. Zdaj sem prepričana, da sem se pravilno odločila.

Zdaj pa so na plano prišla nova pričakovanja. Veliko jih je, a dva najpomembnejša sta, da bom uspešno končala prvi letnik ter da bo moje zdravje končno prišlo na zeleno vejo. Pa če se najprej dotaknem šole ... Glede na to, da imamo odlične učitelje in da mi naš predmetnik zelo ugaja, sem skoraj prepričana, da bom zaključila letnik brez večjih težav. Seveda ne bom presenečena, če bom vmes dobila kakšno slabo oceno. V bistvu bom vesela, če bo do tega prišlo, saj bom tako vedela, da moram dati več od sebe, če bom hotela, da uspem narediti letnik. Kar pa se tiče zdravja, je pa malo bolj zakomplicirano. V bistvu je sedaj vse odvisno od zdravnikov, saj dokler ne bodo ugotovili, kaj se dogaja z menoj, ne morem narediti nič, razen to, da pazim na svoje zdravje. Zaenkrat pa še vedno ne vem, kako bom cilja uresničila, ker se pogoji ves čas spreminjajo in je težko kaj načrtovati. In tudi sama po sebi ne maram načrtovanja, ker rada eksperimentiram. Mogoče je tudi zaradi tega ta šola prava odločitev.

Kot sem že povedala, rada eksperimentiram, zato pa tudi velikokrat naletim na težave. Te imam še kar rada, saj kakšno pa bi bilo življenje brez težav? Bilo bi dolgočasno, prazno in pusto. Seveda so težave »slabe«, ampak v vsem slabem se najde nekaj dobrega. To je tudi nekako moj moto. V življenju sem imela veliko padcev: pri zdravju, športu, v odnosih z družino, pa tudi do padcev po stopnicah. Ampak mene padci dvigajo. Če bi obupala že prvič, ko smo izgubile tekmo, ne bi nikoli postala dvakrat zaporedoma najboljša vratarka v Sloveniji. Če bi obupala že takoj, ko sem videla, da je vpis v šolo omejen, tudi ne bi prišla do tega, da sedaj pišem ta spis. Zato se ne obremenjujem s padci, ampak z rešitvami. Moj nekdanji učitelj matematike bi rekel : » Postopek ni važen, važna je rešitev,« in za ta stavek sem mu zelo hvaležna.

V življenju so pričakovanja pomembna, a še bolj pomembno je, na kakšno pot te pripeljejo.

Tinkara Vrhovec, 1.L

POGLEJ PREDSE ...

»Pazi, skoraj si pohodila hrošča! Drugič poglej malo predse, morda boš kaj več opazila. Kaj meniš, kako bi izgledalo, če bi na svetu obstajal nekdo, ki bi nas z lahkoto pohodil, prav tako kot ti to žival?«

No, morda na svetu ni take osebe, ki je večja in močnejša, sem pa prepričana, da nas naša življenja postavljajo v take situacije vsak dan. Kot srednješolka se lahko primerjam s hroščem. Vsak hip me lahko »pohodi« slaba ocena, čas, ki ga namenim učenju ali pa le preprosta šolska naloga. Mladi se premalo zavedamo teh situacij, zaprti smo vase, pred seboj vidimo samo še svetlikajoče ekrane naših pametnih telefonov. Premalo se zavedamo, kaj se dogaja okoli nas in drugod po svetu. Nekateri živimo življenje, v katerem nam ničesar ne manjka, seveda pa to leti na materialne stvari. Pogrešam nasmehe na obrazih mlajših generacij. Ne cenijo stvari, kot so topel objem in občutek varnosti. Vse to je seveda odvisno od nas samih, od naših staršev in družbe. So slušalke v ušesih, telefon v rokah ter prijatelj ob strani »normalne«? Bomo s tem kaj dosegli?

Sonce na svetu žari zato, da nam osvetljuje pot, po kateri hodimo vsak dan. In tudi ko je v našem življenju tema, to ni čas za prižiganje telefonov. Ob sebi imamo družino, prijatelje, znance. Z njimi si moramo ponovno »prižgati« luč.

Tea Forsthuber, 4. Ka

SKRITI KOTIČKI MOJEGA KRAJA

Življenje je nekakšna igra, ki se enkrat začne ter seveda tudi konča. Del življenja so tudi žalostni trenutki in trenutki osamljenosti. Za take trenutke vedno prav pride kakšen skriti kotichek.

Moje življenje se je začelo v Ljubljani, ko sem živela s svojo mami ter starejšo sestro. Starša sta se ločila, ko sem bila še čisto majhna. Ob kakšnih »slabih« trenutkih sem se vedno zatekla v svojo omaro, kjer sem lahko spravila vsa čustva, ki so me morila, na plan. V to omaro sem velikokrat zahajala, kajti bila je zelo velika in v njej sem se počutila varno. Bila je moj prvi skriti kotichek. Pri devetih letih sem izgubila svojo mami in z njo tudi svoj skriti kotichek. Nekoliko kasneje, v 4. razredu osnovne šole sem se preselila k svojemu očetu v Logatec. Za prilagoditev sem potrebovala kar veliko časa, kajti sprememba je bila ogromna.

Zdaj stanujem v Logatcu. Tu sem si poiskala nov skrivni kotichek, da bi se počutila varno in da bi lahko spustila vsa moja čustva na prostost. Sicer moram priznati, da je bilo to iskanje kar naporno, a kotichek sem vseeno našla. Ta skrivni kotichek se nahaja v gozdu, kjer je jasa. Na sredini te jase je miza s klopjo. Vsakič, ko mi je hudo, odidem tja ter se sprostim in razmišljam o dogodkih, ki so se zgodili. Čeprav ta kotichek ni ravno blizu mojega doma, še vedno z veseljem hodim tja. Je primeren tudi za piknik ali pa tek ter pogovor s prijateljico.

Po mojem mnenju vsak človek potrebuje prostor, v katerega se lahko zateče ob kriznih trenutkih ali trenutkih sreče. Kakšen kotichek si bo izbral in kje, ve le vsak zase.

Jacqline Perič, 4. Ka

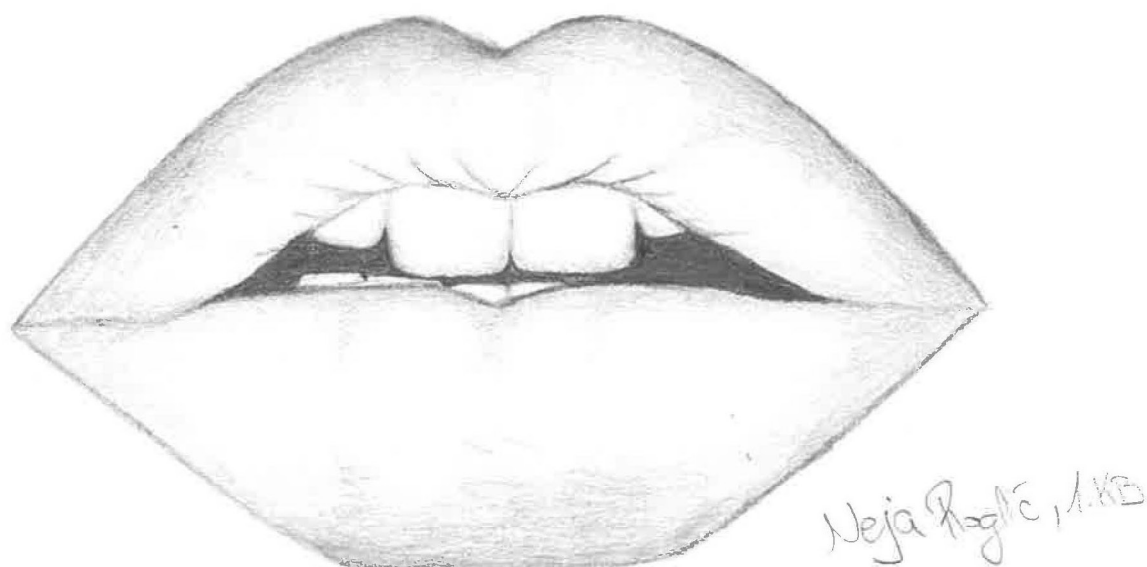
NASMEH

Poglej predse in v ogledalu boš zagledala odsev. Zagledala boš odsev sebe, svoje lepe postave, urejenih las in nežno naličenega obraza. Vse je, kot mora biti. No, skoraj vse.

Na obrazu nekaj manjka. Nekaj, kar bi lahko spremenilo vsako mnenje o tebi. Nasmeh. Kje se skriva? Zakaj je namesto njega resen, žalosten, zamišljen izraz na tvojem obrazu? Izgubil se je nekje v preteklosti, ko se je zgodil dogodek, ki te muči. Ampak zakaj se vračaš nazaj in razmišljaš o njem, ko pa je okoli tebe toliko lepega, zanimivega in zabavnega? Ne vračaj se nazaj. Ne glej na stvari v slabi luči. Osredotoči se na sedanost in prihodnost. Stori nekaj, kar te bo osrečilo jutri ali pa čez leto dni. Zato pozabi na slabe stvari, tako ali tako so se zgodile v preteklosti in so mimo. Pred teboj je še dolga pot in težko jo boš prečkala, če bodo tvoje misli zahajale v napačno smer. Pomikaj se naprej, glej predse in se osredotoči na pozitivne stvari, ki ti jih ponuja življenje.

Daj, pokaži osebi, ki te je prizadela, da je tudi brez nje tvoje življenje lahko lepo. Dodaj še piko na i in se široko, srčno nasmehni!

Nika Gjurin, 4. Ka

ČEZ NEKAJ LET ...

Včeraj ... no, kaj naj rečem, bil je zanimiv dan, na grobo povedano.

Bilo je lepo, sončno jutro. No, ne ravno jutro, bil je skoraj poldan, ko sem se dvignila iz postelje in se odvlekla v kuhinjo. Takoj, ko sem stopila v prostor, sem zavonjala bogat vonj po kavi in popečenih kruhkih. Za mizo je sedel moj oče in se mi smejal.

»Dobro jutro, Asja,« me je pozdravil.

»Jutro, oči,« sem odzdravila ter sedla za mizo zraven njega. Kava in kruhki so ležali pred mano na mizi, toda kar naenkrat sem bila preveč navdušena, da bi jih lahko pojedla. Vstala sem in šla v kopalnico, kjer sem si umila obraz se preoblekla ter za trenutek ujela svoj odsev v ogledalu. Videla sem dekle, ki so se ji uresničile sanje.

»Telefon ti je zvonil!« se je oče zadržal iz kuhinje.

Hitro sem se napotila proti omarici na hodniku, kjer je ležal moj telefon, ga vsa navdušena odklenila in ugotovila, da imam dva neodgovorjena klica.

»Kdo je bil?« je oče radovedno stegnil vrat.

»Kdo le?« sem se zasmejala in se odločila, da ga bom poklicala nazaj.

Trajalo je nekaj časa, preden se je javil, česar sem bila že navajena.

»Ja?« je začivkal glas na drugi strani linije.

»Jaz sem, srček,« sem se nasmehnila v mikrofonski telefon.

»Oh, živjo, miška. Kako si?« je ves vesel zažvrgolel. Odvrnila sem, da sem v redu, ampak zelo živčna.

»Danes ob petih na letališču, v redu?« mi je rekel z veselim glasom. Opazen je bil rahel tresljaj, kar bi lahko pripisala živčnosti.

Ura je odbila pet, jaz pa sem s kovčkom in potnim listom stala pred vhodom. Seveda, morala bi vedeti, da bo spet zamudil. Živčno sem se prestopala in prelagala dokument iz ene roke v drugo. Pogledala sem na uro. Deset minut čez pet. Ozrla sem se po parkirišču, a moje oko ni zaznalo znanega avta. Še enkrat sem pogledala na uro, bolj iz navade kot pa česa drugega. Ko sem spet dvignila pogled, sem ga videla. Hodil je samozavestno kot vedno, vendar je bila prisotna nervoza v njegovih korakih. Gledal je v mojo smer, a me ni videl - za to krivim svojo višino. Pomahala sem mu ter se zadržala: »Patrik!«

Obrnil je glavo in me pogledal. Stekel je proti meni in me močno objel.

»Si pripravljena?« me je veselo vprašal.

»Tokio, prihajamo!« sem vzkliknila in ga še močneje objela.

Čez eno uro sva že sedela na letalu in zasanjano gledala skozi okno.

Sanje se lahko uresničijo, le delati moraš na njih. Vredno je vsakega truda, verjemite mi.

Asja Križman, 4. Ka

ABONMA DRAMA

Ivan Cankar : Hlapci

Režiser: Janez Pipan

Igralci: Jernej Šugman (župnik), Tadej Toš (nadučitelj), Marko Mandić (Jerman), Bojan Emeršič (Komar), Jurij Zrnec (Hvastja), Nina Ivanišin (Lojzka) in drugi.

23. septembra je v Drami potekala predstava Hlapci, prva od petih iger v sklopu gledališkega abonmaja. Predstavo smo si ogledali v SNG Drama, kar je bilo zame še bolj razburljivo, čeprav sem si že ogledala nekaj predstav. Občutki, ko vstopiš v dvorano polno ljudi, kjer je vsak kotic zapolnjen, so nepopisljivi. V ozračju se je čutila napetost, vsi smo že nestrpno čakali, da se predstava začne.

Potekale so volitve med klerikalci (črni) in liberalci. Vsi so bili izredno neučakani. Jerman, ki je osrednji lik, se je zavedal, da mu sprememba oblasti ne bo prinesla boljšega življenja. To mu je tudi jasno povedala njegova znanka. Zmagala je klerikalna stranka. S to zmago se druga stran volivcev ni strinjala, zato so morali spremeniti svoje mnenje in preiti med klerikalce. A zaradi tega napetost ni bila manjša. Župnik je imel ogromno moč, vsi učitelji so ga morali poslušati, čeprav se ni boril za ljudstvo. V srcih je še zmeraj gorelo kanček upanja, da ne bi vera postala edina prioriteta. Jerman pa se ni dal. Vse tiste, ki so spremenili svoje prepričanje, je zmerjal za hlapce. Na koncu, ob materini smrti, je ostal sam. Odšel je na Goličavo in žaloval za usodo svojega naroda in smrtjo matere.

Na začetku igre sem bila zmedena, saj ni bilo jasno prikazano, kaj se dogaja. Pred ogledom nisem vedela nič o tej zgodbi in sem zaradi tega malo težje sledila predstavi. Je bila pa že sama igra malo težje razumljiva ravno zaradi politične teme. A ker so igralci tako dobro odigrali svojo vlogo, so naredili igro bolj zanimivo. Igralce, ki jih poznam že od prej, mi je bilo zelo razburljivo videti v drugi, bolj resni vlogi. Moram priznati, da še nikoli nisem bila tako impresionirana nad igranjem. Res se je videlo, da igrajo s srcem. Njihovo gibanje na odru je bilo dovršeno. To je zelo pomembno za tako predstavo, da ne izpade preveč stroga, monotona. Igra je po zvrsti drama, kljub temu pa ni izpadla preveč depresivno, žalostno, ampak je bila na trenutke tudi rahlo komična, kar jo je naredilo bolj razgibano.

Če povzamem, je predstava res odlična, čeprav mi tema ni bila zanimiva, ker ne spremljam političnega dogajanja. So pa igralci s svojo igro naredili predstavo bolj zanimivo.

Ivan Tavčar: Visoška kronika

Pomladnega 22. marca smo si ogledali dramatizacijo Tavčarjevega romana Visoška kronika. Te predstave sem se kar veselila, saj sem zgodbo poznala že iz osnovnošolskih klopi in sem v glavi vedno imela Agato ter preizkus čarovništva. Izredno me je zanimalo, kako bo to uprizorjeno na osnovi zgodovinskega romana. Bil je objavljen leta 1919 kot podlistek v Ljubljanskem zvonu in leta 1921 v prvi knjižni izdaji ter velja kljub nedokončanosti (Tavčarja je prehitela smrt) za eno najboljših del v slovenski književnosti. V ospredju so zgodovinske teme – tridesetletna vojna, preganjanje čarovnic in preganjanje protestantov.

Na oder so stopili Tamara Avguštin, Nina Ivanišin, Klemen Janežič ter Aljaž Jovanović. Usedli so se za mizo ter začeli pogovor. Najprej sem mislila, da nam bodo na kratko podali vsebino, preden se predstava začne. Ampak ta pogovor je trajal kar tri ure. Predstavitev se je začela z rojstvom Izidorja Khallana, ki se ni rodil pod srečno zvezdo, kar mu je bilo dostikrat povedano. Oče Polikarp je bil zelo strog in Izidor je velikokrat občutil njegove robustne prijeme na svojem telesu. Mati je v času, ko je Izidor živel v Škofji Loki, umrla. Tako so nam igralci podali vsebino kronike na Visokem v Škofji Loki. Bila je zelo zanimiva, saj niso le govorili, ampak tudi uprizarjali določene prizore. Največ pozornosti so namenili nesrečnemu Izidorju ter kasneje Agati. Na trenutke je bilo sicer dolgočasno, saj je v knjigi tudi nekaj temačnih zgodb očeta Polikarpa, ki je ubil Jošta Swarzkoblerja in si tako prilastil vojno blagajno. Režiser Jernej Lorenci je za uprizoritev uporabil drugačen pristop in s tem preizkušal našo potrpežljivost, saj smo gledalci čakali, kdaj se bo predstava zares začela. Tako se je vseh pet igralcev izmenjevalo v vlogi pripovedovalca: vsak od njih je imel svoj odnos s Tavčarjevo pripovedjo in liki, ki nastopajo v njej. Tako se je oblikoval dinamičen dialog med Tavčarjevim jezikom in osebnim govorom vsakega igralca. V dvorani je velikokrat zadonel smeh gledalcev, saj so igralci velikokrat povedali tudi šalo, ki ni bila napisana v scenariju. In ravno to je naredilo predstavo posebno, saj smo gledalci dobili občutek, kot da igralce poznamo ter kot prijatelji kramljamo in si pripovedujemo zgodbo. S tem je bilo tudi vzdušje v dvorani zelo drugačno in posebno. Igralci so si izmenjevali vloge. Le stopili so na mizo, ki je služila kot privzdignjen oder, in prikazali del vsebine. Igralci so se seveda na to predstavo zelo dobro pripravili, saj subjektivno prikazovanje zgodbe ni lahko. Kakor je omenila Tamara, so si podrobno ogledali Poljansko dolino z dvorcem na Visokem, ki je bil v lasti Ivana Tavčarja, ter Škofjo Loko. Proti koncu predstave so poudarili ples, kjer je bilo nakazano, kakšno veselje je prinesla Agata na Visoko po smrti očeta Polikarpa. Medtem se je pridružil okrogli mizi tudi Janez Škof. Nato je sledil prizor, na katerega sem nestrpno čakala – preizkus čarovništva. Agati so najprej prebadali kožna znamenja, nato pa je morala prestati še preizkus z vodo. Iz nje jo je rešil Jurij, kasneje njen mož. Izidor pa se ni izkazal za pogumnega, saj je res verjel, da je Agata čarovnica. Po nekaj letih se je poročil z Margareto, kakor je bilo mišljeno že na začetku.

Po predstavi sem bila kar pozitivno presenečena, saj si nisem mislila, da lahko neko zgodbo prikažeš na drugačen način in je ta lahko zanimiv. Od vseh pripovedovalcev se mi je najboljši zdel Aljaž, ki me je s svojim izredno doživetim igranjem presunil in fasciniral. Ne morem opisati, kaj je delal s svojim telesom. Res je dobro prikazal vse Izidorjeve prigode, tudi tiste zelo krute, ko mu je oče odrezal prst in ko je veliko noči prebil in močno kričal. Spoznala sem, da morajo igralci biti res talentirani in vsestranski. To so v tej predstavi tudi dokazali.

Anton Tomaž Linhart: Matiček se ženi

Režiser Janusz Kica, dramaturginja Mojca Kranjc, scenografinja Karin Fritz. Igrajo: Marko Mandić - Baron Naletel, Polona Juh - Rozala, baronova gospa, Gregor Baković - Matiček, Nina Ivanišin - Nežka, hišna, Nik Škrlec - Tonček, študent, Igor Samobor - Zmešnjava, advokat na deželi, Ivo Ban - Žužek, Bojan Emeršič - Budalo, Eva Jesenovec - Jerca, županova hči, Rok Vihar - Jaka, Zvone Hribar - Gašper, delavec, Sabina Kogovšek - Deklič, Lucija Harum/Mia Skrbina - Deklič.

Zgodbo sem že poznala, saj smo komedijo Antona Tomaža Linharta obravnavali pri pouku. Delo je priredba Figarove svatbe v času razsvetljenstva, ko je bila slovenščina zatirana. Linhart je s to komedijo pokazal prepričljive like, živ dialog, dramatičen zaplet in številne situacije, ki vključujejo uporabo prostora ter scenografskih in drugih elementov klasičnega gledališča.

Igra je vezana na en dan, »ta veseli dan«, ko se Matiček in Nežka poročita. Prvi prizor se začne v Nežkini sobi, kamor pride Matiček in ji erotično izkazuje ljubezen. Erotika je v predstavi glavno gonilo. Nežka je zelo lepa ženska in jo želi močiti še mnogo drugih moških, med njimi tudi sam baron. Ta sicer ima ženo Rozalko, a se mu zdi, da se v treh letih zakona partnerja naveličaš. Nežka pa je zvesta Matičku in barona le vrtiljoki prsta kakor tudi študenta Tončka, ki je osvajal ženska srca s svojo poezijo. Najbolj očara ravno baronico, ki je sicer njegova botra, a se ob njegovih rimah kar topi. Baron pa Tončka ne mara. Ve, da je le neizkušen fant, a ga je hkrati ga strah, da mu bo vzel ali Nežko ali njegovo ženo. Brez zapletov v komediji gotovo ne gre, zato že kmalu na dan pride tožba, v kateri Matiček dolguje denar Smrekarici. Baron se že veseli nesrečnega izida, a se zgodi velik preobrat, saj je bila Smrekarica njegova mati, Žužek pa njegov oče. Tako se tožba uniči, Matiček pa po dolgem času najde svoje starše.

Da bi ujeli nezvestega barona, je Matiček napisal pismo, kjer je pisalo, da bo baronico obiskal moški. Seveda je v baronu privrelo toliko ljubosumja, da je hitro šel pogledat, kdo je ta skrivnostni moški. V kamri je sicer bil Tonček, a je prej skrivaj skočil skozi okno, saj bi moral, po naročilu barona, biti že zdavnaj v Ljubljani. Barona so pretentali. Za vrati se je skrivala Nežka in tako je baron brez ujetega plena žalosten odšel iz sobe. V pripetljaj pa se je vpletel Matiček in rekel, da je on skočil skozi okno, saj je vedel, da bo drugače Tonček v težavah. Ob skoku je zgubil tudi listek, na katerem so Tončku naročili, naj se vrne v Ljubljano. Za zadnji zaplet sta poskrbeli baronica in Nežka. Sklenili sta, da se bosta zamenjali in razkrinkali barona. Nežka mu je v pismu sporočila, da se dobita zvečer pod hrastom. To je videl tudi Matiček in ker ni vedel za potegavščino, je tudi njega postalo strah. Matiček in baron sta se ujela v past, le da se je baron na kolenih skesal pred baronico. Za srečen konec sta se na koncu dneva Matiček in Nežka le poročila, čeprav poroke v predstavi žal nismo dočakali.

Komedije sem se zelo veselila, saj mi je bila zgodba izredno zanimiva in sem vedela, da bo to odlična predstava. Zvrstilo se je veliko smešnih zapletov. Moj najljubši lik je bil zagotovo Matiček. S svojo iznajdljivostjo je vedno razpletel vsak zaplet, z iskreno ljubeznijo do Nežke pa kupil vse gledalce. Zanimiv je bil tudi Budalo, ki je s svojim jecljanjem nasmejal celotno dvorano in razbil včasih žalostno vzdušje. Mene pa je zelo navdušila tudi kostumografija. Ženski liki so v gala oblekah zapeljavali vse v dvorani.

Ivan Cankar: Pohujšanje v dolini šentflorjanski

Dne 27.2.2018 smo si v Cankarjevem domu v sklopu gledališkega abonmaja ogledali težko pričakovano predstavo Pohujšanje v dolini šentflorjanski. Igralci: Uroš Smolej (Peter), Maša Kagao Knez (Jacinta), Primož Pirnat (župan), Iva Kranjc Bagola (županja), Lotos Vincenc Šparovec (dacar), Maša Derganc (dacarka), Igor Samobor (učitelj Šviligoj) in drugi. Režija: Eduard Miler.

Že lep mesec pred ogledom sem zasledila plakate o tej predstavi in me je prav zanimalo, kakšna bo ta igra. Z nami se je na plakatu spogledovala temnopolta ženska z bujnimi lasmi oziroma v igri spoznana Jacinta in mi pravila, da bo predstava nekaj posebnega.

Najprej, ko sem stopila v dvorano, sem zagledala oder, ki mi je vzel sapo. Bilo je temačno, in nenavadno, scene skoraj ni bilo! Cela dvorana je trepetala v pričakovanju, kaj bo ta igra prinesla.

Predstava se začne z množico ljudi - bogaboječih Šentflojrnancev, katerim je dober sloves izredno pomemben, saj slab hitro doseže usta obrekovalcev. Dajejo občutek zmedenosti in strahu. Ob prihodu tujcev se simbolično nad njih spusti ograja, ki jih loči od drugih, saj umetnikov in njim podobnim ničvrednežev nočejo, kar je na začetku župan nakazal s svojim vplivnim govorom. Takoj, ko tujec stopi k ograji, vsi tiščijo roke k človeku in upajo, da se bodo lahko z njim rokovali in bili slišani. Kasneje pride z njim tudi poželjiva Jacinta, ki je poosebljena umetnost.

Skozi predstavo so bile prikazane spletke med prebivalci doline, katere je zlahka dobiti v zanko. Vsako noč so oblastnemu Petru, nezakonskemu sinu neznanega očeta, dajali

denar, ki so ga imeli zakopanega. Za popotnika mislijo, da je dete po imenu Peter, katerega so našli pod vrbo pred petnajstimi leti ter spustili po reki. Z denarjem le zakrivajo grozno dejanje, ki so ga takrat naredili. Toda za masko se skriva bogat razbojnik Krištof, ki hoče od svojih "očetov" dobiti vsak dinar in njihovo naklonjenost. Med vsemi Šentflorjanci pa ni niti ene čiste duše. Jedo iz Krištofovih rok in občudujejo ter se dotikajo Jacintinega telesa, ki jih pusti žejnih ust. Jacinta ni le čutna in erotična ženska, temveč oseba, ki se zaveda svoje privlačnosti in moči, koraka odločno, zavzema prostor s svojim plesom in postavlja zahteve ter se brezsravno igra s ljudmi. Zlodej, ki naj bi uredil odnose med cerkvijo in ljudmi, pa je hudič v človeški podobi in si obeta drugačen dobiček. Krištof mu obljubi duše prebivalcev, a spozna, da iz te moke ne bo kruha. Na koncu pa se prikaže pravi Peter, sirota. Krištof z Jacinto za las ubeži jezi Šentflorjancev, ki se potem znesejo nad Petrom in ga naženejo v svet. Zlodej pa v sili muhe žre.

Igra je bila zanimiva predvsem zaradi scene, ki je bila zelo skromna, a ravno zaradi tega zanimiva. S peskom pokrito dno doline, zavito v temo, je prikazovalo, da gre dolini le na slabše. Tema igre je zame težko razumljiva ter na trenutke malo dolgočasna, saj nisem mogla slediti vsebini, predvsem zato, ker zgodbe prej nisem poznala. Me je pa prebudila glasna glasba ter z njo Jacintin fascinantni ples. Skozi močne ritme, erotičen ples ter moči teme smo lahko vsi v dvorani začutili ritem in bili očarani še nekaj ur po predstavi. Moram priznati, da mi predstava ni bila ravno po godu, a mi ni žal za ogled, saj je bil občutek, ki mi ga je pustila polna Gallusova dvorana, glasna glasba, temna scena ter Jacintino gibanje, nepopisen.

Ivan Cankar, čigar stoletnico smrti obeležujemo to leto in je predstava namenjena tudi njemu, je v Zgodbah iz doline šentflorjanske preroško zapisal: »Tudi ti ne boš pozabila name, lepa dolina šentflorjanska. Lahko se užaljena odvrneš od mene, lahko me ustaviš samega ob cesti, popotnika; jaz pa ležem v travo in se smejem in čakam, ker vem, da se povrneš. Zakaj jaz sem v tebi in ti si v meni.«

Svetlana Makarovič: Prekleti kadilci

Režiser: Tin Grabnar; igralci: Nina Valič, Pia Zemljič, Janez Škof in Aljaž Jovanovič.

Za izbirno predstavo sem izbrala predstavo Svetlane Makarovič – Prekleti kadilci. Že naslov se mi je zdel zanimiv, saj je kajenje v zadnjih časih kar popularna tema. Nekaj sem že prebrala o predstavi in spoznala, da je gotovo prava izbira zame. To, da je avtorica Svetlana Makarovič, je samo velik plus, saj jo poznamo kot žensko z izrazitim mnenjem, nabrušenim jezikom in posebnim značajem. Tako sem v dvorano vstopila polna pričakovanj.

”Kako bi bil naš svet prijeten, kako bi nam bilo lepo, kako drugače bi živeli, ko bi kadilcev ne bilo.”

Predstava se je odvijala v Mali drami, v kateri sem bila prvič, in moram reči, da sem bila kar presenečena, saj sem mislila, da tako majhnih prostorov v gledališču ni. Je pa majhen prostor ustvaril poseben učinek, saj smo bili le korak stran od igralcev in smo »dihali z njimi«. Na oder so stopili že zelo znani obrazi. Janez Škof je prebil tišino in začel pripovedovati zgodbo o odkritju tobaka in tako smo se sprehodili skozi tobačno industrijo. Začel je s stvarjenjem sveta, saj je po nekaterih zgodbah le bog ustvaril vse, torej tudi hudičevo rastlino - tobak. Nadaljeval je s Krištofom Kolumbom, ki je tobak prinesel v Evropo in z njim mnogim zabrisal um. Sprehodili smo se skozi srednji vek ob princu Filipu, ki je kadilce obglavljaj, saj jih je iz dna srca sovražil kot tudi mnogi danes. Seveda pa prakticiranje te ideje v današnjem svetu ni mogoče, saj je kadilcev mnogo več. Nasprotniki kadilcev - Nina Valič, Pia Zemljič, Janez Škof in Aljaž Jovanovič - so največ časa posvetili razmeram kadilcev danes. Ti naj bi bili »prekleti« dvakrat. Prvič, ker jih veliko ljudi ne mara, saj so za mnoge le izmečki, ki brezkrvno vlečejo cigarete. Drugič zato, ker so sami prekleti, ujeti v začaranem krogu kajenja. Igralci so priznali, da mnogokrat tudi sami prižgejo kakšno, ampak jim je žal, da so v mladih letih podlegli tej skušnjavi.

Igralci so večkrat prekinili igranje in začeli spontan pogovor z nami, gledalci. Med predstavo, malo pred njihovo ”čikpavzo”, sta Nina Valič in Aljaž Jovanovič zaigrala intervju Svetlane z njenih preteklih intervjujev, kjer sta pokazala njeno močno osebnost. Nina je igrala prvo damo nikotina – Svetlano. Odlično je prikazala njeno mišljenje o pokvarjenem svetu. Veliko stvari je bilo vzeti tudi iz njenega življenja, v katerem je s svojim izostrenim čutom za ljudi spoznala, da je današnja družba izredno zahrbtna, naivna ter hitro zaide.

Po končani predstavi smo brez besed zapustili dvorano. Humornost, satiričnost in realnost igre je bila izjemna. Svetlana, strastna kadilka, ve, kako je, ko ti zadiši cigareta in moraš kaditi v posebnem prostoru, kjer si kakor ujeta žival. Pa vendar te vedno nove ovire ne odvrnejo od kajenja. Brez ovinkarjenja so nam sporočili, da so kadilci navadni izmečki in na hudomušen način prikazali njihovo naivnost ter brezsmiselnost početja. Verjetno so se tudi kadilci med gledalci zamislili nad sabo. Name pa je največji učinek naredila glasba. Predstava je bila delno gledališki koncert, saj se je govor prepletal s petjem ter igranjem na flavto, klavir in harmoniko. Odlični glasovi igralcev ter njihovo izražanje je bilo res odlično. V tej predstavi sem spoznala, koliko talentov morajo imeti igralci, od tega, da morajo znati igrati, improvizirati, peti ter res »živeti« za predstavo. Izbrali so izkušene igralce, ki so Svetlanino mišljenje prikazali perfektno. Prikazali so čas odraščanja, ko je to, da kadijo, »kul«. V predstavi sem »našla« svoje vrstnike, tudi sebe, zato me je le še bolj navdušila.

Natalija Govekar, 2. Ka

VPLIVI BAKTERIJ V PROBIOTIČNIH KAPSULAH NA SIMPTOME PREBAVNIH MOTENJ PRI PACIETIH S PUTIKO

Putika ali protin je vedno bolj razširjena bolezen, pri kateri se zaradi hiperurikemije, torej povišane koncentracije sečne kisline v krvi, ta povečano izloča tudi v črevesje. Tam so prisotni različni mikroorganizmi, med katerimi so probiotične bakterije. Nekatere izmed njih lahko izločajo encim urikazo, ki razgradi sečno kislino na allantoin in ogljikov dioksid. Encim smo ljudje z evolucijo izgubili (zanj imamo le psevdogen). Sečna kislina, ki je končni produkt razgradnje purinov v našem telesu, je za razliko od allantoina slabo topna, zato se ob hiperurikemiji v obliki uratov nalaga v organizmu (predvsem v sklepih okončin). Kljub temu ima v našem organizmu pomembno vlogo antioksidanta, ki nase veže proste radikale. Z raziskavami so ugotovili, da se črevesna mikrobiota pacientov s putiko razlikuje od mikrobiote zdravih ljudi. Prevladujejo le določene vrste bakterij, medtem ko je drugih manj. Zato lahko pride do motenj v prebavi in s tem do prebavnih težav. Z raziskovalno nalogo smo želeli ugotoviti, zaradi česa pride do prebavnih težav, oziroma kaj vpliva na to. Predpostavljali smo, da na to vpliva tudi encim urikaza. Uporabljali smo probiotične bakterije iz kapsul in ugotovili, da med temi le *Bacillus subtilis* izloča omenjeni encim. Glede na poskuse ga izloča konstitutivno. Z gojenjem *E. coli* in *B. subtilis* na gojiščih s sečno kislino je bilo vidno, da *B. subtilis* ob prisotnosti boljših pogojev zavira rast *E. coli*, ki smo jo uporabili kot predstavnico normalne človeške mikrobne flore. Na podlagi tega sklepamo, da *Bacillus subtilis* z izločanjem encima urikaze, ob povišani koncentraciji sečne kisline v okolju, negativno vpliva na stanje normalne črevesne mikrobne flore. Zato v probiotičnih kapsulah za paciente s putiko odsvetujemo prisotnost rodu *Bacillus*.

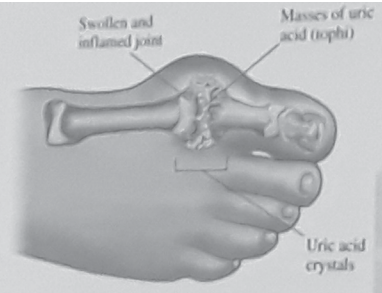
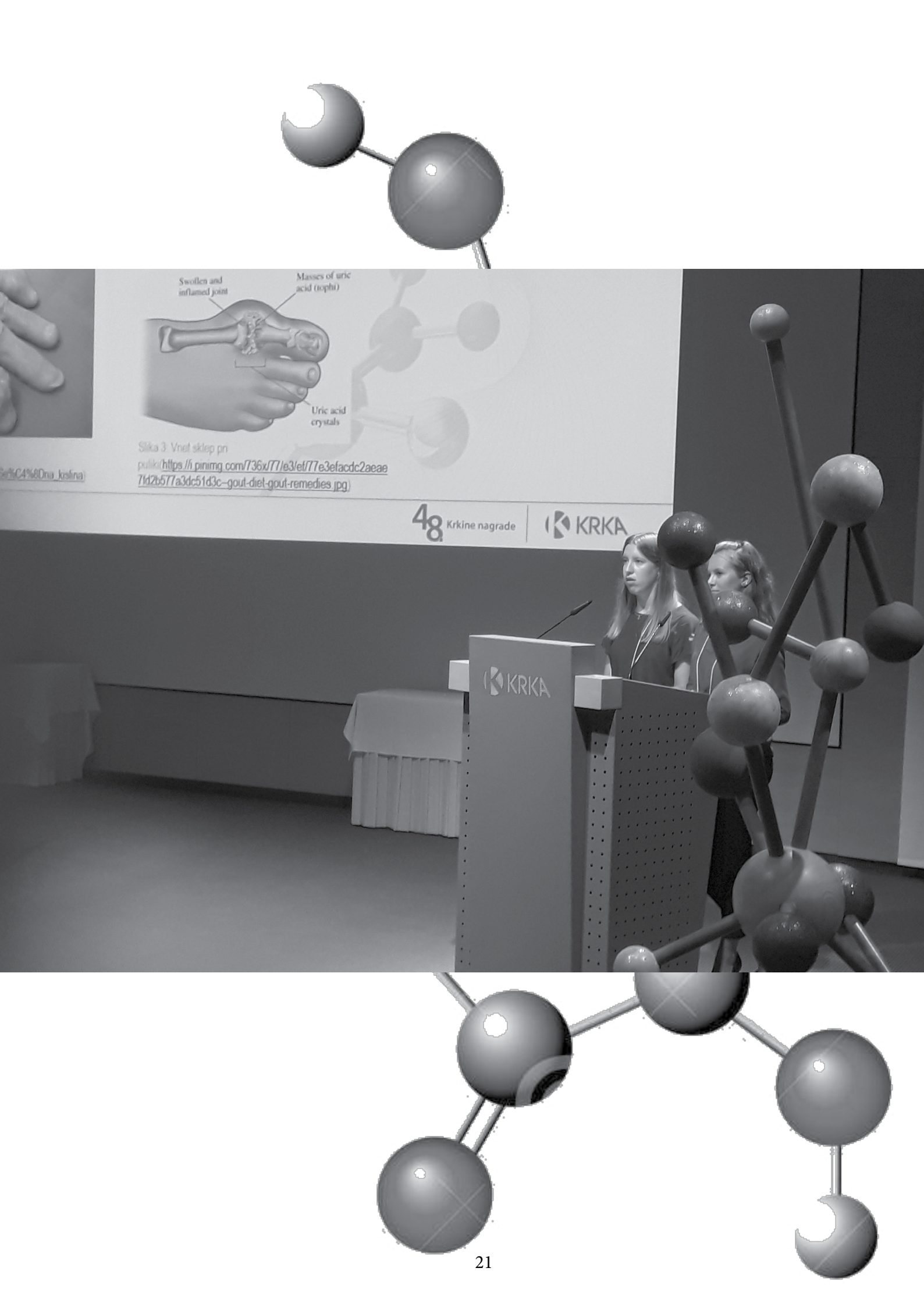
Anja Moškrič, 4. L in Nina Selan, 4. L (Šol. I. 2017/18)

Mentorica: Vesna Grgur, univ. dipl. biol.

Za raziskovalno nalogo sta dijakinji prejeli KRKINO nagrado.

Dijakinjama in mentorici čestitamo!

Slika 3: Vnet sklep pri
prikaži <https://i.pinimg.com/736x/77/e3/ef/77e3efacdc2aeae71d2b577a3dc51d3c-gout-diet-gout-remedies.jpg>

48 Krkine nagrade

SONETI

Skozi okno na polici gledala sem svet.
Šipe bile so vse zamegljene,
slike za njimi blede kot stene,
ljubezni nikjer bilo ni nobene.

Potem zagledala sem Njega,
kot sončni žarek po dežju,
v mavrične barve odel me
in ogrel moje hladno je srce.

Vsa hrepeneča sem stekla za njim,
v upanju, da za vedno ga dobim,
v mislih mojih prevladal je nemir,
prijela sem ga za roko in mislila,
da omedlim.

Topel pogled mi pospešil je utrip,
nakar ura odbije,
ki iz sanj me prebudi.

Gaja Zadravec, 3. Za

Boli me, boli, a tebe spet ni.
Kdaj boš prišel, da popelješ me v raj.
Čakam in čakam, a tebe še ni,
srce se mi para, ker v raju te ni.

V jeseni prikradeš se ti,
objema mojega zaželiš si,
a jaz v raj odhitela sem brez tebe,
saj moje srce, ne bije mi več za te.

V raju nekdo me čaka
in v glavi utrne se misel,
da to je ljubezen, ki čaka vse dni.

Rože za naju cveto
in ptice pojo,
nama pa ljubezen tiktaka v slovo.

Tinkara Mlakar, 3. Za

CANKARJEVE ČRTICE

V knjigi *Moje življenje* je zajetih enajst črtic (*Njena podoba*, *Svet obhajilo*, *Na peči*, *Desetica*, *Mater je zatajil*, ...) ter ena obširnejša pripoved z več črticami (*Moje življenje*). Glavni junak vseh črtic je Ivan Cankar, imenovan tudi Jože ali Janez. Bil je zelo čustven in veren. Za vsak greh se je pošteno kesal, saj je takoj uvidel, da ni naredil prav. Velikokrat je s svojimi dejanji užalil mater, za kar mu nikoli ni bilo vseeno. Njegova največja želja je bila, da bi odšel v Ljubljano. Mesto se mu je zdelo polno veselja ter dobrote. V vsaki izmed črtic pisatelj opisuje svojo mater kot spoštovanja vredno osebo, z mnogo izkušnjami. Hvaležen ji je za vse, kar je naredila zanj, in za vso njemu podarjeno ljubezen. Vedno, kadar jo opisuje, uporablja nežne in lepe besede, opisuje njen obraz z nasmeškom na ustih, kljub trpljenju, ki ga je prestala. Svojo mladost opisuje kot mladost polno sreče, radosti ter smeha. Vedno, kadar se je v poznejših letih spomnil nanjo, mu je hudo, ker so ta leta že minila, hkrati pa je vesel, da so potekala tako veselo in nasmejano.

Dve izmed Cankarjevih črtic sta *Njena podoba* ter *Njen grob*. Glavni motiv oziroma tema teh črtic je njegova mati. Črtica *Njena podoba* se dogaja okoli leta 1897, ko je Ivanu umrla mati. Gledal jo je na smrtni postelji in jo skušal narisati, da bi si jo za vedno vtisnil v spomin. Opisuje njen bled obraz z nasmeškom na ustnicah. Po nekaj letih na Dunaju, ko je hotel osvežiti spomin nanjo, je po pogledu na narisano sliko ugotovil, da je ta že popolnoma zbledela in da se komaj še razločijo poteze na obrazu. Takrat je zaprl oči in ugotovil, da jo ves čas nosi v spominu ter da ne potrebuje slik, da bi se spomnil. V črtici nastopa Ivan, dogaja pa se na Dunaju ter na pogrebu matere. Črtica *Njen grob* pa se dogaja jeseni leta 1903, ko je Ivan zopet obiskal Vrhniko. Odšel je na pokopališče, vendar ni več vedel, kje leži njegova mati. Najprej je menil, da ga bo poklicala, vendar ni slišal nobenega glasu. Tudi mimoidoči niso vedeli za ta grob. Nazadnje ga je le našel in se zatekel tja ob najtežjih trenutkih. V tej črtici nastopajo Ivan in mimoidoči, kot so cerkovniki ter znanci.

Obe črtici imata skupno temo, obe govorita o njegovi materi. Ena o njeni smrti, druga pa o obiskovanju njenega groba na Vrhniku. Skupaj predstavljata neko žalost, bolečino in spomine nanjo. Moje mnenje je, da je črtica *Njena podoba* bolj ganljiva in žalostna, saj predstavlja streh pred izgubljenimi spomini ter bolečino zaradi smrti bližnje osebe.

Jacqline Perič, 4.Ka

MOJ BRAT, MOLITEV IN CANKAR

Cankar je vedno vedel, kako povedati zgodbo. Mene se je zapis *Večerna molitev* še posebej dotaknil. In rada bi vam povedala, zakaj.

Mene in brata so zmeraj učili, da je Gospod naš prijatelj. Da moramo delati dobro in pomagati ljudem, saj Bog vse vidi. Edina ovira pa je bila molitev. Z bratom nisva bila nikoli preveč navdušena nad pogovorom z Gospodom vsak večer.

Seveda še vedno molim, tega se ne sramujem. Verjamem, da mi Bog pomaga vsak dan in za to sem mu hvaležna. Ampak moj brat svojega mnenja o molitvi ni spremenil; nikoli ni maral in nikoli ne bo maral molitve in tega mnenja mu še starši ne morejo spremeniti.

Jaz spoštujem njegovo mnenje, četudi menim, da je napačno. Ne boste verjeli, kolikokrat sem dobila boljšo oceno samo zato, ker je bil Gospod z mano. Prosila sem ga, naj mi pomaga in mi je res. Ker pa moj brat Boga na sploh zanemarja, se bojim, da se mu bo zgodilo nekaj slabega. Rad podaja svoje mnenje brez zadržka in menim, tako kot mami in oči, da ga bo to enkrat drago stalo. Takrat pa bo prepozno za molitev.

In nekaj podobnega se je zgodilo tudi našemu Ivanu Cankarju. Ko je odrasel, je zanemaril Boga, zanemaril molitev. In kljub molitvi ob mamini smrtni postelji mu je mama umrla in Ivan se je počutil izdanega in je začel dvomiti v njegov obstoj.

Kjub temu da moj brat, hvala Bogu, še ni umrl in ni bil ranjen, ne on ne nihče drug, je začel dvomiti v njegov obstoj in iskreno ne vem, zakaj. To bo zame večna skrivnost. Glede na pravkar opisano lahko vidimo, da je Ivan Cankar bil pravi pisatelj; napisal je zgodbo, na katero se lahko tudi sto let kasneje naveže celo mlado dekle z zgodbo o svojem bratu. Namreč, Cankar je tudi svoje najbolj notranje doživljanje opisal tako preprosto, iskreno in realno, da vsak lahko reče, da je doživel nekaj podobnega. Jaz sem.

Lea Grom, 1. Fb

NA PRSTIH PROTI SVETLOBI

Marko Sosič je avtor kratkega romana z naslovom Balerina, Balerina. Roman je napisan v prvi osebi in zgodbi sledimo skozi oči Balerine.

Balerina je hči Ivanke in Franca, Josepinina, Karlova in Albertova sestra ter Srečkova sestrična. Ko je bila še otrok, je govorila, se igrala in bila »normalna«. Potem pa kar na lepem ni več govorila, ni se več igrala in začela se je obnašati otročje. Njeno telo se je razvijalo, njen um in duša pa sta ostala ujeta v otroštvu. Pravijo, da se to zgodi in da postaja z leti vse huje.

Balerina svet doživlja čisto na svoj način. Veliko stvari ne razume in kogar ni bilo v njihovi kuhinji, ne pozna. Novih stvari se boji in jih ne sprejema dobro, kot na primer novico o tem, da bodo morali na Luno. S stopanjem na prste proti svetlobi in s petjem se pomirja. Ko se počuti ogroženo ali pa ji kaj ni všeč, to pokaže tako, da stopi na prste proti svetlobi.

Zjutraj Balerina vidi svet modro. Njena mama je modra, soba je modra, vse je modro. Njen svet je enostaven in preprost, medtem ko okolica, v kateri živi, zahteva razum, logiko in odraslost. Svoj svet ubeseduje s kratkimi, enostavnimi in jasnimi stavki. Med branjem večkrat dobimo občutek, da so povedi otročje in povsem nepotrebne. Veliko je tudi ponavljanja, s katerim hoče opozoriti na stvari, ki se njej zdijo pomembne, nam, običajnim ljudem pa povsem logične.

Vsi v Balerinini bližini jo obravnavajo kot otroka, kar tudi je, kljub njeni telesni starosti. Sama menim, da jo je najbolj razumela mama, ki je kmalu umrla. Mama Ivanka je bila do nje razumevajoča, potrpežljiva in ji je večkrat razlagala stvari, ki se drugim niso zdele pomembne. Če ne bi bilo njene mame, bi Balerina svet, v katerem je živela, razumela še bolj pomanjkljivo.

Po Ivankini smrti je zanjo skrbel njen brat Karlo pa tudi drugi svojci. Balerina je imela Karla rada, čeprav jo je pogosto jezil s tem, ko ni hotel prebarvati hiše, kot je želela mama. Po očetovi smrti je on prevzel glavno vlogo pri hiši in balerina ga je sprejela kot očeta. Ko je

bil ta še živ, je njemu stiskala uho, po njegovi smrti pa Karlu. Na koncu tudi on obupa nad njo in jo odpelje v bolnišnico, kjer umre.

Ivan je Balerinin najboljši prijatelj iz otroštva. Bil je pogosto pri njej. Ko je začel obiskovati šolo, ni več prihajal. Balerini je vedno govoril, da jo bo po končanem šolanju pozdravil in da bo lahko začela hoditi v šolo ter se normalno razvijala. To se ni nikoli zgodilo. Po svojem šolanju jo je obiskal samo enkrat. Kljub temu si je Balerina do konca svojega življenja govorila, da bo prišel in jo pozdravil.

Balerini je veliko pomagala tudi teta Elizabeta, ki jo je, ko njena sestra Ivanka ni mogla več skrbeti za Balerino, vzela k sebi, ter Balerinina sestra Josipina, ki zaradi svojega nasilnega moža, kljub močni želji, ni veliko pomagala. Vsi skupaj pa so imeli veliko upanje, da bo Ivan Balerino res ozdravil in tako vse skupaj rešil velikega bremena, ki so ga nosili, zaradi njene bolezni.

Sama sem Balerino sprejemala kot otroka. Veliko je ponavljala meni nepomembne stvari, kar mi se je zdelo dolgočasno. Med pripovedovanjem njene življenjske zgodbe se mi je večkrat zasmilila, saj si ni mogla pomagati, obenem pa sem bila srečna zanj, saj se ji nikoli ni bilo treba soočati s svetom odraslih, ki zna biti pogosto naporen.

Roman nima zapletov in momentov napetosti, kar sem pogrešala, je pa zgodba vsekakor poučna in bralca ne pusti ravnodušnega.

Eva Rojc, 3. L

ČUD(EŽ)NE BESEDE

5. oktobra 1945 se je v Ljubljani rodil Matevž – Mate Dolenc. Osnovno šolo in gimnazijo je opravil v Ljubljani, študija primerjalne književnosti na Filozofski fakulteti pa ni dokončal. Posvetil se je prevajanju in pisanju ter za svoja dela dobil več nagrad, med njimi Levstikovo nagrado in nagrado Prešernovega sklada. Dve izmed njegovih del sta bili tudi osnova za nastanek filmov, to sta Morje v času mrka in Vampir z Gorjancev.

S satiričnim prikazom ideje Mate Dolenc bralcu omogoči neobremenjen, odkrit vpogled v predstavljeno problematiko. Nerealni liki povzročijo, da ob branju nismo zaslepljeni z utvarami realnega sveta in smo tako bolj dojemljivi. Genialnost Dolenčevega pisanja se kaže ravno v prefinjenosti, s katero je težko in kompleksno sporočilo v povesti zavil v fantastično direktno obliko.

S tem, da je besedilo postavil v realen prostor in v relativno sedanji čas do zadnjega možnega trenutka, bralcu omogoča, da se oklepa bilke realnosti. Z dejstvom, da vampirji v povesti ne nastopajo le v prenesenem pomenu, se lahko bralec sprijazni šele proti koncu drugega dela romana.

Če se ozremo na osebe, ki jih je v zgodbo vključil avtor, se zavemo, da so vsi posebneži svoje vrste. Vedno, ko se v dogajanje vključi kateri od vampirjev, lahko opazimo, da se ostali liki zavedajo njihove drugačnosti, se do njih drugače obnašajo, a njihove drugačnosti ne znajo definirati. Tudi ostale osebe, od novega znanstvenika pa do gospoda Lesjaka, so v svoji drugačnosti ekstremne.

Dogajanje se v prvem delu romana odvija postopoma, praktično se samo prebijamo od Rodinovega prvega srečanja z Lenoro do naslednjega in kasneje do tretjega. Vsakič, ko se srečata, se dogajanje pospeši, nato pa se spet upočasni. Če je v prvem delu nadvlada življenja nad smrtjo še nekaj neoporečnega, se prvi dvomi o tem kažejo že v prvem poglavju. Osrednji lik se namreč sprašuje, čemu živi prvega novembra služimo mrtvim.

Nadvlada življenja postane vprašljiva s predavanjem profesorja Hiplota, ki prvi vpelje vampirsko tematiko in pozornost preusmeri v aktivno smrt, ki je nad življenjem. Proti koncu povesti, ko je obstoj vampirjev že sprejeto dejstvo, se pozitivci zgodbe združijo v boju proti smrti, ki pa ne more biti premagana. Ne glede na njihove skupne napore smrt pokaže svojo neizmerno moč v zadnjem poglavju. Videti je že, da je Roman rešen prekletstva, ko se tako Lenora kot Urh izkažeta za vampirja.

V epilogu se vloge zamenjajo. Ker postane tudi Roman vampir, smrt ni več nekaj slabega, ampak le dejstvo, na katerega ne moremo vplivati. Če boj proti smrti v povesti primerjamo z bojem proti krivični politiki v realnem življenju, lahko opazimo nekaj vzporednic. Dokler živimo, smo aktivni borci proti krivici oz. smrti. Ko nehamo živeti, oz. kot je predstavljeno v knjigi, preidemo v življenje v smrti, nam ni več nič mar. Ko postaneš vampir, te pitje krvi ne moti več. Ko postaneš sam del politike, te boj proti krivici ne zanima več, saj je krivica/ kri to, kar te napaja v tvoji pasivnosti.

Epilog celotno sporočilo romana obrne in pokaže iz druge perspektive. Ne glede na to, kako jasna je bila na začetku meja med dobrim in zlim, v trenutku, ko glavni pozitivec prestopi – neprostoovoljno – na temno stran, se vse zabriše.

Rodin v epilogu vampirstva ne dojema kot nekaj slabega. Uživa v lepoti, ki jo prinese aktivna smrt. Predstavljena povest žanrsko vzbudi v bralcu mešane občutke. Manjvrednost fantastične književnosti vzbudi dvom, ali lahko to delo kvalitetno zajame tako zapleteno tematiko.

Celotno dogajanje v Vampirju z Gorjancev pravzaprav žene ljubezen med Lenoro in Rodinom. Sama tematika je pahnjena ob stran, vsa dejanja glavnih oseb pa imajo zametke v subjektivnem čustvovanju.

Ljubezen Lenore in Romana je v epilogu, kljub nadvladi smrti, izpolnjena. Lika skupaj »živita« v letečem stolpu in uživata drug ob drugem. Kljub temu pa par ne doživi osebnega razvoja. Ljubezen je običajno pogojena s stalnim prilagajanjem, osebi druga drugi pomagata rasti, se razvijati in dozoreti. Roman se sicer iz človeka spremeni v vampirja, kar pa ne moremo šteti za zavestno dejanje, ki bi bilo plod ljubezni. Pred epilogom pa do osebnega razvoja ljubezenskega para ni moglo priti, saj sta skupaj preživljala zgolj trenutke in nista vzpostavila prave zveze.

V povedi: »Meni se ne gre, a ji ne bom ugovarjal, » pa vidimo, da se je Roman pripravljen prilagoditi. V večnosti, ki jo imata lika na voljo v smrti, morda še obstaja možnost, da se razvoj zgodi, vendar v povesti do tega ne pride.

Neža Mavri, 4. Fb

INTERVJU Z ANŽETOM ŠTRUBLJEM

Bi se lahko na kratko predstavil? Od kod prihajaš, katero osnovno šolo si obiskoval? Imaš kakšnega brata ali sestro?

Sem Anže Štrubelj in prihajam iz Grosuplja, zgornje meje Dolenjske pokrajine, kjer živim s starši in dvema bratoma. Obiskoval sem Osnovno šolo Louisa Adamiča Grosuplje, kjer sem dobil dobro podlago znanja na vseh področjih.

S čim pa se ukvarjaš v prostem času?

Največ prostega časa namenim gasilstvu, ki je moj glavni hobi. Poleg tega pa imam zelo rad sprehode ali tek po domačem kraju in okolici, še posebej v večernih urah, ko je okolje bolj mirno kot čez dan.

Kako si se odločil za ta hobi in koliko časa se že ukvarjaš s tem? Ali se udeležuješ tudi kakšnih tekmovanj?

Na pobudo takratnega prijatelja sem se v decembru 2008 včlanil v PGD Grosuplje. Gasilstvo sem začel spoznavati kot pionir in se začel udeleževati tekmovanj. Iz leta v leto smo dosegali boljše uvrstitve, tako na regijskem kot tudi na državnem nivoju. Letos sem se, po 10 letih in sodelovanju na več kot 35 tekmovanjih, »upokojil«. Od zdaj naprej se bom tekmovanj udeleževal le kot mentor mlajšim generacijam ali kot sodnik.

Ali morda že sodeluješ na intervencijah? Kolikih intervencij si se že udeležil? Si moral za to predhodno opraviti kakšne tečaje oziroma izpite?

Vsak mladi gasilec komaj čaka, da bo lahko po pozivu skočil v gasilski tovornjak in se odpeljal pomagat tistim, ki potrebujejo pomoč. Seveda pa je potrebno prej imeti določene pogoje: polnoletnost, psihofizična sposobnost, opravljen tečaj za gasilca pripravnika, ki obsega 34 učnih ur in je pogoj za opravljanje tečaja za operativnega gasilca, ki traja 149 ur. Po opravljenih obeh tečajih se lahko gasilec udeleži intervencij. Jaz sem omenjena tečaja opravil v letu 2017 in tako sem se v tistem letu udeležil več kot 60 najrazličnejših intervencij v naši občini in pridobil že kar nekaj izkušenj. Pomembno pa je tudi redno obnavljanje znanja na vajah in dodatnih izobraževanjih, saj smo le tako dobro pripravljeni na vsako situacijo.

Zmagal si na šolskem tekmovanju iz slovenščine. Ali si se na to tekmovanje posebej pripravljaj in koliko časa ti je to vzelo?

Na tekmovanje se nisem nič pripravljaj, saj je bilo tekmovanje organizirano prvič in sploh nisem vedel, kaj vse obsega. Na splošno pa lahko rečem, da mi slovenščina, vsaj kar se tiče pravopisa, načeloma ne povzroča težav.

Ali si se že v osnovni šoli udeleževal tekmovanj iz slovenščine ali katerih drugih predmetov?

Tekmovanj iz slovenščine se nisem udeleževal, sem pa sodeloval na tekmovanjih iz drugih družboslovnih in naravoslovnih predmetov (zgodovina, kemija, matematika itd.).

Bliža se maturantski ples. Ali imaš za ples že vse pripravljeno in si že v velikem pričakovanju tega dne?

Res je. Priprave potekajo že od novembra, ko smo začeli s plesnimi vajami. Zdaj smo z vajami zaključili in mislim, da so nas dobro naučili plesati. Čaka nas le še generalka pred plesom, želim pa si, da bo dogodek lepo potekal in si ga bomo zapomnili za vse življenje.

Kmalu za plesom pa je na vrsti že matura. Si se že začel pripravljati? Ali te je morda kaj strah kako se bo izšlo?

Pripravljati se še nisem začel, saj imamo še nekaj ocenjevanj, na katere se moram pripraviti. Glede na to, da se bom začel učiti zadnje dni pred maturo, me je res malo strah, ki pa bo (vsaj upam) kmalu izginil.

Ali boš po končani srednji šoli nadaljeval študij na kateri od fakultet? Si se težko odločil, kje boš nadaljeval študij?

Po končani srednji šoli bom študij nadaljeval na fakulteti za farmacijo, smer laboratorijska biomedicina, če mi bo uspelo doseči zadostno število točk. Odločitev ni bila težka, odločal sem se med dvema fakultetama, vendar sem se na informativnem dnevu odločil za izbrano smer.

S čim pa bi se ukvarjal v nadaljnjem življenju? Bi ostal na istem področju ali obstaja možnost, da bi nadaljeval v gasilstvu kot poklicni gasilec?

O prihodnosti je še težko govoriti, trenutno me zanima zelo veliko področij (zagotovo je med njimi tudi poklicno gasilstvo) in še ne vem, za katero bi se odločil. Mogoče se bom o nadaljnjem življenju odločal v času študija, lahko pa se zgodi, da najdem še kakšen nov interes.

Anže, hvala, da si si vzel čas in odgovoril na ta vprašanja. Želim ti, da uspešno končaš šolanje in odlično opraviš maturo ter veliko sreče pri nadaljnjih ciljih, ki si jih boš zadal v življenju.

Pripis uredništva: Anže je postal zlati maturant. Čestitamo!

Alen Lunder, 4. L
(Šol. leto 2017/18)

INTERVJU Z AMADEJEM SLAKOM

V šolskem letu 2017/18 je Amadej Slak iz 4. Zb postal državni prvak v streljanju z zračno puško. Z intervjujem želimo predstaviti vpogled v ta šport, da bi bolje razumeli, kaj pravzaprav od pod posameznika zahteva.

Pri kateri starosti si prvič obiskal trening streljanja z zračno puško?

Pri desetih letih.

Ali si ta šport vzljubil v trenutku, ko si prvič ustrelil v tarčo?

Seveda, že ko sem prvič prejel v roke puško, sem začutil nepopisno srečo, ki me je v trenutku oblila.

Ali so te trenerji najprej dobro podkovali s teoretičnim znanjem?

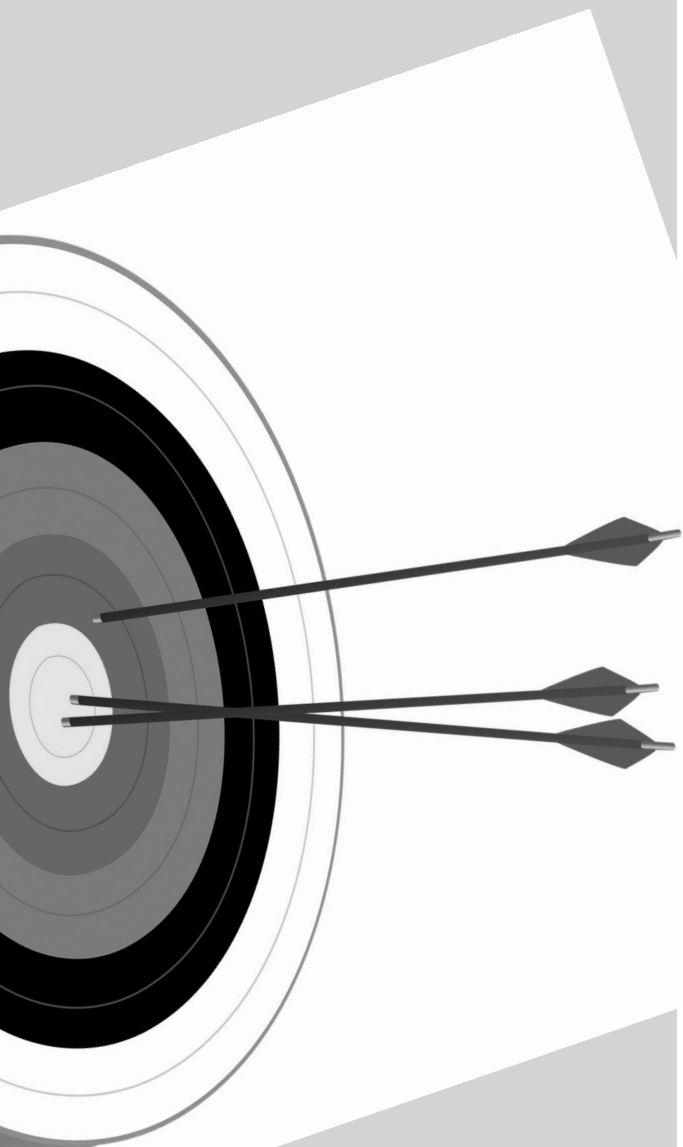
Nikakor ne bi smel pričeti brez nekaj varnostnih napotkov trenerja, saj gre vendarle za šport, pri katerem se uporablja orožje. Najprej se je treba z orožjem ter s pravili spoznati, šele nato se lahko izvaja praktični del – streljanje.

V mnogih člankih lahko preberemo, da je streljanje z zračno puško šport, ki poleg dobre fizične pripravljenosti zahteva tudi veliko samodiscipline in stabilno psihično stanje. V kolikšni meri se strinjaš s to trditvijo? Zakaj?

S trditvijo se popolnoma strinjam. Le urejen ter discipliniran um lahko sovпада s fizičnimi ter psihičnimi naporji športa. To seveda ne velja samo za streljanje, ampak za prav vse tekmovalne in rekreacijske športe.

Ali ti šport, kljub temu da od posameznika zahteva veliko mero koncentracije, samodisciplino in red, predstavlja obliko sprostitve?

Da. Šport v neki meri celo zahteva sproščenost, ki je potrebna za dobre dosežke. Treningi

čez teden mi pomenijo prav to, sprostitev po dolgem napornem dnevu. Odmislek od vsakdanjih skrbi.

Ali ti je postalo kdaj tako zahtevno, da se odhod na trening ni več zdel kot zabava?

Seveda so tudi v tem športu zahtevni trenutki, kljub njihovi težavnosti pa poskušam ohraniti pozitiven pogled nanj, zato pomislim na prvotni pomen vsakega športa, ki je zabava.

Obstajajo kakšne posebne omejitve ali predpogoji, kar se tiče udeleževanja tekmovanj?

Edina omejitev je le starost ter doseganje potrebne norme za določen rang tekmovanja, torej lige; regijsko, državno, mednarodno, evropsko, svetovno, olimpijsko tekmovanje ter kvalifikacijski turnirji.

Kateri dejavniki lahko vplivajo na izid tekmovanja, v smislu psihične pripravljenosti?

Dejavnikov je mnogo, izpostavil pa bi le sposobnost odmisлити vse, kar je iz okolice lahko motečega, ter se fokusirati le na streljanje.

Kako sploh izgleda streljanje z zračno puško? Moraš zavzemati določeno telesno držo? S kolikšne razdalje streljate ter v kakšne tarče?

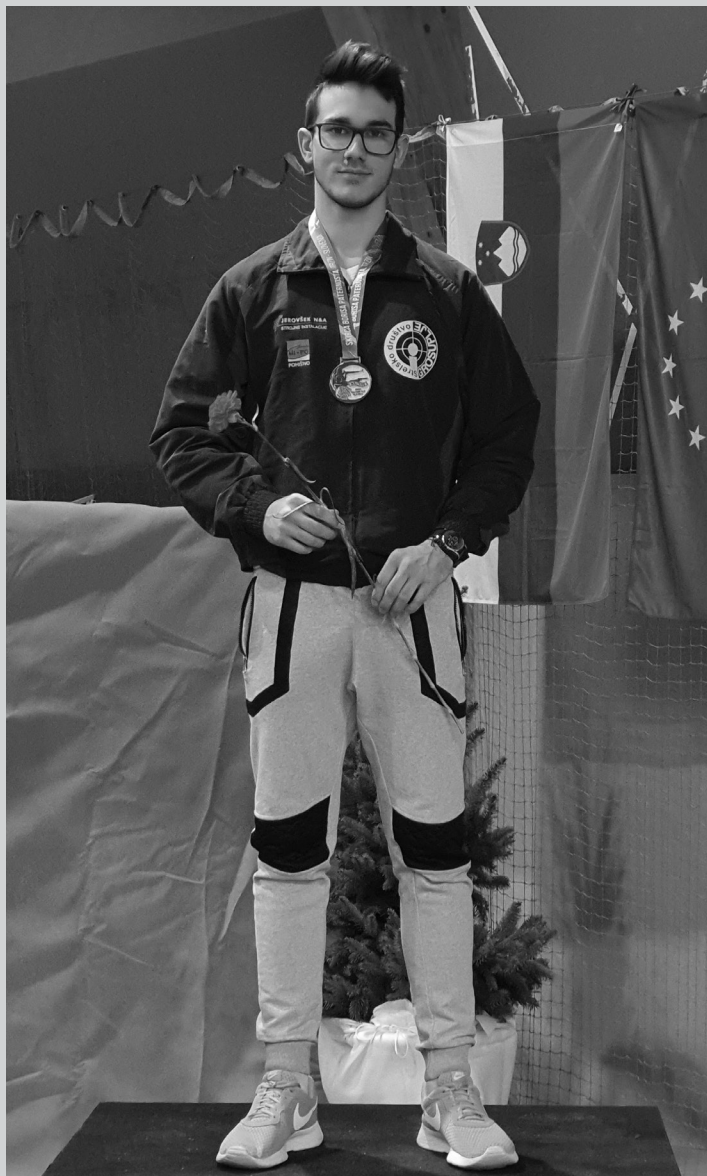
Drža telesa mora biti prilagojena vsakemu posamezniku, saj smo si med seboj različni, obstajajo pa pravila, po katerih se moramo vsi ravnati. Strelja se z različnimi kalibri orožja, na različne razdalje, v različno velike tarče. Najbolj razširjen način je streljanje z zračno puško na 10 m v tarčo velikosti 10 x 10 cm.

Kaj ocenjujejo sodniki na tekmovanjih?

Sodniki sodijo prekrške, ki jih lahko med samim tekmovanjem naredijo tekmovalci. Po koncu tekme pa izberejo zmagovalca, to je tisti, ki zbere najvišje število točk.

Koliko časa povprečno traja individualni nastop?

Na tekmi je časovno omejeno na 70 minut za 60 strellov, na treningu pa omejitev ni.

Zakaj pravzaprav še vztrajaš pri tem športu? Zaradi dobrih rezultatov ali bolj osebnih razlogov kot na primer razvijanje in ohranjanje samodiscipline in mirnosti v vsakdanjem življenju?

Razlogov je veliko, naštetih razlogov pa vsekakor niso izključujoči.

Kakšen je bil občutek, ko so te razglasili za državnega prvaka v streljanju z zračno puško?

Občutek je fenomenalen. Privoščim pa tak dosežek prav vsakomur, ki v to vlaga trud ter jekleno voljo, saj ne gre le za dokazovanje svojih veščin drugim, ampak tudi samemu sebi.

Ali si se za državno tekmovanje pripravljaj kaj bolj intenzivno?

Na vsako tekmovanje se pripravljam enako, na koncu pa se ves vložen trud obrestuje, včasih bolj, včasih manj.

Kateri je bil po tvojem mnenju dejavnik, ki te je zavihtel na vrh? (Kaj je bilo drugače kot pri ostalih tekmovalcih?)

Poleg truda, ki sem ga vlagal že leta pred tem tudi to, da sem verjel v svoje sposobnosti in nisem popuščal skozi celotno tekmovanje.

Amadej, hvala za pogovor in veliko uspehov na tvoji športni poti!

Jana Colja, 4. Zb

SONETI

V temi sem ležala,
se sladko smejala.
Me gledal je tako lepo,
kakor je čaroben poljub v slovo.

Bila sem srečna,
misleč, da najina ljubezen bo večna.
Sem sebi lagala,
si nisem priznala.

Zapustil me je samo,
samo, samcato,
ubogo dekle.

Sedaj pa jočem, čeprav nočem.
Tolažim se, da on ni tisto,
tisto, kar hočem.

Lina Pevec, 3. Zb

BIROKRATSKI LABIRINT

Film z naslovom Jaz, Daniel Blake smo si ogledali 10. 9. 2018 v Kinodvoru Ljubljana. Tema je izrazito socialna.

Režiser že prej omenjenega filma je neutrudni kronist delavskega razreda Ken Loach. Strasten in brezkompromisni film o moči sočutja in solidarnosti v boju proti birokratski brezbržnosti sistema je nastal leta 2016. Motiv za nastanek filma je bila jeza, ki so jo čutili ob pogledu na nepravilne razmere. Jeza, ki so jo čutili, če so dovolj pozorno pogledali, kako premišljeno kruta je država pri zagotavljanju socialne podpore ljudem, ki so jo tako obupno potrebovali in ob pogledu uporabljanja birokracije kot politično orožje.

Zgodba se odvija v Veliki Britaniji, in sicer v mestu Newcastle. Devetindesetletni Daniel Blake, ki je glavni igralec, že vse življenje dela kot tesar. V času dela pa je doživel srčno kap, zato zdaj prvič zaradi zdravstvenih težav potrebuje pomoč države. Ta meni, da je devetindesetletnik še vedno sposoben za delo, mnenje zdravnika pa temu strogo nasprotuje. Daniel se spoprijatelji s Katie, mlado materjo samohranilko z dvema otrokoma. Mladi družini v mestu ravno dodelijo socialno stanovanje, ki je v zelo slabem stanju. Daniel in Katie se znajdeti v birokratskem labirintu socialnih institucij. Iz teh situacij ne vidita izhoda. Mlada Katie je zaradi denarne stiske prisiljena opravljati delo spremljevalke, Daniel pa je prav tako iz istega razloga prisiljen prodati celotno pohištvo svojega stanovanja. Na koncu, ko naj bi Daniel zagovarjal svoj socialni položaj in razlog do upravičene denarne pomoči, pa ponovno doživi srčno kap in umre.

Zame največje presenečenje je bila zelo izrazita krutost in brezbržnost socialnih delavcev. Čeprav je med njimi bila tudi izjema, ki je bila pripravljena pomagati ne glede na socialno stanje človeka, v tem primeru Daniela Blaka.

Moje mnenje je, da je Daniel Blake storil pravilno, ko se je boril za tisto, kar mu pripada. V njegovem zdravstvenem stanju je bil upravičen do denarne pomoči države, kar pa vsekakor ni bilo mnenje države in oseb v socialnih ustanovah. Vsi psihični napor, ki jih je doživljal, so ga pripeljali v prezgodnjo smrt. V tem primeru in še v mnogih drugih, ki se pojavljajo v resničnem svetu, je z mojega vidika država čisto preveč kruta.

Film bi priporočala vsem tistim, ki jih socialna tema zanima. Menim, da bi si ta film in filme s podobno vsebino moralo ogledati veliko več ljudi, saj bi se mogoče po ogledu še bolj zavedali krivice, ki jo država dela določenim osebam, ki so v stiski.

OCENA: 4 od 5

Maruška Klemenčič, 3. Fc

JAZ, DANIEL BLAKE

Revni ljudje so lahko brezdomci ali pa ljudje, katerim življenje, ki ga živijo, zaradi njihove lenobe ali zaradi pravil države visi na nitki. Tako brez doma ne ostajajo samo ljudje, ki nimajo izobrazbe in denarja, ampak tudi izobraženi, leni ljudje brez službe. Obeh vrst med sabo ne moreš ločiti. Vsi prosjačijo, saj se drugače ne morejo preživljati, mogoče pa bi želeli delati, vendar ne dobijo želene službe. Mislim, da vsak lahko dela, če pri delu ni zbirčen, povsod je delo, samo najti ga morajo. Dvomim, da je v Sloveniji mogoče, da si sam, nimaš žene ali otrok in si reven, saj lahko sam z minimalno plačo preživiš.

Veliko ljudi, ki ne dela, dobi socialno podporo. In nekaterim od teh se ne ljubi delati, saj dobijo dovolj denarja. Med brezdomci, ki niso zmožni, da bi dobili denar z delom, so tudi invalidi ali umsko prizadeti. Menim, da so oni edini, ki potrebujejo socialno pomoč, poleg družin.

V filmu je bil problem, da je Daniel Blake želel državno podporo zaradi svoje starosti in slabega zdravstvenega stanja, zaradi katerega so mu njegovi zdravniki prepovedali delo. Na uradu so želeli, da išče službo, saj po zdravstveni anketi ni bil dovolj »nezmožen«, da ne bi delal, zato je iskal službo, čeprav je ni mogel opravljati. Zaradi svoje računalniške nepismenosti iskanja dela ni mogel dokazati socialni delavki, zato je ostal brez denarja in prodal vse, kar je imel. Na koncu se je hotel pritožiti glede slabega dela uradnikov, vendar je tik pred pritožbo umrl, saj ga je zaradi stresa doletela srčna kap.

Med vsem tem je na uradu spoznal Katie, ki se je z dvema otrokoma v tem času na novo preselila iz Londona. Bili so revni, pred tem so nekaj časa živeli v domu za brezdomce. Prišlo je do tega, da je Katie kuhala samo za otroka, sama pa je zaradi pomanjkanja denarja jedla premalo. V stiski je zašla v prostitucijo, Daniel pa jo je želel ustaviti, vendar se je njej zdelo, da nima druge izbire.

Najbolj se mi je v spomin vtisni prizor, ko je Katie iz trgovine želela ukrasti stvari za osebno higieno, pri kraji jo je zalotil varnostnik, ki jo je napotil do šefa trgovine, ta pa je bil dovolj sočuten in ji pustil vzeti stvari, ki jih je potrebovala. S tem je pokazal, da na svetu obstajajo ljudje, ki znajo imeti srce in pamet, kot bi jo moral imeti vsak.

Vsi bi morali pomagati en drugemu, država pa bi morala pomagati vsem, vendar ne samo z denarjem in zaposlenimi, ki se obnašajo kot roboti. Država bi morala pomagati pri zagotovitvi služb za vse in vsem pomagati individualno, saj nimajo vsi enakih problemov.

Tudi jaz dam kakšnemu brezdomcu nekaj centov, vendar najbolj pomagam enemu, ki ga poznam. Ko sem bil majhen, smo skupaj igrali nogomet, ker je bil bratov prijatelj, zdaj pa klošari po Ljubljani. Ne bom izdal, koliko denarja se mu do sedaj dal. Videl sem ga dva tedna nazaj, bil je boljše volje in bolj urejen. Mogoče si je našel službo, ali pa sem mu samo pomagal, da je dojel, da na svetu obstajajo tudi dobri ljudje, ki jim ni vseeno zanj, tako kot je bilo državi vseeno za Daniela in Katie.

Tareq Hussein, 3. Zb

ČRNO-BELO

Vrnimo se v preteklost in se postavimo v obdobje pred 5000 leti, v čas ustanovitve prvih skupnosti in njihove države ter se za hipec zamislimo o takratni politiki vladanja. Izkoriščanje, zaničevanje, suženjstvo, ničvrednost in nehumano ravnanje so razlogi, ki so gnali ljudi v boj in želja po nečem boljšem je ostajala njihovo edino upanje. Minila so stoletja prežeta z upori in revolucijami, ki so kot posledico prinesla spremembo vladanja, pravice in reforme. Stvari so se spremenile in tako s časoma nanesele na mnoge politične poglede in diktature ter nas pripeljale do 21. stoletja, obdobja socialne države.

Socialna država naj bi se zavzemala za dobrobit državljana, za njegove pravice, mu nudila spodobno življenje in ga konec koncev obravnavala kot posameznika in ne le kot številko. Vendar se celoten sistem sploh približa izrečenim obljubam? Ujeti smo v pravila, ki so brez izjem enaka za vse. Enake zahteve, pogoji in dolžnosti. Ironično, saj je vsak posameznik svet zase in vsakdo ima svoje potrebe, želje in sposobnosti. Zakaj torej temu ni primeren tudi celoten sistem? V filmu se omenjena pomanjkljivost družbe neposredno izrazi. Daniel, s katerim bi se lahko poistovetil vsakdo iz med nas, ostaja za celotno birokracijo le številka in majhen nepomemben del celote, ki tekom filma želi le eno, biti opažen. Vendar s tem ne apeliram na opaženost v smislu izstopanja, temveč na opaženost v smislu biti obravnavan kot človek, kot posameznik. Njegova želja tako ves čas ostaja le delček neuresničljivega, saj se na drugi strani kruta realnost izpostavi v nadvse pristnem slogu. Za glavnega junaka, njegove probleme in težave se do potankosti ne zavzame nihče. Vsi si ga le podajajo ter ga dušijo z vrsto nepomembne papirologije, Daniel pa ob tem počasi izgublja potrpljenje in upanje. Nehumani uradniki v tej zgodbi predstavljajo le delček javnega sektorja, ki kot celota temelji na popolnoma zgrešenih pravilih, pa naj se to tiče tako zdravstva kakor tudi šolstva. Povsod smo le nekaj in ne nekdo in to v po mojem mnenju najpomembnejših delčkih življenja. Za primer vzemimo npr. šolstvo in se tako zamislimo nad največjo pomanjkljivostjo celotnega vzgojno

izobraževalno programa. Ta je identična že prej omenjenemu problemu birokratov in šablonskega obravnavanja otrok, pri čemer nisi pomemben ti in tvoje sposobnosti, temveč je pomembno le doseganje zastavljenih standardov. Pri tem se kot posledica pojavi dejstvo, da so številni talenti posameznika že v kalu zatrti ter najverjetneje nikoli odkriti, obenem pa je le-ta postavljen tudi pred kopico testiranj iz področij, ki mu morda ne ležijo in mu dajejo občutek manjvrednosti in nesposobnosti. S takim načinom otroku ne dopuščamo odrasti in mu onemogočamo razviti ideale ter možnost, da postane in počne to, kar sam želi. Na tej točki se pojavi začaran krog razočaranja in vse dokler se skupnost ne misli zavzeti za napake in jih odpraviti, vse do takrat bo sistem počasi zrl v pogubo. A da ne bo celota izpadla preveč kritično, se lahko posvetimo tudi dobrim platem filma in v njem predstavljene zgodbe. Mnogokrat je v ospredje postavljena človeška toplina in dobri medsebojni odnosi, ki nakazujejo in ponazarjajo dejstvo, da človeka odlikujejo in bogatijo dejanja in ne materialne stvari. Daniel, ki se sicer tekom dogajanj znajde skoraj brez vsega imetja, je materi samohranilki in otrokoma sposoben podariti veliko mero spoštovanja, pomoči in brezpogojne ljubezni, ki v njihova življenja vlivajo upanje v boljši jutri. Skupaj se tako spopadajo z vsakodnevnimi težavami, s stisko in bedo, a navkljub vsemu s pomočjo medsebojne ljubezni kljubujejo oviram življenja. Postavljajo pravzaprav nekakšen vzor, ki nakazuje na belo plat v sicer precej temačnih barvah življenja.

Črno - belo in obenem ostro sporočilo vliva neprestano empatijo in zloglasno mnogokrat tudi občutek krivde in krivice. Ustvari ti vrtinec čustev, ki se prelivajo od tistih ljubeznivih ter vse do razočaranih in besnih. Mogoče pa se v tem skriva globlje sporočilo in bi z močjo ljubezni lahko kljubovali problemom in mogoče, a vendar samo mogoče, bi tako lahko rešili številke, ki bi tako postale ljudje, v pravi luči in pomenu.

Živa Grobelnik, 3. Zb

ZIDOVI, OGRAJE, MEJE

Zidovi, ograje, meje človeštvu povzročajo trpljenje. To je bila prva misel, ki se mi je porodila, ko sem prebral naslov letošnje teme razpisa za najboljši esej slovenskih srednješolk in srednješolcev. Takoj za tem pa so mi misli odtavale v preteklost. Ustavile so se pri pojmi sovražstvo, nasilje, zavračanje in največkrat pri pojmu razočaranje.

Razočaranje je bilo čedalje večje, ko sem se približeval bližnji preteklosti in sedanjosti. Misli so mi odtavale vse tja do nekdanje Nemčije, Sovjetske zveze, Kube, Amerike, Koreje ter se naposled ustavile pri nas, na naši domači zemlji. Ob misli na Slovenijo in dogodkih zadnjih nekaj let sem občutil grenko razočaranje, pa ne razočaranje nad državo kot območjem, ampak na žalostno razočaranje nad odločitvami in dejanji nekaterih, ki vodijo našo državo. Ob besedah zid, ograja, meja se je pred mojimi očmi zavrtela kopica kratkih odlomkov iz televizijskih poročil in razne fotografije od vsepovsod, ki so nakazovale na razočaranje nad nami, Slovenci, z neukostjo podučenim in pozabljivim spominom zgodovine, zibelke znanja in modrosti. Prvi dogodek, ki je pustil veliko črno piko v mojem spominu nad slovensko zgodovino in samim seboj, je bilo vprašanje postavljanja žičnate ograje na državni meji v »boju« proti prihodu beguncev. Priznam, tudi sam sem na začetku sprejemal in podpiral postavitev ograje na meji, vendar sem se kaj kmalu vprašal: »Kdo je begunec, zakaj je to postal, kaj pa, če jaz čez noč postanem on?« To so bila ključna vprašanja, še bolj ključni pa so bili odgovori nanje, ki so me pretresli in v meni povzročili razočaranje nad samim seboj ter me spomnili na nedolgo nazaj omenjeno zgodovino Slovencev. Spomnil sem se na več deset tisoč slovenskih beguncev, ki so med svetovnimi vojnama in po njih bili prisiljeni v begunstvo. Takrat sem v mislih naposled le spoznal, da je moje ravnanje in mišljenje napačno, sebično in nečloveško. Misli in samosvoje resnice, ki sem si jih pred tem izoblikoval o besedi begunec, kot nekaj neresničnega in slabega, sem z veliko mero odločitve globokega pomena, češ: »Ustavi se, ravnaš napačno!« izkoreninil in preoblikoval.

Dogodkom v mislih, ki jih sestavlja milijone celic spomina, še ni bilo konca. Tam nekje sredi spomina se je skrivala, čeprav aktualna, vendar zame na prvi pogled ne tako pomembna misel, ki pa se je kaj kmalu po tehtnem razmisleku izoblikovala v zelo pomembno, in sicer misel o razočaranju nad sosedama s preteklo skupno zgodovino. Tokrat je misel predstavljala mejo v glavi in obenem mejo na terenu. Misel, polna nejasnosti, zidov, ki sem jih preplezal, ograj, ki sem jih preskočil, sem naposled le poimenoval. Ime, ki sem ga namenil misli, je sovpadalo s slovenskim pregovorom: »Sosedov nič bolj ne zbliža kot dobra meja.« Rekel sem si: »Kako ironično,« ko sem še enkrat ponovil ime naglas. V šali sem odkril, da je pregovor, prvič, tipično slovenski in drugič, da se v njem na žalost skriva veliko resnice. Seveda je misel govorila o slovensko-hrvaškem sporazumu glede nove določitve njunih meja. Meja je namenjena razdelitvi ozemlja, ne razdelitvi ljudi in še manj prijateljstva. Vsaka na novo postavljena meja prinaša, s kančkom zaskrbljenosti v ospredju, vsem nam nekaj novega. Ne glede na to, ali meja med dvema državama poteka deset kilometrov bolj v desno stran ali deset kilometrov bolj v levo, ti dve državi ne smeta dopustiti, da ju to pahne v nasprotovanja, nemire in še manj v kakršnakoli vojaška posredovanja. Vprašanje državne meje ne vpliva na »prisklednike v državi«, ampak na prebivalce in druge ljudi tistih ozemelj, ki bi jih posledično prihajajoča dejanja najbolj prizadela. Sam si niti predstavljati ne morem, kaj bi čutil, če bi se nekega dne vse spremenilo in bi pripadal novi, nepoznani državi, državi, ki je ne ljubim kot svojo domovino Slovenijo. Vsakršno metanje »polen pod noge« ene države drugi in obratno bi odnose

med državama še poslabšalo ter še bolj prizadelo ljudi ob meji, zato upam in polagam roko na srce vsem ljudem, tistim, ki v državi odločajo, in tistim, ki se jih njihove odločitve tičejo, da se spomnijo besed našega največjega pesnika Franceta Prešerna: »Ne vrag, le sosed bo mejak.«

Nastanek zidov, ograj in meja je možen le, če si ljudje v mislih postavljamo le-te, kar pa je obžalovanja vredno ter pokazatelj naše nemoči. Nikdar ni prepozno, da napake v mislih priznamo, se jih zavemo in jih popravimo z dejanji, in sicer s tistimi, ki rušijo že postavljene zidove, odstranjujejo bodeče ograje in izničujejo nepotrebne meje. Le s premagovanjem teh mučnih, trnjevih ovir, bomo izkoreninili vse razočaranje ljudi.

Rok Bergant, 4. Fc (Šol. I. 2017/18)

Padec Berlinskega zidu predstavlja edinstven dogodek iz bližnje preteklosti in je mejnik v evropski integraciji. Padec Berlinskega zidu ne predstavlja le propada totalitarizma v srednji in vzhodni Evropi, pač pa je tudi pomemben simbol združitve Nemčije in cele Evrope.

9. novembra 1989 se je zdelo, da je vse mogoče. To je bil dan veselja, želje po svobodi in mirne revolucije.

Berlinski zid je nemška vlada začela graditi 13. avgusta 1961, da bi preprečila odhod Nemcev na zahod. Gradili so ga pod nadzorom vzhodnonemškega voditelja Walterja Ulbrichta. Že takrat je to zelo zaznamovalo življenja ne samo prebivalcev Nemčije, ampak celotne Evrope. V želji po boljšem življenju je izgubilo bitko z bodečo žico, kamni, jarki, rešetkami, nadzorniki, psi in ostalim varovalnim sistemom najmanj 136 ljudi, ki so se želeli iz Vzhodne Nemčije prebiti na drugo stran meje. Ljudje nikoli ne opustimo sanj in želja po boljšem življenju.

Zid je tako leta 1961 razdelil družine, uničil službe in možnosti za zaslužek. V današnjem času ni zelo drugače - zidovi, ograje in meje predstavljajo nekakšno železno zaveso, pregrado med dobrim in slabim (vsaj tako misli skupina/posameznik, ki stoji za to odločitvijo). Vsakršna meja je vedno postavljena z namenom krojenja, prilagajanja življenj. Pa je to prav?

Smo ljudje z lastnimi mnenji, prepričanji, razmišljanji ... in živimo v odboju demokracije. Če bi si želeli sprememb, bi jih lahko dosegli. Vendar tu nastopi problem. Ljudstvu primanjkuje časa, možnosti, razgledanosti, volje in iniciativnosti. Še vedno se obnašamo kot črede ovac in potrebujemo pastirja, da se zganemo. Univerzalna deklaracija o človekovih pravicah OZN, Evropska konvencija o človekovih pravicah in ostale države, kjer so bile konvencije, protokoli in zakoni slovesno podpisani, mižijo, ko pride do dogodkov, ko bi lahko izkoristile svojo moč in uresničile poslanstvo. Neprijetnih ljudi, ki bežijo pred vojnami in krivicami, se rešijo tako, da jih naredijo nevidne. Če nečesa ne vidiš, ne obstaja. Problem razrešimo tako, da ga skrijemo za zidove, da med njega in nas razvijemo bodečo žico in se delamo, da nikjer ni nikogar. Tako se je dogajalo v zgodovini in nič drugače ni danes. Ljudje postajajo nevidni in vse bolj pokorni vladajočim. Morda je svoje naredil tudi padec Berlinskega zidu. Konec dolgoletne ločitve je spremljalo navdušenje na obeh straneh Nemčije, prebivalci nekoč izoliranih držav pod sovjetskim okriljem so z velikimi upi podprli dramatične spremembe, ki so obljubljale boljše življenje, o katerem so lahko v

času komunizma le sanjali. A sanje je hitro zamenjala realnost in zadnji dve desetletji sta poleg napredka prinesli tudi nezadovoljstvo nad demokracijo in tržnim gospodarstvom.

Začrtani cilj in vrednote nam dajejo motivacijo. V življenju ne glede na starost in položaj imamo vedno možnost izbire, kako si bomo razlagali predstavljen dogodek. Prepričanja in vrednote nam pomagajo spoznati, kaj želimo doseči, kaj je za nas vredno. Ljudje bomo morali zapustiti trenutne začrtane ideološke okvirje. Vendar zidove v glavah premagamo veliko težje kot betonske, žičnate ali lesene ograje. Pogosto niti ne vemo, da smo jih pod vplivom mnogih dejavnikov tja postavili. Že Albert Einstein je rekel: „Ne poskušaj postati uspešen človek, ampak človek vrednot.“

Odpreti moramo oči in videti stvari, ki jih doslej nismo, ker smo si vztrajno zatiskali oči. Zanimanje za kulturo v državah, kjer ni bilo dovolj kritične mase ljudi, ki bi se ukvarjali s kulturo, je izjemno nizko. V Sloveniji pa v nasprotju z drugimi državami dejavna participacija varuje pred upadom zanimanja za celotno področje kulture.

Ne nazadnje pa so tu še predsodki in stereotipi, ki se dedujejo v družinah kot zlatnina, iz ene generacije v drugo. Vedno so prisotni. Odvisno je samo od situacije in našega zavedanja ter kontrole, če bodo izbruhnili na dan. Predsodke je seveda mogoče odpraviti. Toda najprej se jih je treba zavedati, začutiti je treba, da so ovira. Ne da se jih rešiti samo tako, da si dopoveduješ, da jih nimaš. Posvetiti se moramo sami sebi, podreti zid, se vprašati, od kod predsodki prihajajo, zakaj jih imamo. Šele ko spoznamo sebe, se lahko rešimo predsodkov. Pomembno je razumevanje sebe in drugih. Šele ko razumemo in spoštujemo sebe, lahko storimo enako tudi z okolico.

Zapomnimo si, da je pogosto največja meja tista, ki si jo namerno ali ne zastavimo sami.

Nina Češnovar, 4. Fc (Šol. I. 2017/18)

Slikar s čopičem in z mislijo barv nanaša na platno svojo vizijo. Kipar s prstnimi blazinicami oblikuje svojo misel. Plesalec z gibi telesa pokaže svoje občutje. Pisatelj svinčniku v roki narekuje, da se črke oblikujejo v besede, besede v povedi, povedi v besedila - kapljice morja duše na kosu papirja. Ponudi bralcu, da skupaj z njim utone v svet sanj. Ampak, ali so sanje del nas ali smo mi del sanj?

Ujeti smo v svetu, kateremu pravimo realnost. Tičimo med štirimi zidovi, romamo po ulicah in si ogledujemo obraze, brez občutka za sočloveka. Hodimo po travnikih in pešpoteh, ogledujoč si sadove, ki jih je ustvarila narava. Brez sleherne slabe vesti, ko odvržemo kos človekovega stvarjenja med bilke trave. S pogledom usmerjenim naprej hitimo in se zelo malokrat ustavimo in pomislimo, zakaj smo tukaj in zakaj je to naša realnost, zakaj smo ujeti. Nekateri pa si dovolimo ali si želimo zbežati v svet onkraj, svet sanj, ki ima, kljub navidezni neskončnosti, limit. Ljudje mislimo, da sanjamo o prihodnosti, mislimo, da sanjamo o stvareh, ki si jih želimo. Ampak to niso sanje, to je samo tok misli. Upravljajo jih sile, ki so nam nevidne, pa še kako prisotne. Vidimo, da realnost ni takšna, kot se je učimo razumeti, vidimo, da je nekaj skrito v zakulisju, nekaj, o čemer ne smemo vedeti.

Veliko ljudi je mnenja, da obstajajo skriti svetovi in edini način transporta do resnice so sanje. Ko sanjamo o letenju kot svobodne ptice, nam je naenkrat dosegljiv vpogled v

našo »realnost«. Ptičji svet vidi našega iz ptičje perspektive. Namesto pogleda naravnost ima preprosto pogled nad vsem, kar je res. In ko veš, kaj je res, ni težko opaziti laži in skušnjave, ki nam jih vpeljujejo višje sile. In zakaj so te sile višje? Ker so nad nami in vidijo nas ter svoj svet, ki ga raziskujejo in vodijo kot ptice. Zakaj bi bil pekel pod nami skrit pod zemljo okrog vroče mize, kjer potekajo burni razgovori in premiki, ki se pokažejo pri nas kot potresi in oblikovanje naše realnosti. Če lahko lebdi nad nami, nas opazuje in se nam smeje, medtem ko nas drži na tenkih vrvicah kot marionete.

Vrvice lahko z voljo stržemo, lahko se izognemo skušnjavam, vendar se te kot bršljan razraščajo in ne pustijo drevesu dihati. Sanjači svet nad nami in pod nami obiskujejo, ker jih privablja. Nekateri pa se odzovejo povabilu in oddajo svojo dušo v zameno prostega vstopa v brezmejen svet sanj. Ampak ko se enkrat zgubiš onkraj sanj, težko prideš nazaj na realna tla. Za resnico je potrebno drago plačati.

Sprejem sanjačev med kulturo se skozi stoletja spreminja. Bili so opevani in preganjani ter za njih se je verjelo, da jim na uho prišepetava nekaj nebožjega. Duhovno delo ni vselej dovolj cenjeno. Rezultat tega je zaprtost in duševna tesnoba ter problemi današnje družbe. Sanje so lahko tudi sintezno vsiljene v naš um z različnimi psihoaktivnimi sredstvi. Zakaj zaviramo naravno nagnjenost pobega duha med hodnike domišljije, kjer se lahko vzpenjamo samo po stopnišču nevronov navzgor. Raje se zrcalno, kot v mirnem jezeru, povzpenjamo po lažnih poteh, ki vodijo v propad in obup. Človeštvo se zastruplja z ignoranco do naših osnovnih potreb. Temu je potrebno potegniti črto. Kot jo pisatelji. Črto potezajo v črke in besede. Drznejo si sanjati in presenečajo ovčje ljudi z idejami, katere so njim izven svetovne. Ne zavedajo se, da lahko sanja vsak. Vsak ima svojo glavo in razum, ki ga lahko bogati in ponese v višave, kjer se srečuje z vsemi misleci sveta. Vendar za to niso vedno sami krivi, vse je rezultat vzgoje in posledično poslušnosti človeka, ali bo podlegel normam ali ne.

Vsi lahko sanjamo, jaz in ti. Nekdo sanja zaradi tega, da se izogne vsakdanjosti, nekdo pa zaradi tega, ker želi najti resnico. Realnost kot taka nam daje občutek nelagodja. Zdi se plastična in oblikuje je nekdo, za katerega ne vemo, kdo je, neka višja sila. Kdo gleda na nas iz oblakov in riše poti, ki se prepletajo ali pa zgrešijo? Tega nihče ne ve. Zato se tolažimo z raziskovanjem nam neznanega sveta, sveta sanj. Kjer je prav vse in hkrati čisto nič, mogoče.

Karin Kapelj, 4. Fc (Šol. I. 2017/18)

BESEDE ...

Govorimo, pišemo, pojemo, poslušamo. Same besede, kajne?

Ravnokar pišem in uporabljam besede, izbiram jih zelo natančno in previdno. Tako se obnašam s papirjem, kot da je moj prijatelj, zaupam mu.

Pišem in še naprej zapisujem nekaj, kar si mislim in to tudi zagovarjam. Besede so lahko nežne in lepe, prav tako pa so lahko grobe in grde. Če želim komu nekaj iz srca, se to začuti po mojih besedah. Govorim mu nežno, tiho, ljubeče...

Ko pa se odločim za napadalen pristop do osebe, uporabim lahko glasne, grobe in predvsem žaljive besede. Vse več je žaljivk. Mladina se zmerja in žali. Kako bi se počutila, če bi nekdo proti meni uporabil, grdo, nasilno in žaljivo besedo?

Vse nesporazume, spore pa je možno rešiti z lepo besedo. Pogovor, najboljši način, da se oseba izpove. Če pa si na primer zaljubljen, ti tudi pisanje pesmi in lepih romantičnih pisem, ne gre slabo od rok. Pišemo in uporabljamo besede, katere se nas dotaknejo, nam omehčajo srce in poženejo metuljčke v trebuh. Takrat bi se morala počutiti prav vsaka oseba ljubljeno. Če imam nekoga rada, mu to povem. Uporabim lepe besede, nežne, sploh pa to naredim zato, ker si te topline želim tudi jaz.

Besede so nekaj zanimivega, skrivnostnega. Vsak jih lahko uporabi v svoj prid. Če besed ne bi bilo, se ne bi mogli sporazumevati, izraziti svojega mnenja ali komu preprosto povedati »ljubim te«.

Zato smo lahko hvaležni za besede, le izbirajmo jih ... z občutkom, saj ne moremo komu reči nekaj, kar si tudi sami ne bi želeli slišati.

Tea Forsthuber, 4. Ka

»ILMARINEN, KOVEC VEČNI...«

Od modrecev do bogov in govorečih živali, magičnih, srečo prinašajočih predmetov in urokov; finska mitologija nam ponuja res veliko. Polna prepletov in istočasnih dogajanj, magije in neverjetnih likov je Kalevala zares biser finske epike. Lahko bi se oprla le na pesniška sredstva, neverjetno lahkoten tek verzov preko rime in stopice, dvogovor in vzklik, a rajši se posvetim eni osebi specifično, osebi katere zgodba je najbolj kompleksna in pretresljiva, polna močnih čustev in življenjskih nauk.

Ta oseba je Ilmarinen, iz močvirskega železa rojen kovač, bog v finski mitologiji. Železo se je, po ustnem izročilu, razvilo iz mleka treh devic, kreacij vsemogočnega boga Ukka, ki se je razlilo po zemlji in ustvarilo rudninske žile. Železo si je zaželelo družbe svojega brata ognja, ki pa ga je ožgal in pregnal v močvirje, kjer je ubogo železo čakalo leta in leta, da bi bilo odkrito. Ko je končno pokukalo na površje, pa se je iz njega rodil naš večni kovec, mojster vseh kovin in orodij. Je stvaritelj neba, nebesnega oboka in zvezd, ter najdragocenejšega in najbolj opevanega predmeta v celotni finski mitologiji – sampa. Sampo je, po ustnem izročilu, predmet, ki svojemu lastniku prinaša brezpogojno večno

srečo, pojavlja pa se v večih oblikah, zato ne vemo zagotovo, kakšen je v resnici. Pojavlja se kot amulet, kompas, drevo, v epu pa ga je avtor Elias Lönnrot opisal kot mlin, ki proizvaja moko, sol in zlato iz ničesar.

Ilmarinen je sampo skoval za Louhi, kraljico Pohjole, mrzle in temačne dežele na severu Finske, ko je snubil njeno najstarejšo hčer. Skoval ga je iz labodjega peresa, mleka jalovke, ječmenovega zrna in ovčje volne, in te sestavine niso naključje – so najbolj cenjene surovine tistega časa, dejanski prinašalci sreče podeželskih ljudi. S skovanim sampom pa se zgodba ne zaključi popolnoma, kajti deklica ni želela z njim, dokler ni z njeno pomočjo opravil še zadnjih nalog, ki mu jih je naložila. Preorati je moral kačje polje, ubiti je moral tuonelskega volka in manalskega medveda in v reki smrti Tuoneli ujeti ščuko. Šele po teh opravljenih nalogah si je zagotovil njeno roko in kmalu so se začele priprave na poroko.

Mladi par je zdaj že nekaj časa živel skupaj, srečno in brezskrbno, nedaleč stran pa se je zgodil umor. Untamo, zlobnež in tiran, je umoril moža noseče ženske, njo pa ugrabil in si prisvojil njenega nerojenega sina kot vojaka. Ko se je sin rodil, so ga poimenovali Kullervo in vzgajal ga je morilec njegovega očeta, česar se je mali dečko zelo dobro zavedal. Odločil se je, da se mu bo maščeval za očetovo smrt, a preden mu je uspelo, ga je Untamo poslal k Ilmarinenu za hlapca. Tam hitro ugotovijo, da ni za nobeno rabo, kajti nobenega opravila ne zna pravilno izvesti, zato se gospodinja odloči, da ga bodo zaposlili kot pastirja. Ko mu nekega dne zamesi kamen v kruh, se ji Kullervo maščuje tako, da nadnjo pošlje trop volkov, ki jo raztrgajo.

Tu se začne Ilmarinenova neskončna žalost in nesreča. Mrtvo ženo objokuje več mesecev, vsako noč se zbuja in tipa po njeni strani postelje v upanju, da je vse samo nočna mora, da je njegova draga še zmeraj tam in kasnejši samomor Kullerva mu ne olajša muk. Srce se mu para ob spominih nanjo, kako lepa in pametna je bila, kako zvesta in sposobna, kako rad jo je imel in kako močno bi jo rad nazaj. Iztoči vse solze, ki jih je imel, in se odloči, da si bo skoval novo ženo iz zlata in srebra, v želji družbe in ponovne ljubezni. Kuje in kuje in končno naredi eno svojih najlepših kreacij, ki se lesketa v sončni svetlobi in je lepa kot njegova pokojna žena. Občuduje jo, se je dotika, jo objema, ji šepeta sladke besede in pusti, da njegove solze polzijo po njenih oblinah. Pod zvezdami pripravi ležišče, polno blazin in tople volne, in poleže svojo drago ob svoj bok. Stisne se k njej, čuti kako hladna je, njena neodzivnost ga prizadene, a vseeno jo poljubi na srebrne ustnice in pokrije s krznom. Ponoči se prebuja, tipa po oblinah in licih svoje žene v upanju toplote življenja, dihanja in bitja srca, a naleti le na mrzlo kovino in ozeblino na boku, ki se je stikal z njenim. Razjoče se in zaspi nazaj, poln obupa v soju mesečine in migetanju zvezd.

Motiv srebrne žene predstavlja njegov absolutni propad, njegovo najnižjo točko, največjo mero obupa, ki ga živo bitje sploh lahko občuti. Pripravljen je bil živeti življenje z mojstrsko oblikovanim kosom plemenite kovine, ki bi zapolnil praznino v njegovem srcu ob izgubi ljubljene in upal je, da bo njegova draga spet oživela in ga ljubila, kot ga je prej. Dolgo časa je vztrajal in čakal, da bo njegova srebrna žena prvič vdihnila in vstala iz postelje, izpod krzna in volne, a to se ni zgodilo. Obup ga prevzame in ugotovi, da je ljubezen svojega življenja dokončno izgubil. Svojo drago se odloči podariti kalevalskemu modrecu, ki pa jo zavrne, kajti kovina človeku ne more nuditi toplote in izkazovati ljubezni. Predlaga mu, naj jo rajši pretopi v orožje, saj bo tako bolj koristna, ali pa jo pošlje v tuje kraje, kjer so ženini željni zlata.

Njegov obup in želja po ljubezni se nadaljujeta, ko se vrne v Pohjolo in prosi Louhi za roko njene najmlajše hčere, sestre njegove pokojne žene. Louhi ga zavrne, Ilmarinen pa

vseeno ugrabi deklico in jo poskusi odpeljati domov, a njene zmerljivke med vožnjo na saneh ga pripravijo do tega, da jo s pesmijo začara v galeba, ki zakroži okoli Pohjole in se požene proti morju. Slabe volje se vrne domov, kjer se odloči, da bo zlobni kraljici vzel sampo, ki ga je skoval zanjo.

Tu se njegova nesreča zaključi, vsaj v epu. Ilmarinen je nesmrten in po ustnem izročilu preklet na nesrečo v ljubezni. Njegovo življenje je mišljeno kot samotno in delovno, polno kresanja iskric plemenitih kovin in kovanja novih zvezd in delov neba. Njegova zgodba je tragična, izjemno čutna in vredna vsake potočene solze bralca.

»Rekel Ilmo je podkovec:

Sam ne vem, nesrečni kovec,

kam v življenju naj pogledam.

Če čez noč ležim, posedam,

noč predolga je samota,

kup nesreče sem, sramota.

Žalostni so vsi večeri,

žalost trka mi na dveri,

noč brez spanca ni mi všečna,

jutra so še bolj nesrečna.

Ni večer, ki me vznemirja,

niti jutro me iztirja,

žalost mi povzroča drugo:

le za drago čutim tugo,

za ljubeznijo žalujem,

lepo ženo objokujem.

Prav pogosto se dogaja,

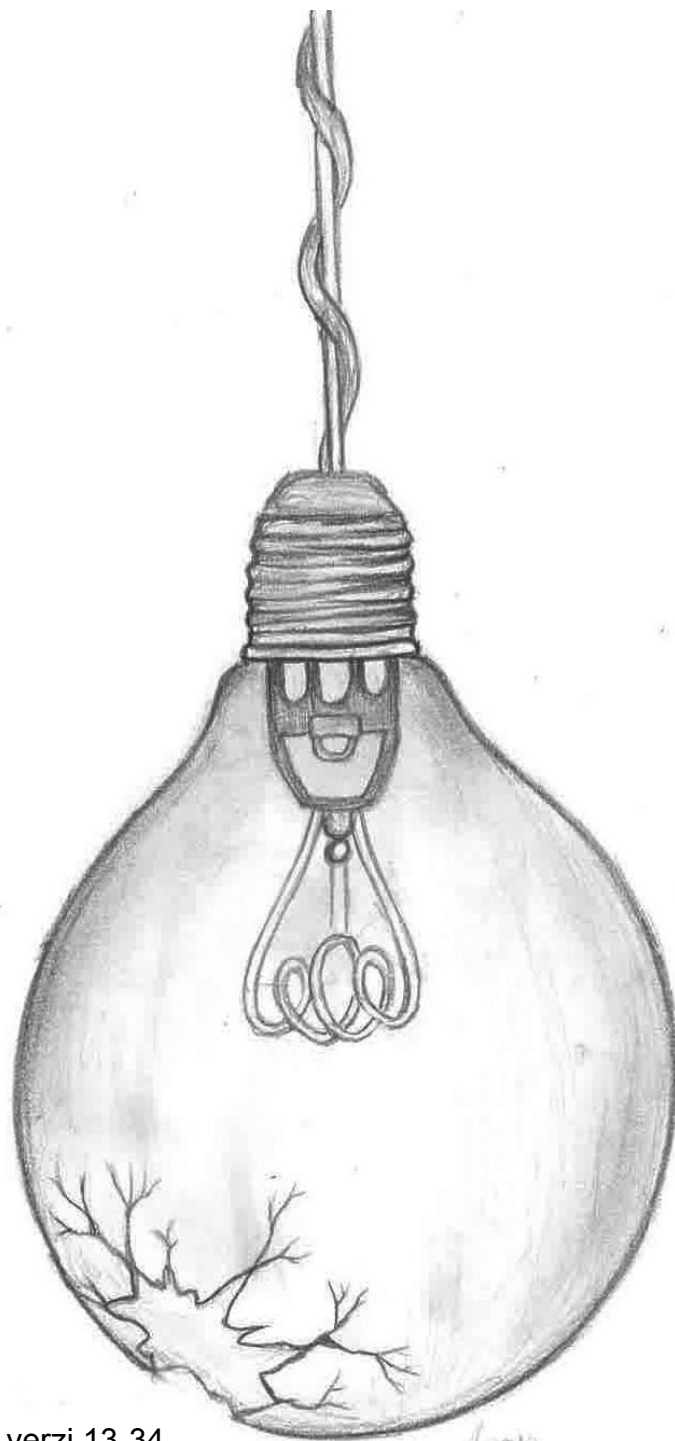
čudno čustvo me obhaja,

me ponoči v spanju bega,

ko mi roka v prazno sega,

dlan mi za telesom tipa,

v postelji ob strani stika.«

-Ilmarinenovo žalovanje, 37. spev, verzi 13-34

Asja Križman, 4. Ka

LITERATURA KOT PRAVICA DO SANJ

Jaz sanjam. Sanjam, da letim, sanjam o princu na belem konju in prelepem belem gradu. Sanjam o prijatelju in ljubezni, ki čaka name, o krajih in prigodah, ki se mi ne morejo zgoditi. Mogoče sanjam o zlatu na koncu mavrice ali o čarobnem gozdu. Morda pa so moje sanje skromnejše. Bolj uresničljive, bolj na realnih tleh. Sanjam o boljši službi, otroku, popolni poroki. Z mislijo se prebijam čez dan. Sanjarim. O lepših in boljših stvareh. Čeprav me obdaja krut današnji svet, ga pogledam s svetlimi očmi, polnimi upanja in domišljije. Zavedam se, da mi niti slučajno ni hudo in da sem tu zato, da uresničim kar lahko. Da najdem svoj čaroben raj, naj bo ta le klopca v parku. In najdem ljubezen in najdem veselje in vse, kar si želim. Zjutraj vstanem in ob topli skodelici kave mi misli zaplavajo drugam. Zdrami me čaroben poljub na lice in nežen hehet me popolnoma zbudi. Ovijam se v svilnato mehko pižamo, na kateri so moji najljubši izmišljeni liki. Sploh se ne zavem in že se vozim v svojem sanjskem avtomobilu, čeprav za marsikoga to ni, in se na rdeči luči zazrem v skupinico otrok na jutranjem sprehodu. Izmišljajo si besede, zgodbe in ljudi. Pogovarjajo se z igračami in majhne oči upirajo v svet. Kako preprosto in brezskrbno. Na prehodu za pešce skoraj zbijem zasanjano šolarko, ki bi verjetno veliko raje odplavala kamorkoli drugam kot v šolo. Malce me spominja name v mojih šolskih letih. Ah, sanjam da bi lahko šla nazaj. Kot bi mignil, sem v pisarni in po osmih urah sanjarjenja o boljši plači, lepši pisarni in bolj barviti lončnici na okenski polici, se odpravim v park. Po tleh si pognem pisano odejico in se zlekнем pod košato drevo. Vročina mi rahlo preseda, zato mi rahel vetrič res diši. Zaprem oči in za trenutek pozabim na vse. Za čudovit trenutek sanjam, da bi se svet ustavil. Iz torbe potegnem knjigo, ki sem si jo izposodila v knjižnici. Knjižnica je čaroben kraj. Sestavljajo jo rumenkaste strani, napolnjene z zgodbami in sanjami ljudi po vsem svetu, ki jih prežema strast in svoboda. Ljudi, lačnih prigod, sprememb in spoznanj. Ljudi, ki želijo, da se njihova veličastna dogodivščina iz njihove glave spravi v glave drugih. Tam lahko ostane. Tam lahko povzroči konflikt ali spodbudi novo misel. Lahko temačno, lahko pozitivno. Lahko spremeni pogled na svet. Lahko prodira v družine, med prijatelje in sorodnike, med znance in neznance. Lahko povezuje in razdira. Lahko začara ali zamre, spodbode in razburi. Vsakdo v knjižnici najde zgodbo, pa čeprav mu je všeč ali ne. Koliko poguma potrebuje človek, da vse svoje razmišljanje zlije na predelani kos lesa, papir. Človeška domišljija je neizmerljiva. Kako jo torej stlačiti na papir ali pripovedovati? Kako izbrati besede, stavke in prave osebe? Kako zbrati pogum in svoje misli razgaliti pred današnjo obsojajočo družbo? Uh, sanje so prav posrečena zadeva. Prepričana sem, da ptice, ki letijo na jug in jim tako zavidam svobodo in krila, ne sanjajo o toplih krajih. Mislim, da pridne čebelice ne sanjajo o boljših dnevih in divji konji ne o širnih planjavah. Zakaj torej ljudje sanjamo o bolj ali manj smiselnih stvareh? Zakaj? Večno in generacije begajoče vprašanje. Zakaj je trava zelena, zakaj sonce zaide, zakaj so na nebu zvezde, zakaj ne živimo večno. Zakaj moram v šolo, zakaj me tisti fant ne mara, zakaj je na svetu toliko držav, zakaj je človeštvo tako, kot je. Zakaj se je tisti fant poškodoval, zakaj tista punca joče. Zakaj, zakaj, zakaj. In za vsak zakaj mora človek dobiti zato. Zato, ki ga po letih in letih preizkusov prejme iz laboratorija ali zato, ki ti ga preprosto pove mama. Zato, ker ne bi preživel, zato ker nas je narava naredila tako, zato, ker tako pač je. S preprostim odgovorom "ne vem" nismo zadovoljni, včasih si tega, da ne vemo, nočemo priznati. Zato sanje. Da vsak najde svoj zato, da si po svoje odgovori na vsako vprašanje. Sanje se spremenijo v odgovore in te zavijemo v zgodbe in pravljice.

Ljudje potrebujemo nekaj nedotakljivega, večnega, nekaj, v kar verjamemo. Nekaj višjega, večjega od nas. Mogoče se otroku to zdi babica, ki pripoveduje zgodbe. Te zgodbe postanejo večje in vsak doda košček svojih sanj. Nastajajo združenja, celo religije. Ljudje verjamejo in po svoje sanjajo naprej. Širijo obzorja sanj in jih začnejo zapisovati.

Pisava. Še ena čarobna stvar. Kako pretvoriti električne impulze spužvastega organa v naših glavah v več kot le besedo? Besedo, ki se ne bo le širila, ampak obstala, ki bo zvenela in navdihovala in poveljevala avtorja. Popoln rezultat sanj nekega človeka.

In zdaj berem. V knjigo se popolnoma zatopim, vsrkavam besede in fraze, premlevam preprosto zgodbo, ki se kot bi mignil zaplete. Podoživljam sanje preprostega človeka, ki morda ni nič posebnega, glava pa mu po šivih poka od idej. Nekdo je sanjal, da bi tudi ponoči imel svetlobo in izumil luč. Fant je sanjal o širnih obzorjih sveta in odkril nove kraje, nekdo je sanjal o letenju in poletel. Kje bi bil naš svet brez sanjačev. Morda so tvoje sanje sedaj le sanje, vendar si ti tisti, ki jih lahko razviješ v kaj več. Najmanj kar lahko storiš je, da jih nekomu zaupaš. Potem zapišeš in deliš z vsem svetom ter najdeš somišljenika, s katerim jih lahko uresničiš. Lahko izumljaš nove naprave, zamisliš čarovniški svet, lahko razumeš živali ali potuješ po vesolju. Je sploh kaj, česar ne morem uresničiti vsaj skozi zgodbo?

Konec knjige me je popolnoma presenetil, avtor je svojo zgodbo res dodelal. Želim si spoznati človeka za idejo, nekdo s takim razmišljanjem mora biti precej zanimiv. Vzamem si nekaj sekund, da vse skupaj premeljem in še enkrat zaprem oči. Začnem se zavedati, da bodo moje čudovite sanje prej kot slej pozabljene, saj v moji glavi ne bodo pomagale nikomur.

Sanj je vsak dan več in prav vsaka je samosvoja, vendar bo po generacijah in generacijah bo ostala in naprej navdihovala le tista, črno belo zapisana v knjigi na polici stare knjižnice – hranilnice sanj.

Miša Šala, 4. Zb

Prispevek je bil nagrajen v okviru literarnega natečaja pisateljskega društva Pen, in sicer v okviru 50. mednarodnega srečanja pisateljev na Bledu, 19. 4. 2018. ČESTITAMO!

SONETI

Nocoj za glasbo porabljam tudi zadnji cent,
nocoj bo ta pesem moj testament,
saj jutri vračam k tebi se,
tja kjer moje je vse.

Ljubezen moja, mirno spi,
ko zjutraj sonce te zbudi,
ti boš miren, brez skrbi,
ko rada bova se imela jaz in ti.

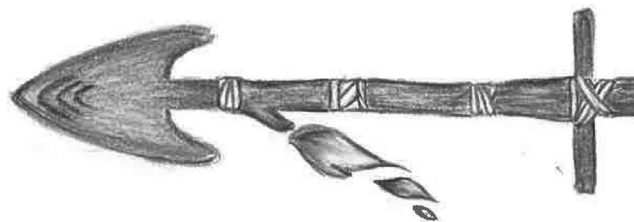
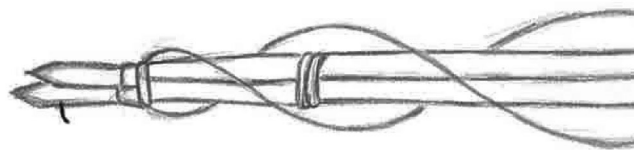
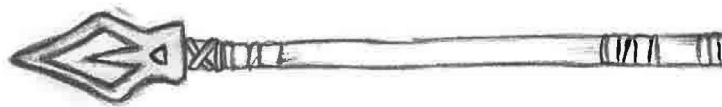
Ob zori budna bova midva,
ti mi pesnil boš sonet,
jaz bom mešala sorbet.

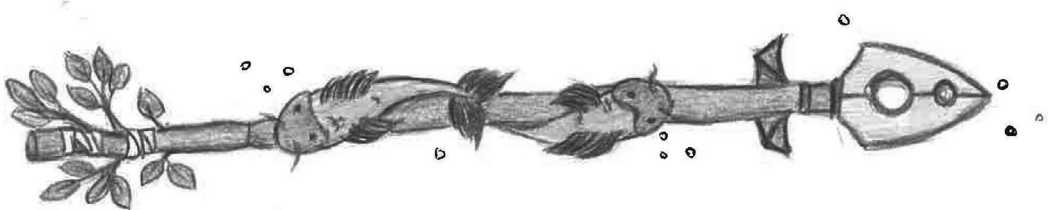
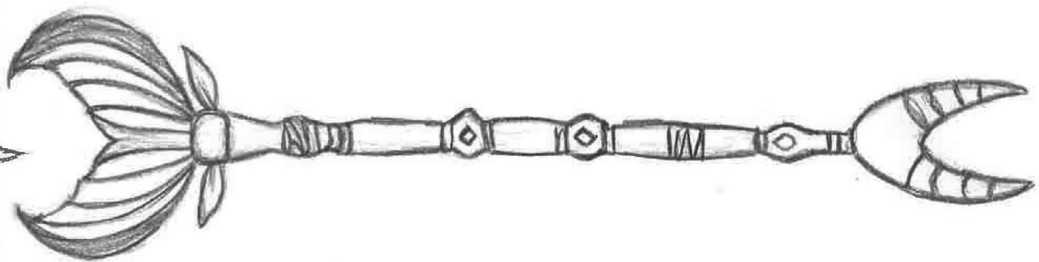
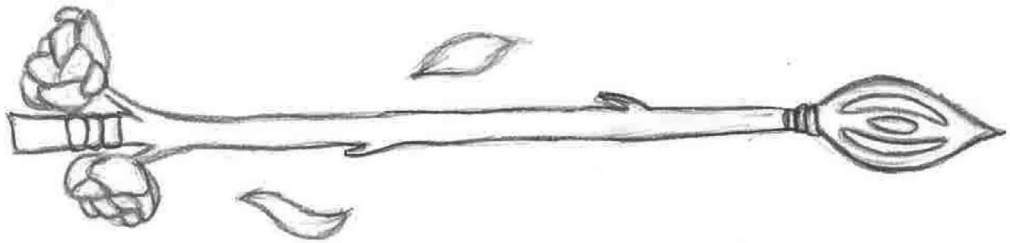
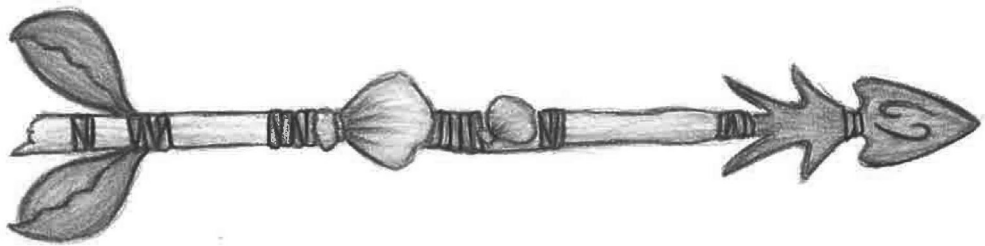
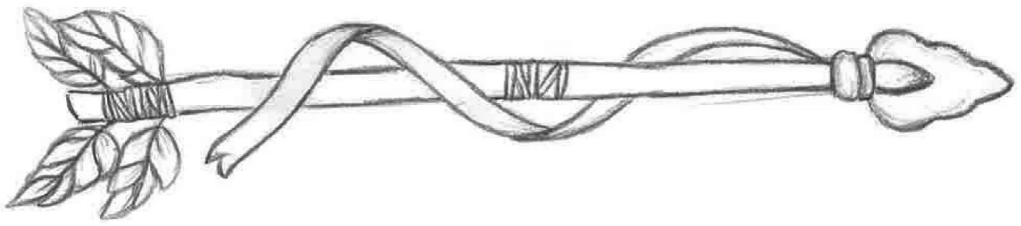
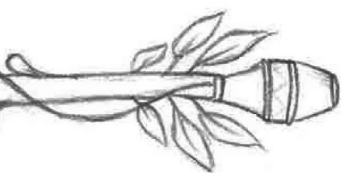
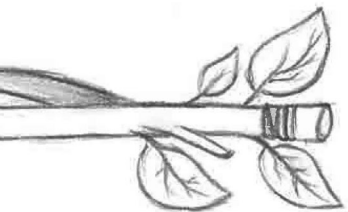
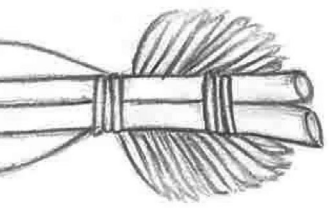
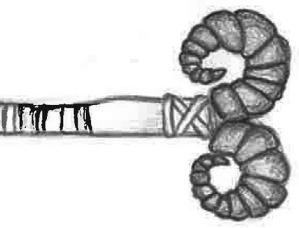
Nikoli ne pozabi,
da rada te imam,
zate vse bi naredila,
ti življenje podarila.
Milke, 3. Zb

To ni madež od vina,
to krvavela je moja bolečina.
Lansko leto bila je biologija,
upam, da letos ne bo še anatomija.

Bratje v bolečini,
delali popravne
v največji smo vročini.

Ajda Lozar, 3. Za

NAROBE SVET

»Katka, kaj, presneto, pa delaš?«

Katka je dvignila pogled iznad zvezka za biologijo in profesorico vprašljivo pogledala.

»Kaj - oprostite?«

»Vprašala sem te, kaj delaš. Ti dobro veš, da tu nisi zato, da se kaj naučiš ali delaš zapiske.« Učenki je namenila oster pogled, potem pa se je obrnila k celemu razredu, samo da je njim namenila kot sladkorni peni podoben nasmeh.

»Učenci, kaj ko bi povedali Katki, zakaj smo v šoli.«

Cel razred se je obrnil k dekletu v zadnji vrsti in ji namenil monotono poved, ki se je glasila: »Tukaj sedimo, da se sprostimo, spoznamo prave prijatelje in seveda, da zapravljamo čas.«

Katka je upala, da je to ena šala; vsak dan je upala. A ni bila, na žalost. Ko bi vsaj vedeli, kaj so delali znanstveniki v 20. stoletju, česa so ženske zmožne poleg čiščenja in predvsem, da obstajajo knjige, iz katerih se lahko naučiš karkoli. Upala je na ta spoznanja. Če človek nima ničesar drugega, ima lahko vsaj upanje.

Pozdravili so profesorico in odšli iz „učilnice“. Soba je bila bolj podobna kinodvorani, kjer je vsak stol imel mehak vzglavnik, za vsak primer zaspanosti. Katka se je poslovila od svojih prijateljev, Bibi in Jaksa, in odhitela domov na kosilo.

Stopala je po ulicah svojega mesteca in vdihovala svež zrak. No, vsaj zrak, ki naj bi bil svež, a je imel vonj po stari kovini in dežju.

Katka je pogledala na svoj merilec kisika. Bil je še poln. Deklica je imela težave z dihanjem. To bolezen je dobila takoj po rojstvu. To je bila mutacija, ki je prizadela njo; zato mora nositi cevko, ki gre vse od njenega nosu, pa čez njena ušesa in se združi na njenem prsnem košu. In ta cevka je povezana na „opeko“ - majhno črno škatlico, ki je bila vedno zaprta, brez lukenj ali tipk ter trda kot, no, opeka. Že tako je težko dihala, slab zrak pa ji ni prav nič pomagal.

Vzrok za vse to je v eksploziji tovarne, ki se je

ukvarjala z uničevanjem uranovih odpadkov. Seveda je radioaktiven, strupen in zelo nevaren zrak odpotoval daleč okoli sveta, a najbolj pa je bilo prizadeto mesto, v katerem zdaj živi Katka.

Nekaterim je bilo slabo, nekatere je bolela glava, nekateri so umrli. A tukaj so živeli dalje, kot da ni boljšega kotička zemlje, ki bi ga naselili. In kmalu so se vse te vsakdanje težnje spremenile v hude bolezni, kot so rak, težave s pljuči, srcem, kostmi. To ni imelo hudega vpliva nanje. In zato ima Katka danes težave z dihanjem.

»Kako je bilo v šoli?« Mama Paki je po dnevni sobi iskala svojo mačko. »Super. Zelo poučno,« je odvrnila hčerka z velikim odmerkom cinizma. Kot blisk se je obrnila proti hčeri in jo trdno prijela za ramena.

»Poučno? Poučno?! To ni smisel tega! S tvojim očetom ne plačujeva, da te kaj naučijo.« Katka temu ni mogla verjeti. Kaj je problem z učenjem? Ni čudno, da se nikomur niti ne sanja karkoli o poljedelstvu ali zdravstvu.

»Zakaj pa sem potem tam? Hm? Plačuješ za nekaj, kar je prava žalost. Raje sama preberem knjigo o kvantni fiziki, psihologiji, celo kemiji. Mi v «šoli» samo spimo!« Le v čem je smisel tega, se je spraševala Katka.

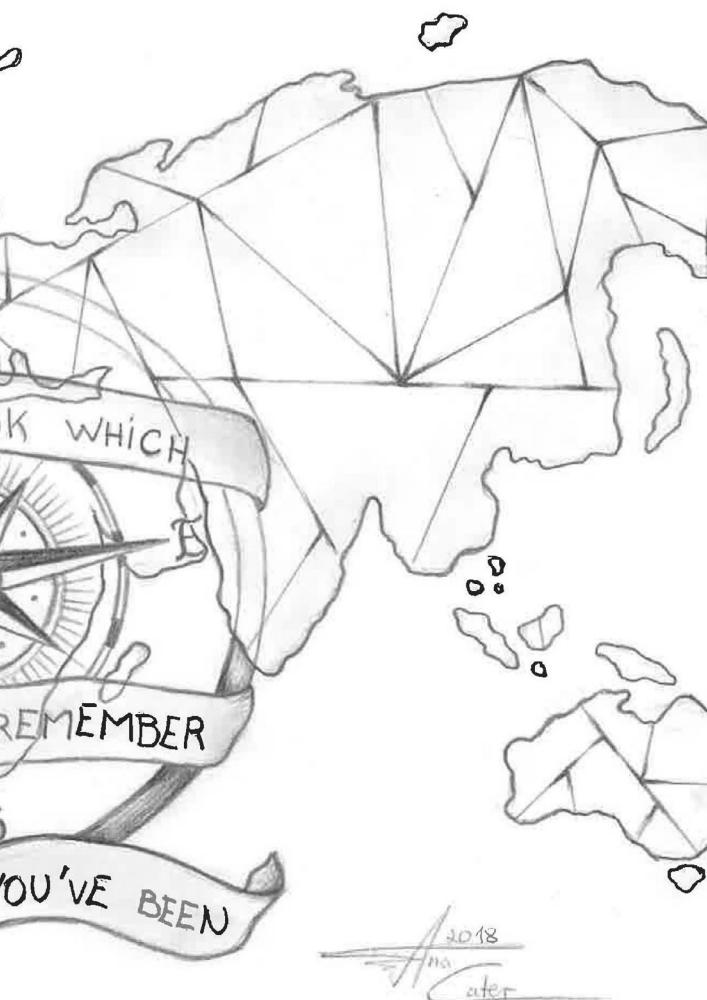
»Kaj si rekla?« je bila kar naenkrat Paki mirna. Ojej! O Bog, kaj je naredila? Tega ne bi smela reči.

»Rekla si, da bereš? Kje si pa to idejo dobila, mlada dama?« Katka je bila tiho, gledala je v tla. »Hej, govorim s tabo! Kje si dobila knjige?«

»Bibi in Jaks. Skupaj beremo.« Izdala je svoje prijatelje. Ne more verjeti, da je pravkar to storila.

»Knjige so prepovedane. In midva z očetom sva ti dostop do njih prepovedala. Naredila sva to, kar bi naredil vsak pameten in ljubezniv starš za svojega otroka. Saj nočeva, da umreš.« »Ne, to ni bistvo. Jaz se hočem učiti. Hočem brati knjige. Hočem biti nekdo, ki je nekaj zase. V redu?«

»Ne, ni v redu. Ti dobro veš, da je to eno glavnih pravil - in veš tudi, kakšna je kazen za kršenje tega pravila. Varnostniki bodo kmalu tu.« Saj res. Vse, o čemer sta se ravnokar pogovarjali, je slišal

Urad. Katka je sama sebe poslala v smrt. Ampak če so slišali vse, potem čaka isto tudi... Bibi in Jaks.

Stala sta pred vrati, oči polne solza. Za njimi so se razprostrli varnostniki in zadnja oseba med njimi je bila predsednica Urada. Katko so vklenili v usnjene lisice in jo potisnili iz hiše.

Ozrla se je nazaj proti mami. Nič. V njenih očeh ni bilo ničesar, kar bi kazalo na žalost, jezo. Ničesar. Kot da je ni poznala; tako kot pri očetu. Takoj, ko je umrl, ni vedela, kdo je to. Najhujša oblika demence. Vsaj za Katko - vsak dan ga je omenjala, Katki pa je srce prebodlo še eno ostro in boleče rezilo spominov.

Iz Pakinih ust ni slišala svojega imena že tri leta; zato jo vsak dan kliče 'mlada dama'. Še svoje hčere se ne spomni.

Hodili so počasi. Zelo počasi. Gledala je predse. Ni se sramovala svojih dejanj; sramovala se je samo svoje previdnosti. Mislim, kako je lahko pozabila na mikrofone, posnetke? Med potjo so se prijatelji večkrat pogledali. Ona dva sta imela več za zgubiti. Družino, prihodnost. A izgubila bosta dostojanstvo in življenje.

Prišli so pred nekakšen oder, ki je stal pred porušeno sirotišnico. Ironično, kako bodo danes umrli trije otroci, sirote znanja, ljubezni in svobode.

Ko je stopila na stopničko, ki je bila posebej namenjena prav njej, je zaslišala utrip. Bíl in bíl je in se ni hotel ustaviti.

Bibi in Jaks sta jo pogledala v sredini podesta. Tudi Katka je začutila solze v očeh. Če je imela pa tista šola kaj prav, je imela pa to, da res spoznaš prave prijatelje.

Predsednica je počakala, da se je zbralo majhno občinstvo, potem pa je stopila pred otroke in jih pogledala. Kljub temu groznemu trenutku, ji je na ustih še zmeraj ležal nasmešek.

»Res mi je žal, a zakon je zakon; vsi to vemo. Vi boste to osebno izkusili.« Že je naredila korak proti stopničkam, ko se je obrnila nazaj h Katki.

»Saj res, tega pa ne dovolimo.« Prijela je cevko za njenimi ušesi, jo snela ter vrgla na tla predse. Bibi in Jaks sta začela ugovarjati in kričati na predsednico, a dobila sta le močan udarec v trebuh. Katki se je zdelo nesmiselno, ker bo tako ali tako mrtva čez nekaj minut.

Katka je začela globoko dihati. Vrtoglavica. Slika se je začela rahlo vrteti. Globoko dihanje je bilo kot ozadje tega mučenja.

Bibi je kričala, naj ostane z njo, Jaks pa se je poskušal rešiti tesnih lisic. Vdih ... izdih. Vdih ... izdih. Katka se je rahlo nasmehnila svojim pravim prijateljem.

Vdih ... izdih. Vdih ... izdih.

Tema ...

Katarina se je dvignila iz postelje. Še več vdihov. Njena glava je bila polna grozljivih in predvsem nesmiselnih prizorov iz teh norih sanj.

Ste imeli kdaj sanje, ko ste se počutili, kot da bi bili budni?

Lea Grom, 2. Fb

PRIMERJALNI ESEJ

Otroštvo je avtobiografski roman, ki je nastal konec dvajsetega stoletja. Napisala ga je francoska pisateljica ruskega rodu Nathalie Sarraute, ki je v njem pri svojih enainosemdesetih letih zbrala svoje spomine na otroštvo. V romanu deklica Nathalie, ki jo kličejo Nataša, pripoveduje sebi o svojem življenju, o otroštvu, tako da roman deluje kot monolog. Nataša je otrok ločenih staršev. Njena mama živi v Sankt Peterburgu, v Rusiji s svojim partnerjem Koljo. Njen oče pa skupaj z njo, njeno mačeho Vero in mlajšo sestro Lili živi v Parizu.

Roman Siddharta je napisal nemški pripovednik Herman Hesse, ki se je v življenju preselil v Švico, a je tudi veliko potoval. Predvsem po Indiji, kar je zelo vplivalo nanj in spremenilo njegov pogled na svet. In ta daljši obisk Indije je bil pravzaprav vzrok za nastanek tega romana s podnaslovom Indijska pesnitev. Siddharta, ki predstavlja nekoga, ki je dosegel cilj, je zapustil svoje bogastvo, lagodno življenje, da bi našel samega sebe oziroma svojo resnico, pot. Zato odide med šamane, vendar tam ne najde življenjskega bistva, zato jih zapusti. Nato spozna bogato kurtizano Kamalo, z njo ima tudi otroka, ter popolnoma spremeni svoje življenje. Postane namreč trgovec in obogati. Vstopi v materialni svet in se predaja užitkom, vendar je nesrečen, čuti neko praznino, ki postaja vse večja in večja. Nato pa se ob brodarju nauči poslušati reko in odkrije smisel življenja.

Skozi odlomek Razočaranje preko Natašinega pripovedovanja izvemo, da je pri očetu in mačehi Veri nesrečna in zelo pogreša mamo. Njen oče se ji zaradi službe nima časa posvečati, njena mačeha pa prav tako z njo nima pristnega odnosa. Počuti se osamljena, tuja, saj nima v Parizu nikogar, s komer bi se pogovorila ali mu zaupala. Edino oporo ji predstavlja mama, kateri polna upanja preko pisma sporoči, ker ne zdrži več pri očetu, da tam ni srečna. Nataša namreč verjame, da bo mama prišla ponjo in jo odpeljala k sebi domov. A Natašina mama svojo hčerko vidi bolj kot breme, zato le očita očetu njegovo skrb za Natašo. Kmalu zatem oče pokliče Natašo in jo vpraša, če se res slabo počuti pri njih. Takrat pa Nataša doživi največje razočaranje. Počuti se izdana, še bolj osamljena, sama kot prej. Kakor da nima nikogar več. Edina oseba, ki ji je kdajkoli zaupala, jo je izdala in počuti se, kot da ne bo mogla nikomur v življenju več zaupati. Potem pa je deležna očetovega sočutja in ljubezni, ki ju do tedaj še nikoli ni občutila. Celoten roman Otroštvo je zelo podoben Cankarjevemu romanu Na klancu, ki ima prav tako poleg biografskih tudi avtobiografske elemente in je v ospredje postavljena družinska tematika. Obe glavni junakinji Francka in Nataša doživljata krivico, sta zapostavljeni in sta manjvredni od svojih mlajših polsester. Nobena ne živi v pravi družini v pravem pomenu besede. Francka je bila nezakonski otrok in je odraščala brez očeta, Nataša pa je otrok ločenih staršev. Vendar pa obe svojo krivico prenašata in zanjo nikogar ne krivita. Obe močno hrepenita po vsaj kančku materine ljubezni. Razlika je le v tem, da je Francka nikoli v otroštvu ni bila deležna, medtem ko je Nataša verjetno bila deležna mamine ljubezni, po kateri zdaj hrepeni, ko je pri očetu.

V romanu Siddharta pa so razvidne značilnosti nove romantike, predvsem dekadence. Vidno je to nasprotje med asketskim načinom življenja, ki ga lahko primerjamo z Johanaanom, ki predstavlja sveto. Ko si želi Siddharta zatreti svoj Jaz, se namreč odpove materialnemu svetu in se poglobi v svojo notranjost - se posti, nauči misliti. In nato preide v čisto drugo skrajnost, ko vstopi v svet boemov, tam živi razvratno življenje, zato mu materialni svet in stvari predstavljajo edini vir užitka. Medtem pa njegov Jaz ali Ego, proti

kateremu se je prej boril, ki ga je skušal zatreti, postaja vedno večji, želi si še več materialnih stvari. Tukaj pa ga lahko primerjamo s Salomo, ki je tipična predstavnica boemskega, razvratnega načina življenja. Skozi celotno zgodbo, ki opisuje Siddhartino iskanje njegovega bistva, smisla življenja, lahko razvidimo Siddhartino željo oziroma že skoraj hrepenenje po neki osvoboditvi svoje duše, da bi se oddaljil od vseh materialnih stvari s tem, ko se odpove bogastvu in lagodnemu življenju. Zato ga lahko primerjamo s Hano, Francko in Tino, saj vse tri želijo doseči nek cilj ali po nečem hrepenijo. Hana se po več letih življenja v tujini zaradi nekega notranjega nemira vrne v domači kraj, da bi premagala svojo travmo, stisko iz otroštva. Kar pa niti Hani niti Siddharti ne uspe čisto tako, kot si zamislita. Tudi Francka prav tako celo življenje hrepeni po boljšem življenju. Največja podobnost pa je po mojem mnenju z Matkovo Tino, ki se je kljub visoki nosečnosti in kljub očetovi prepovedi odločila podati na dolgo pot, da bi še zadnjič pred smrtjo videla Janeza, očeta svojega še nerojenega otroka in se od njega poslovila. Prav tako se Siddharta, kljub izobilju in bogastvu ter kljub temu, da razočara svojega očeta, odloči oditi od doma in poiskati višjo resnico, ugotoviti pomen življenja. Oba doživita tudi prvo razočaranje. Tina, ko zasliši zvonjenje zvonov, ki naznanjajo Janezovo smrt, ampak se vseeno sprijazni z resnico in je odločena nadaljevati in se na vsak način posloviti od Janeza. Siddharta pa prav tako doživi razočaranje, ko pri šamanih ne najde tako zelenega bistva življenja. Zato jih zapusti, vendar še vedno hoče doseči svoj cilj. Tina doživi še drugo razočaranje in nesrečo, ko pride v Gorico, ne sme poljubiti Janezove mrtve glave - takrat doseže svoje dno. Prav tako tudi Siddharta, ko ugotovi, da ga bogastvo ne more osrečiti, da je sam nesrečen in je v njem, njegovi duši praznina. Kljub vsemu gresta naprej za svojim ciljem oziroma doživita »osvobojenje«. Tina je odrešena, ko med porodom doživi privid Device Marije, saj tako ve, da bo novorojeno dete v dobrih rokah in nato pod cvetočo češnjo umre. Prav tako tudi Siddharta s pomočjo brodarja in opazovanja reke spozna pomen, bistvo življenja.

Če pogledamo Natašo iz romana Otroštvo in Francko iz romana Na klancu, pa obe le dobita

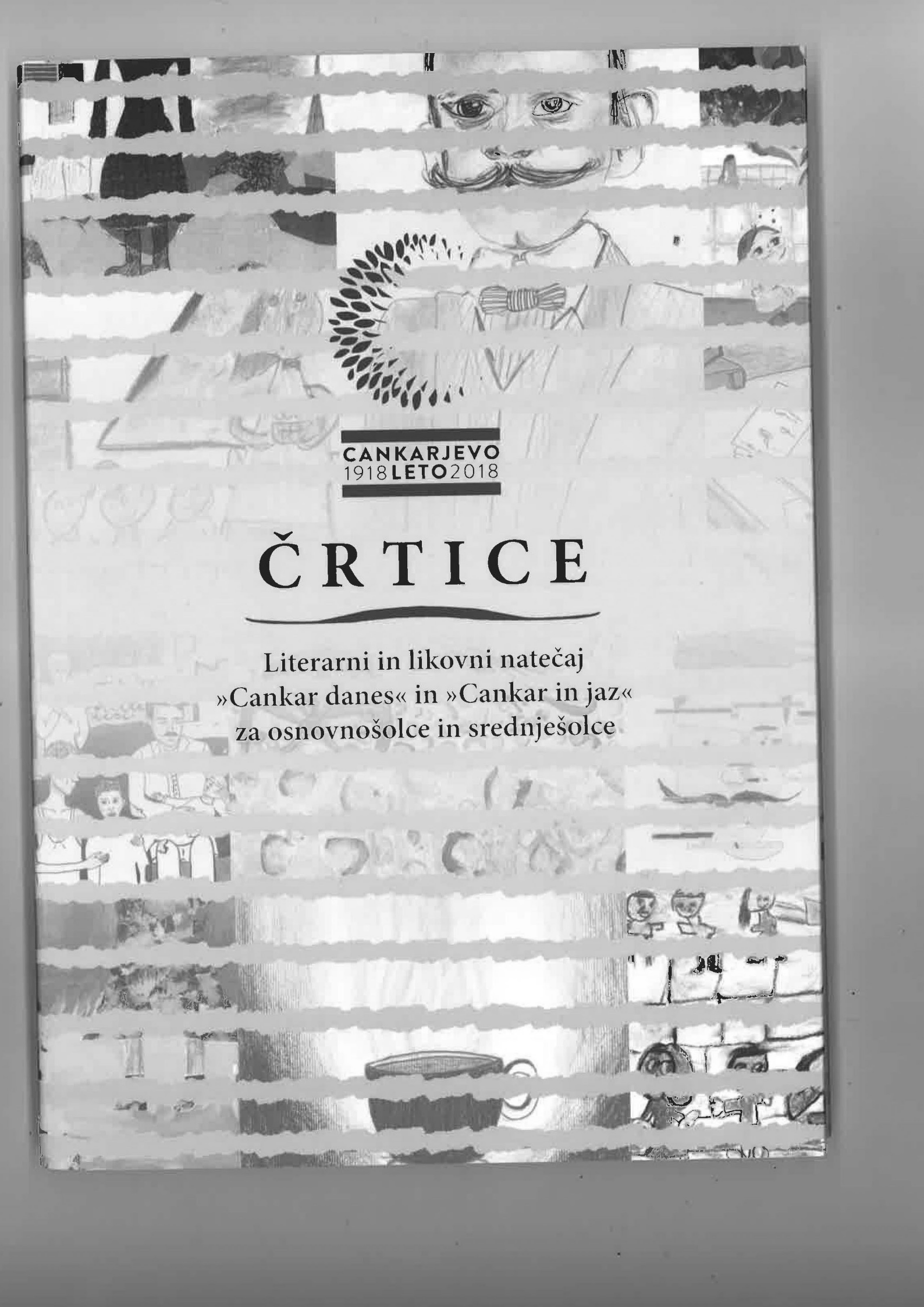

na neki način to želeno ljubezen, po kateri hrepenita. Namreč, Nataši po mamini izdaji svoja čustva do nje pokaže oče. V tem odlomku se oče pokaže za zelo človeškega, razumevajočega in hkrati prizadetega, saj prej ni vedel, da je Nataši pri njih hudo. Hčerko potolaži in ji pokaže, da mu zanjo ni vseeno. Nataši se tako zazdi, da celotno očetovo ljubezen, ki je prej ni nikoli čutila, dobi, doživi naenkrat. Francka pa po več letih življenja od doma nato dobi nekakšno opravičilo svoje mame. Ko jo obišče na domu, se ji izpove in ji prizna, da ji je prizadejala krivico, ker je bila nezakonski otrok in ne zato, ker bi karkoli storila narobe – torej bolj iz občutka lastne krivde. Takrat tudi Francka dobi vso ljubezen naenkrat, česar z materine strani nikoli ni bila deležna, čeprav je to bolj kot ljubezen pojasnilo in prošnja za odpuščanje.

Odlomek Prisluhni reki pa ima podobnosti tudi z romanom Tujec. Meursault pred usmrтитvijo namreč doživi nekakšno »razsvetljenje« ali »razjasnitev«. V svoji celici spozna nekakšen smisel življenja s tem, ko ugotovi, da je bil in še vedno je srečen. In da ni vse na tem svetu nesmiselno oziroma absurdno. Tako doseže dogovor oziroma spravo s svetom. Siddharta pa, ko opazuje reko in ji prisluhne, v njej vidi svoje življenje - svojega očeta, sebe, sina in vse ljudi iz svojega življenja. Takrat spozna bistvo oziroma popolnost življenja. Ko odpre svojo dušo in se popolnoma preda, prisluhne toku reke, takrat namreč ugotovi, da je vse, prav vsak dogodek sestavni del življenja in tega sveta. In da če se preveč obsedeno posvetiš samo iskanju nečesa, nekega cilja, vidiš samo to - preozko in tega ne moreš in ne boš našel. Šele, ko se popolnoma osvobodiš, ko več ne iščeš, ampak se samo prepustiš toku reke, toku življenja in si pripravljen sprejeti vse, se sprijazniš z usodo, potem lahko to stvar najdeš oziroma bo prišla sama od sebe. Prav tako, kot je on doživel to spoznanje šele potem, ko se je popolnoma predal reki in ni pričakoval ničesar. Takrat je prišel do spoznanja, da se vse zgodi, zato ker se mora zgoditi, da nas do nečesa pripelje in da je ravno to življenje, ki je ravno zato, ker je samo po sebi tako nepopolno, pravzaprav popolno.

Eva Turk, 4. Zb

CANKARJEVO
1918LETO2018

ČRTICE

Literarni in likovni natečaj
»Cankar danes« in »Cankar in jaz«
za osnovnošolce in srednješolce

VEST

»Spomin je sladek kakor pesem; prsi napne vzdih, zastro se oči in ustnice boža smehljaj.« Tako je Cankar opisal spominjanje zgodnje mladosti in tudi meni so misli ob branju Mojega življenja nemalokrat odtavale v lastno otroštvo.

V petem poglavju Cankar pripoveduje, kako je nespametno zapravil groš, ki mu ga je podaril župnik na koncu svete maše.

Ob prebiranju tega poglavja sem se spomnila na podoben dogodek, ki se mi je pripetil, ko sem bila stara 13 let. Trinajst let je ravno tista prehodna starost, ko je najstnik prepričan v razumnost svojih dejanj in verjame, da bi se odrasel človek enako odločil, a so njegove zamisli v resnici nespametne, lahko tudi nevarne.

V naši družini smo vsi ljubitelji živali. Doma imamo dva konja, lipicanca, lepa in snežno bela. Že od malega sem komaj čakala, kdaj bom dovolj velika, da bom lahko katerega samostojno zajahala in šla s sestro na teren.

Takoj, ko sem bila dovolj stara, sem opravila začetni jahalni tečaj. Počutila sem se zelo izurjeno v ježi in tako sem nekega dne prišla na precej nespametno idejo, ki bi se lahko slabo končala. Hlev stoji nekaj minut hoje stran od naše hiše. Tam sem bila sama, tako mi nihče ni mogel preprečiti mojega nevarnega početja.

Skratka, odločila sem se, da bom preizkusila, ali moj talent presega meje naučenega in dovoljenega. Zajahala sem konja brez sedla in bila trdno prepričana, da se mi ne more zgoditi hudega. Brez zaščitne čelade na glavi sem se oddaljila od hleva. Ko sem prišla do zelene razdalje, sem konja obrnila in ga spodbodla v galop. A to se je seveda izkazalo za zelo slabo odločitev, saj sem v trenutku, ko je konj pospešil, padla. Do takrat še nikoli nisem občutila tako hude bolečine in danes vem, da sem imela veliko srečo, da sem ostala cela.

Sklenila sem obdržati ta neuspeli podvig zase, kljub neznosnim bolečinam. Kot sem kasneje izvedela, sem utrpela blagi pretres možganov. Ob prihodu domov sem staršem rekla, da imam glavobol in seveda so želeli vedeti, zakaj. Natvezila sem jim neprepričljivo razlago, češ da mi je pri opravih v hlevu spodrsnilo in sem s tilnikom udarila v železno ograjo. V naglici sem se zarekla, da se je to zgodilo na makadamu in tako zmanjšala verjetnost moje zgodbe. Moj oče je seveda podvomil o pristnosti zgodbe. Naslednji dan mi je rekel, naj mu pokažem, kako in kje sem se udarila. Po najboljših močeh sem se trudila narediti pripetljaj kar najbolj verjeten, a se še meni ni zdel prepričljiv. Val krivde in laž sta tako močno pritiskala na mojo vest, celo nebo se je stemnilo, kot bi me oštevalo in sililo k izpovedi, da sem se še isti trenutek izpovedala očetu.

S tem dejanjem se lahko poistovetim s pisateljem, saj je tudi njega pekla vest zaradi brezglavega dejanja in posledično se je tudi on v celoti izpovedal materi. Počutil se je krivega, ker je zapravil groš za dateljne, ko pa bi ga lahko za kakšno veliko bolj koristno in potrebno stvar. Njegova družina namreč ni bila bogata, pravzaprav so težko shajali iz meseca v mesec.

Mislim, da je oče že pred mojo izpovedjo o dejanskem dogajanju sprevidel laž. V odgovor se mi je samo toplo nasmehnil in izrazil zaskrbljenost glede morebitnega slabšega izida, ko sem skušala uresničiti svojo veliko željo.

Tudi v odzivu mojega očeta in Cankarjeve matere vidim podobnost, saj je bilo ravno nasprotno od mojega in pisateljevega pričakovanja. Oba sva namreč pričakovala oštevanje in kazen in oba sva bila presenečena nad odzivom najinih staršev. Tako moj oče kot njegova mati sta bila ponosna, da sva se na koncu le odločila za resnico, a mislim, da je pisateljeva mati poleg ponosa čutila tudi nekakšno mešanico žalosti in sramu. Ob sramovanju njenega sina, ker je denar porabil za priboljšek, jo je prevzel občutek nemoči in obžalovanja, saj svojim otrokom ni mogla nuditi boljšega življenja - življenja, v katerem bi si lahko brez slabe vesti privoščili sladkarijo.

Jaz pa - ponosna sem bila nase, ker sem zmogla priznati svojo napako in odtelej sem vedno bolj naklonjena resnici, ne glede na njeno krutost.

Po prebranem Cankarjevem delu lahko rečem, da pisatelj na prefinjen način bralca spodbuja k odkritosrčnosti in resnicoljubnosti, tako do drugih kot do samega sebe. Zdi se mi, da je dandanes vse manj iskrenih ljudi. Iskrenost pa gre z roko v roki s spoštovanjem do sočloveka. Od prej opisanega dogodka se zavedam, da resnica vedno najde pravo pot in pravi cilj, naj bo lepa ali ne. Sama pri sebi velikokrat razmišljam o svojih dejanjih v določenih kočljivih situacijah in ali sem pretehtala vse dejavnike, upoštevala resnost problema ter se na podlagi tega dovolj kritično odzvala nanj. Ob vsakem nestrinjanju, naj bo to z družino ali s prijateljicami, se skušam postaviti v njihovo kožo. Trudim se objektivno gledati na jabolko spora in se opredeliti za eno stran. Seveda imamo vsi drugačne definicije pravilnega in napačnega. Prav v tem trenutku pa bi morali pokazati svojo zrelost, sposobnost empatije in iskrenost. Poraženec bi moral biti sposoben iskreno priznati napako in se opravičiti, zmagovalec pa bi moral pokazati ravno tolikšno mero empatije do izgublajoče strani in zmago sprejeti brez hvalisanja. Takrat se izkaže naša etika. Te se ne da naučiti iz knjige ali na tečaju. To ima človek v sebi od malega.

Sama se s Cankarjem popolnoma strinjam, saj je ena mojih najbolj cenjenih vrednot ravno iskrenost oziroma resnica. Ob sklepanju novih poznanstev in prijateljstev se ne oziram toliko na stil oblačenja ali barvo las, temveč vsakega sodim po njegovi odkritosrčnosti in skromnosti. V zaključnem poglavju pisatelj namreč ugotavlja, da je človek s takšno vrlino redkost in da je pravo merilo za človeka in umetnika prav to - odkritosrčnost.

Jana Colja, 4. Zb

Prispevek je bil nagrajen z objavo v zborniku v okviru literarnega natečaja Cankar danes, ki ga je razpisala Knjižnica Ivana Cankarja Vrhnika v šolskem letu 2017/18. Čestitamo!

PREPROST DAR

Ko zjutraj vstanem, nikoli ne vem, kakšne volje bom čez dan, saj se mi čustva spremenijo v trenutku. A po navadi sem resna, tiha, nasmehnem se samo z razlogom. No, tistega dne to ni bilo čisto res. Nikoli ne veš, kako ti človek, popolni neznanec, spremeni dan.

Nekega dne sem hitela na avtobus. Bila sem utrujena, zadihana in iskreno slabe volje. Grdo sem gledala in nikogar nisem pozdravila. Moja edina želja je bila, da ujamem tisti

avtobus in imela sem občutek, da z vsako osebo, ki jo pozdravim, izgubim minuto časa. In med tem, ko sem hitela po pločniku, je na drugi strani ceste hodil on.

Moški, srednjih let, temnopolt.

Bil je običajen, nič posebnega. A njegov nasmeh je žarel in jaz sem občutila nekakšno... razsvetljenje. Samo hodil je in se smehljaj in jaz sem sama sebe oštela, ker sem tako slepa. Sonce je sijalo sredi novembra kot še nikoli, do avtobusa sem imela še deset minut, kar je bilo še čez glavo preveč, popoldan sem imela prosto... nič ni bilo tako hudo, jaz pa sem bila še vedno slabe volje.

A ko sem zagledala tega moškega, sem se nasmehnila. Samo zato, ker se je tudi on. Samo s tem, da je bil dobre volje zaradi katerega koli razloga, sem postala tudi jaz srečna, hvaležna za vse, kar sem in še bom doživela. Vsakič, ko pomislim na ta trenutek, me spravi v dobro voljo. In veš, zakaj? Ker mi je tistega dne ta neznanec razsvetlil dan samo s tem, da je ljubil življenje in mu izkazoval največjo hvaležnost.

Želim si samo, da bi ta neznanec vedel, kako mi je spremenil tisti dan. Bog samo daj, da bi tudi jaz nekomu spremenila dan, mu ga polepšala. Da bi srečo, ki sem jo prejela jaz, podala naprej.

Lea Grom, 2. Fb

PREDSODKI

Anja je privihrala v kuhinjo, se usedla na stol in pričela jokati. »Ne! Ne sprejemajo nas! Njihovo govorjenje je bilo prazno, polno neskladij, nasprotij. Pričeli so prijazno, samozavestno in razlagali o tem, da oni sprejemajo drugačnost in jih to ne moti. Zatem pa so že začeli obračati besede in nas tretirali kot najhujše zločince.« Maja jo je objela s solzami v očeh, ni bila zadovoljna z izidom volitev. »Torej bo najina želja o posvojitvi ostala neizpolnjena?« je vprašala Maja. Anja jo je še močneje objela in ji odgovorila, da res ne bosta uspeli, vendar iskra v njenih očeh ni ugasnila. Zavedala se je, da se ljudje lahko spremenimo in tako vlada kot ljudstvo so to že dokazali s sprejetjem zakona o sklenitvi istospolne partnerske zveze.

V čem pa bi bile družine istospolnih staršev drugačne? Zakaj jih ne bi enkrat za spremembo sodili po njihovi brezpogojni ljubezni do otrok, ali so torej sposobni vzgajati otroke ali ne, tako kot v postopkih posvojitve presojamo heteroseksualne pare. Družba se razvija in naj se razvija tako, da razbija predsodke, ne pa da jih ustvarja. Otroci si zaslužijo starše, ki jih ljubijo in jim nudijo ljubeče okolje in vodenje čez pasti življenja in čisto nič drugega. Ljudje so vedno bolj nestrpni. Tega sta se Anja in Maja zavedali in želeli to v družbi spremeniti, zato sta pomagali pri izobraževanju begunskih otrok v Sloveniji. Zdelo se jima je nesmiselno, da ljudje gledajo na osebe drugačne polti, vere v svoji državi kot neke izmečke, nepopolneže, ki si ne zaslužijo dostojnega življenja. To, če nekoga ne razumemo, bi nas moralo spodbuditi k spoznavanju tega jezika, nove kulture in ne vzbuditi straha, na katerega se ljudje odzovejo z nesramnostjo, jezo, predsodki, nesprejemanjem

... Predsodki nobeni družbi ne prinašajo nič dobrega. Predsodki, predsodki - naj gre za muslimane, vsi so teroristi, črnice, znajo samo peti in igrati košarko in nič drugega, ženske ne znajo voditi podjetij, blondinke, vse so neumne, istospolni partnerji, ne znajo vzgajati otrok in so po mnenju družbe vsi okuženi z nekim hudim virusom ter živijo v razvratu. Šele ko je tako napisano, se ljudje začnejo zavedati, kako neumno je tako razmišljanje. Tako kot se Maja in Anja bojujeta z mišljenjem družbe, je tudi Miha tarča žaljivk v šoli, saj se je rodil invaliden. Pa si to zasluži? Absolutno ne, morali bi mu pomagati. Že z lepo besedo lahko nekemu polepšaš dan. Pri vsakem posamezniku bi lahko našli nekaj drugečnega, prav zaradi tega je svet tako zanimiv, barvit, popoln. Bilo bi turobno, žalostno, če bi vsi ljudje bili enaki, kopije. Spet na drugem koncu sveta pa se bojuje z družbo Jan, saj ga židovski delodajalci izkoriščajo, ker je kristjan. Toliko je besa, jeze, neprivoščljivosti, žalosti in na sploh negativnih čustev na svetu, da je skrajni čas, da se zamislimo in spremenimo, dokler še lahko. Vsi smo samo ljudje z upi, željami in strahovi. Vsi smo doma na tem planetu, ki je neskončno majhen, a vseeno dovolj velik in bogat, da bi vsi lahko živeli v sreči in obilju.

Nina Češnovar, 4. Fc (Šol. leto 2017/18).

HAIKUJI

Sol v oceanu ne trpi,
sol v človeku se stopi,
kaj bi morju solze slane.

Nika Stergar, 3. Fc

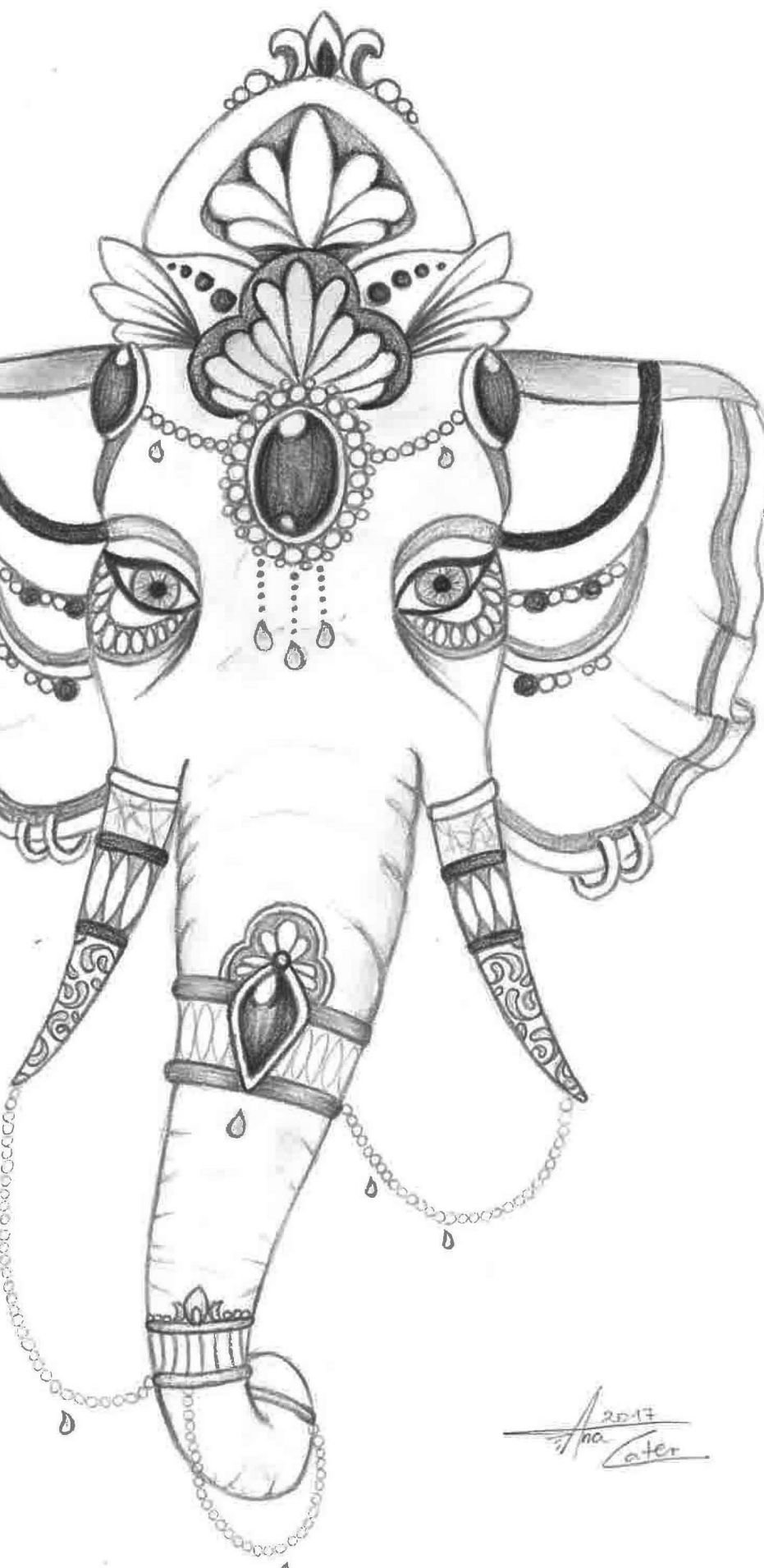
Zima prihaja,
veselo mraz prinaša
in beli polja.

Manca Hiršel, 3. Fc

Sonce sije,
žarki nežno božajo
ta umazan svet.

Urša Maver, 3. Fc

Ko ptice zapojejo,
se jutro prebudi,
komaj odprem oči.

Tjaša Dolenc, 3. Fc

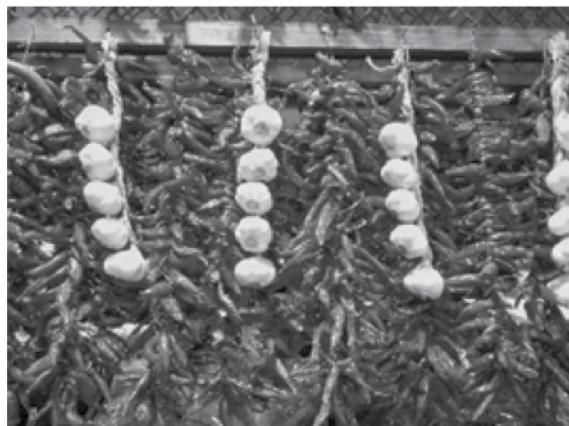
Ponoči spimo,
podnevi bedimo,
v šolo hitimo.

Nika Rautović, 3. Fc

BALKANSKI »ROAD TRIP«

Kdo bi si mislil, da bova del poletja preživela na pravem »road tripu« po vzhodni in južni Evropi. Z Lukovo družino smo v 18 dnevih prevozili dobrih 5000 kilometrov. Večinoma smo spali v šotorih ali pod zvezdami. Imeli smo se odlično. Z avtom smo raziskali Ceausescovo Romunijo, ki smo jo zapustili ob Črnem morju. Preko Varne in Burgasa v Bolgariji smo se podali v turške vode, kjer smo obiskali Istanbul. Iz Istanbula smo jo mahnili proti Grčiji, kjer nas je zanimala predvsem Meteora. Iz Grčije smo se napotili proti Tirani, glavnemu mestu Albanije. Mimo Skadarskega jezera smo se zapeljali v Črno goro ter nadaljevali pot do Bosne in Hercegovine. Po krajšem lenarjenju na Hrvaškem smo se vrnili domov.

Večji del potovanja je bil namenjen raziskovanju Transilvanije, ki je del Romunije. Skušali smo ugotoviti, ali je gospod Vlado (beri Drakula) res obstajal. Oboroženi s česnom, brez križev, z nekaj noži smo se odpravili na pot.

Prvi postanek smo imeli v Budimpešti, kjer smo si po vročem soncu ogledali najzanimivejše »pункte« tega starega biserčka. Obiskali smo tržnico, kjer smo si ulovili malico. Sprehodili smo se do Margaretinega mostu in Margaretinega otoka. Spotoma smo si ogledali še enega največjih parlamentov na svetu. Mogoče še nekaj besed o Margareti. Margareta je bila hči kralja Bele, ki je bil politično precej ambiciozen vladar v tedanji Madžarski. V zameno za uspeh v politiki je svojo hčer zaobljubil bogu. Na Margaretinem otoku je zgradil samostan, v katerem je Margareta živela do svojega 29. leta, kjer je umrla zaradi tuberkuloze.

V kraju Turda smo obiskali rudnik soli, kjer so kopali sol kar 250 let. Zanimiv je zaradi tega, ker je danes v njem pravi zabavišni park. V ogromni podzemni dvorani si lahko 160 metrov pod zemljo privoščiš partijo mini golfa in namiznega tenisa, se s čolnom popelješ po jezeru na dnu rudnika, ki vsebuje kar 24 % soli kar je 8-krat več kot morje. Jezero je globoko 8 metrov. Stene znotraj rudnika so prekrite s soljo, ki tvori res zanimive vzorce. V rudniku je bilo samo 12 °C, tako da smo se dodobra ohladili.

Mimo tipičnih panonskih vasic, hiš, na katerih v dimnikih gnezdijo štoklje - toliko štokelj še v življenju nisem videla, smo prispeli do ene najlepših gorskih cest na svetu - Transfagarasan. Neskončna polja sončnic so prava paša za oči. Vasi so revne, ljudje so prijazni. Počasi smo se dvignili na 2087 metrov nadmorske višine, na vrh prelaza, ki je odprt samo v poletnih mesecih. Na prelazu so bile še vedno vidne zaplate snega, ki z

vodo polnijo jezero na prelazu. Na stojnicah, ki so se šibile pod domačimi dobrotami, smo si nakupili sira, klobas in kruha ter si v idilični naravi privoščili piknik. Ko smo imeli polne trebuhe, smo lažje nadaljevali pot. Ustavili smo se še ob reki Arges, kjer stoji ogromen jez, posledica katerega je jezero Vidraru. Jez je visok kar 166 metrov. Pogled navzdol požene strah v kosti še tako pogumnim. Na poti smo srečali veliko konjskih vpreg, ki so tukaj pogosto prevozno sredstvo, pastirje z ovcami, kravami, konji, ki se mirno sprehajajo po cesti, med avtomobili. V mestu Bran, kjer je bojda živel grof Drakula, – zlobni jeziki pa pravijo, da to ni res, da je to samo komercialni trik, smo si ogledali prečudovit grad, tudi če Vlada nikoli ni bilo v njem.

Naša naslednja postaja je bil grad Peles. V tem pa naj bi res živel grof Drakula. Vozili smo se po čudoviti dolini reke Prahova. Človek ima občutek, kot da bi se vozil po Pokljuki. Grad s svojo neverjetno arhitekturo privablja turiste celega sveta. Star je 140 let in ima 160 sob. Sobe so bile polne bogatega pohištva, ogledal okrašenih z muranskim steklom in osupljivih vitražev.

Polni vtisov življenja na gradu smo prispeli do Berce, kjer smo si ogledali nepozabne blatne vulkane. Vulkani Noroiosi so nas postili brez besed. Vsak kilometer, ki smo ga prevozili, je bilo vredno potrpeti. Blatni vulkani so dobili ime po nenadnih izbruhih blata, ki jih spremljajo tudi izbruhi plina. Zemlja je tukaj prepojena s soljo. Tudi blato, ki teče v počasni reki z majhnih vulkančkov, pušča zaradi soli za seboj belo sled. Res zanimivo. Me zanima, če bi bilo blato primerno tudi za kakšen kozmetični tretma? Uspelo nam je narediti kar nekaj zanimivih fotografij, saj je bila večerna svetloba kot nalašč za fotografiranje. Predstavljajte si nas, umazane do glave in ne samo do riti. Ampak bilo je nadvse zabavno!

Za seboj smo pustili pokrajino Berca in jo ucvrli v Bukarešto, glavno mesto Romunije, kjer živi približno 2 milijona ljudi. Kakor koli, Romunija morda res velja za revno državo, ampak v nakupovalnih centrih ni sledu revščine. Trgovine znanih verig, neznanih verig. Urejeno, čisto, moderno ... Ljubljanski City park se lahko skrije. Zvečer smo trudne noge držali v zrak, saj je čisto drugače, če hodiš po naravi in si ogleduješ znamenitosti, kot če se vlačiš iz garderobe v garderobo v trgovinah.

Pravijo, da je Bukarešta mesto potepuških psov, vendar mi nismo videli niti enega. Mesto smo se ogledali kar iz avta. Peš bi bili manj uspešni, ker je Bukarešta res ogromna in prav veliko si v enem dnevu nismo nameravali ogledati. Z avtom smo torej zapeljali mimo parlamenta, ki velja za drugo največjo administrativno zgradbo na svetu, takoj za pentagonom in mimo Slavoloka zmage.

S hitrostjo 130 kilometrov na uro smo pičili do Constante. Constanta je obmorsko mesto ob Črnem morju. Je glavno pristaniško mesto v Romuniji. Ko smo uzrli Constanto, smo vsi v avtu zavpili: »Morje!«. Constanta je ena sama peščena plaža in hotel pri hotelu. Utaborili smo se v prav pristrčnem kampu. Ko so bili šotori postavljeni, nismo mogli, da ne bi. V Črnem morju se pa še nismo kopali. Zato smo jo mahnili proti plaži in se ohladili v črni vodi. S seboj smo imeli celo masko, ampak morju se z razlogom reče Črno morje. Vidiš prav nič. Vse je črno. V Constanti smo imeli namen obiskati vodni park in to smo tudi storili. Za 3 ure smo se vsi spremenili v otroke, željne »tobogananja« in drugih norčij. Pot od Constante do mesta Burgas se je vsem vlekla. Malo so se nam že poznali kilometri in smo bili vožnje že malo naveličani. Ob cesti smo poleg neskončnih nasadov sončnic opazili tudi prave nasade sivke. Ko smo se peljali mimo, je v avtu prav zadišalo po njej. Verjetno je bil ravno pravi čas za žetev.

Pot od Burgasa do Istanbula si bomo vsi zapomnili za zmeraj. Skozi prelep narodni park smo se vozili v tišini. Vsak s svojimi mislimi o preteklih dnevih. Turška meja je bila že čisto blizu; takoj za ovinkom, ampak ... Takrat se je vse začelo. Mislili smo, da bomo hitro opravili, ampak ... Čakali smo in čakali. In ko smo mislili, da smo že skoraj pri koncu, ni bilo tako. Kontrola potnih listov; enkrat, dvakrat ... Kontrola zelene karte; enkrat, dvakrat ... Kontrola prtljajnika; enkrat ... Še sreča, da nam ni bilo treba vsega zložiti ven. Ko je carinik videl najprej en šotor, potem drugi šotor in vso našo opremo za taborjenje, nas je dobre volje spustil naprej, ampak ... Na meji smo čakali 4 ure. Ko smo mislili, da je trpljenja konec, smo se motili. Približno 70 kilometrov pred Istanbulom se je pričel promet zgoščevati. Premikali smo se s hitrostjo 20 kilometrov na uro. S takim tempom bi prišli v Istanbul v 4 urah. Groza. Po navadni cesti, kjer je bil promet sicer kaotičen, ampak tekoč, smo se vsaj premikali. Dvopasovnice so se spremenile v petpasovnice. V poznih večernih urah smo prispeli do Istanbula.

Že ob svitu so mošeje vernike glasno vabile k molitvi. Mi se vabilom nismo odzvali in smo jo raje mahnili raziskovat mesto, kjer si roko podata Evropa in Azija. Zaradi trenutne svetovne situacije, ko človek nikoli ne ve, kje bodo teroristi spet udarili, smo si bolj od daleč ogledali tipične turistične točke, ki jih ima vsak turist na seznamu, ko obišče Istanbul. Začelo je ulivati kot iz škafo, kot da bi se utrgal oblak. Istanbul je za nekaj ur obstal, nikjer ni bili videti žive duše. Ko je dež ponehal, so bili vsi podhodi in ceste pod vodo, ampak močno pod vodo. Tegobam smo se izognili, ko smo se z ladjico odpeljali na azijsko stran Istanbula, in tam preživeli prelep dan.

Polni vtisov, ki jih Istanbul pusti vsakomur, smo naše potepanje nadaljevali. Na poti proti Grčiji smo videli, kakšne posledice je imel dež na podeželju. Ponekod je bila pod vodo avtocesta ali pa so bile na njej sledi blata. Mejo smo prečkali brez zapletov. Zataknilo se je, ko so zaradi požara zaprli avtocesto. Gorel je precejšen del pasu ob avtocesti. Na srečo so bili gasilci uspešni in jim je požar uspelo pogasiti. Ohladili smo se v Egejskem morju.

Pred nami so se že kazali obrisi Meteore. Vse je vse navdušila. Narava res dela čudeže. Samostani kraljujejo na vrhu skal iz peščenjaka. Še dandanes si zgodovinarji niso na jasnem, kako je vse skupaj nastalo. Ko smo samostane podrobno raziskali in smo jih imeli že polno kapo, smo zapustili najjužnejšo točko na naši poti in se počasi obrnili proti domu. Vročinski val, ki smo ga doživeli v Albaniji, je botroval številnim ohladitvam, ki smo jih bili deležni v neokrnjenih naravnih izvirih. V bližini Gjirokastra smo se ohladili v vodi, ki je imela le 10 °C. Kristalno čista, modro zelena voda si pot na površje utira z izredno hitrostjo – 8,8 m/s in vzbuja v kopalcu občutek spoštovanja. Kakšna moč. Kar mimo grede smo se odločili, da namesto proti severu zavijemo še malo proti jugu Albanije in obiščemo stare znance v Ksamilu. Vsi veseli ponovnega snidenja smo se utaborili kar na strehi hiše. Zanimivo. Privoščili smo si malo lenarjenja in uživanja ob morju. Prav prijalo nam je.

Mimo številnih polj lubenic in melon smo prispeli do Drača in nato do kampa blizu Tirane, kjer smo se za eno noč utaborili. Ob kampu je bilo ogromno jezero, v katerem smo si privoščili večerno kopanje – samo ta pogumni. Dno jezera je bilo blatno, zato se ni videlo v globino, poleg tega pa je po dnu rastle trava, ki je segala tako visoko, da nas je ob plavanju božala po trebuhu.

Namesto sončnih žarkov so nas zbudile žabe, kokoši in krave, ki so se prav vse na svoj način glasno oglasile že ob prvem svitu. Zaradi bližine jezera je bilo v zraku precej vlage, zato smo morali počakati, da se nam kamp oprema osuši. Mimo Skadarskega jezera smo prispeli do albanskočrnogorske meje, Podgorice in vse do meje z Bosno in Hercegovino. Lovila nas je noč, zato smo se utaborili v kampu, ki se je izkazal za enega prijetnejših na naši poti. V zgodnji jutranjih urah sta nas prebudili močan veter in bliskanje. V nekaj sekundah je začelo še grmeti. Zelo na hitro smo morali dodatno pritrditi šotore, saj je se je bližalo pravo neurje. Ko smo končali, so padale že prve, debele dežne kaplje. V trenutku smo bili vsi premraženi in premočeni in prijalo je, ko smo se lahko spet umaknili v tople šotore. Zjutraj ni bilo nobene sledi o nočnem neurju.

Vsega lepega je enkrat konec. Tudi naša pot se je počasi bližala h koncu. Z vmesnimi postanki vzdolž jadranske magistrale smo se zdravi, zadovoljni in polni vtisov vrnili v Slovenijo, kjer so nas vsi nestrpnostno pričakovali.

Luka Kastelic, 4. Za, Pia Gerbec, 4. Kb (Šol. leto 2017/18)

EKSKURZIJA V DUBROVNIK IN ČRNO GORO

V četrtek, 26. 4. 2018, smo se dijaki Srednje šole za farmacijo, kozmetiko in zdravstvo ob 22.00 posedli na avtobus, s katerim smo se napotili proti hrvaški meji. Na poti smo »pobrali« tudi nekaj drugih dijakov in se nato napotili proti cilju.

Po dolgi nočni vožnji smo se vstavili v Neumu, ki mu pravijo tudi bosansko morje. Tu smo imeli nekaj prostega časa za osvežitev in zajtrk. Po odmoru smo se odpravili proti Dubrovniku. Tam smo se srečali z lokalno vodičko, ki nam je pokazala in povedala veliko zanimivosti o zgodovini mesta, kot tudi o bolj aktualnih stvareh. Pokazala nam je tudi kraje, kjer so snemali znamenito serijo Igra prestolov. Po vodenem ogledu smo imeli nekaj prostega časa. Sprehodili smo se po prečudovitem dubrovniškem obzidju, s katerega se odpira pogled na staro mestno jedro in okolico, sami raziskali mesto, si kupili kakšen spominek in popili kavo ali pa pojedli odličen sveže pripravljen sladoled.

Naprej nas je pot vodila skozi mejni prehod Debeli Breg proti Črni gori in nato naprej proti Budvi. Da bi čim hitreje prišli do Budve, sta nas šoferja presenetila z vožnjo s trajektom. Tako smo si skrajšali čas potovanja in veliko hitreje prispeli na cilj. V Budvi smo se namestili v hotelu Park in imeli čas, ki smo ga izkoristili za počitek, sprehod po Budvi, najbolj pogumni pa so tudi zaplavali v morju. Nato je sledila večerja, po njej pa še sprehod

do starega mestnega jedra. Ker pa smo bili vsi že zelo utrujeni, smo se odpravili spat, saj smo vedeli, da nas čaka dolg dan.

Naslednji dan smo se po zajtrku odpravili proti planini Lovčen, grobnici največjega črnogorskega pesnika, misleca, vladike in filozofa Petra II Petroviča Njegoša in nekdanji prestolnici Črne gore, Cetinje. Na planini smo prehodili 462 stopnic, ki so nas vodile do grobnice. Pot je bila dolga in naporna, a smo jo s skupnimi močmi uspeli premagati. Ko smo se povzpeli na vrh, je bil ves naš trud poplačan, saj nas je pozdravil prelep pogled na gorato Črno goro. Tam smo si ogledali Njegošev spomenik, ki se nahaja v sobi, katere strop je prekrit z zlatimi ploščicami. Nato smo se po stopnicah spustili do njegove grobnice. Kasneje smo imeli nekaj časa, da smo fotografirali prelepo pokrajino in naredili tudi skupinsko fotografijo. Vožnjo smo nadaljevali do Cetinj. Vodička nam je pokazala, kje leži Cetinjski samostan, ki ga je dal leta 1484 postaviti Ivan Crnojevič. V njem je bogata zbirka ročno pisanih knjig in rokopisov ter prva tiskana knjiga na Balkanu. Shranjena je tudi roka sv. Jovana Krstitelja in križ, na katerem je bil križan. Tega smo si ga kasneje lahko tudi ogledali. V prostem času smo si lahko ogledali tudi palačo kralja Nikole, ki je preurejena v muzej. V njem je velika kraljeva knjižnica, ki hrani preko 20.000 knjig. Po ogledu mesta smo se odpeljali proti hotelu, si odpočili, pojedli večerjo in se odpravili na sprehod ob budvanski obali.

V nedeljo smo se po zajtrku z avtobusom odpeljali proti Kotorju. V mestu smo si ogledali staro mestno jedro, katedralo in mestni stolp z uro. Vožnjo smo nato nadaljevali proti znamenitemu obmorskemu mestu Perastu, ki je sezidan iz granita in marmorja. Ogledali smo si mestne znamenitosti, se nekoliko okrepčali in zaokrožili pot proti domu. Na avtobusu smo dobili še delovni list, ki smo ga vsi uspešno rešili. Da bi si skrajšali čas potovanja, smo si ogledali tudi dva filma in sicer *Ko to tamo peva* in *Pobegla nevesta*.

Domov smo prispeli v nočnih urah. Nekoliko zaspani, a zelo zadovoljni in polni novih spominov, smo se poslovili. Na ekskurziji nam je bilo zelo lepo, saj smo navezali nova poznanstva in videli veliko znamenitosti. Seveda vse to ne bi bilo mogoče brez naših spremljajočih profesorice, vodičke in dveh šoferjev. Vsem se zelo lepo zahvaljujem za nepozabno izkušnjo.

Elvina Garibović, 4. Fc

LONDON

V okviru obveznih izbirnih vsebin smo se dijaki Srednje šole za farmacijo, kozmetiko in zdravstvo od 22. do 25. 2. 2018 odpravili na strokovno ekskurzijo v London, glavno mesto Velike Britanije, ki obsega Anglijo, Škotsko, Wales in Severno Irsko.

Potovanje smo pričeli v četrtek ob 1.30, ko smo se z avtobusom iz Ljubljane odpeljali proti Benetkam, od koder smo poleteli proti Londonu. Prispeli smo ob 9.35 in med poletom zamenjali tudi časovni pas. Na veselo presenečenje nas je pričakalo mrzlo, a sončno jutro. Za vlažno in megleno oceansko podnebje je bilo to vsekakor presenečenje.

Po namestitvi v hostlu smo se odpravili na prve ogledе. Z vlakom DLR smo se odpeljali do trdnjave Tower, poleg katere stoji najznamenitejši londonski most Tower bridge. Tower se nahaja na severnem bregu reke Temze in slovi po svoji temačni zgodovini. Tam so dobesedno izgubili glavo nekateri ujetniki, izdajalci, pa tudi odsluženi kralji in kraljice. V preteklosti je trdnjava služila različnim namenom – od orožarne, mestne zakladnice, živalskega vrta, državne kovnice denarja ... V kraljevi zakladnici smo si tako lahko ogledali kronske dragulje, ki jih še vedno uporablja kraljica Elizabeta II. Utrujeni, a polni pričakovanj in dogodivščin željni smo se sprehodili po Tower Bridgeu, najznamenitejšem londonskem mostu.

S podzemno železnico, ki je glavno prevozno sredstvo domačinov, kar smo v gneči izkusili tudi sami, smo se odpeljali do Oxford Streeta in uživali v prvi nakupovalni evforiji.

Drugi dan je bil v znamenju znamenitega Harryja Potterja. V studijih Warners Brossa smo si ogledali prizorišče snemanja. Skozi zanimive snemalne scene, dvorano Bradavičarke, Dumbledorjevo pisarno, smo odkrili skrite zaklade, se sprehodili po tlakovani Prečni ulici in obiskali trgovine, po katerih so se sprehajali Harry in njegovi prijatelji, videli kostume, različne rekvizite, posebne efekte ...

V soboto smo se po zajtrku s podzemno železnico odpeljali do Westminstera in si ogledali Whitehall, Westminsterško opatijo ... Pred Buckinghamsko palačo je potekala menjava straže po strogem, natančno določenem protokolu. Popoldne je bilo namenjeno ogledu muzeja voščenih lutk Madame Tussauds, kjer smo srečali filmske zvezdnike, slavne športnike, glasbenike, kraljevo družino ... V črnem taksiju smo se odpeljali skozi zgodovino Londona v najbolj varovani zapor in doživeli 4D-film z risanimi junaki.

Dan smo zaključili na Piccadilly Circusu, ki nam je s številnimi pouličnimi glasbeniki in drugimi svobodnimi umetniki razkril ulično čarobnost Londona.

Zadnji dan smo se z avtobusom odpeljali do Island Gardens, se na Greenwichu razkoračili med vzhodno in zahodno zemeljsko poloblo in skozi tunel, ki je speljan pod zemljo, prečkali reko Temzo in tako na prav poseben način zaključili svoje potovanje.

Kim Janežič, 3. Kb

OKTOBER – MESEC PODJETNIŠTVA

V mesecu oktobru je potekal projekt Z ustvarjalnostjo in inovativnostjo do podjetništva. Pod mentorstvom Roka Zevnika smo se je udeležili dijaki Srednje šole za farmacijo, kozmetiko in zdravstvo, Srednje ekonomske šole Ljubljana in učenci Osnovne šole Oskarja Kovačiča.

Dijaki 2. Fb, 2. Zb, 3. Fc in 4. Zb razreda smo kot skupina sodelovali na prvem srečanju v petek, 13. oktobra 2017, v timsko-povezovalnih igrah. Pisali smo zgodbe, pesmi, sestavljali iz kart stolp, se rekreirali ... naslednji dan smo se razdelili v manjše mešane skupine. Reševali smo probleme povezane z invalidnostjo, svoje ugotovitve pa smo predstavili ostalim skupinam. Izbrali smo tudi svoje življenjske težave, jih reševali in izboljševali. Naša skupina je dobila nalogo poiskati način za lažji in bolj sodoben način zapiranja vrat. Ostale skupine so iskale rešitve za kapljajoče čajne vrečke, minimiranje potovalne toalete ... Zmagala je skupina, ki se je za invalide in ljudi nižje rasti domislila palice, s katero bi lahko dosegli tudi višje, nedostopne prostore. Za nagrado so prejeli vstopnice za obisk Hiše pobega, ostali sodelujoči pa slušalke.

Delavnica je imela velik poudarek na javnem nastopanju in uveljavljanju idej, kako jo realizirati in prodati. Zelo nam je bil všeč pristop in sodelovanje profesorjev ter mentorjev, hkrati pa smo se naučili veliko novega ter spoznali svoje sposobnosti.

Ana Snoj, Katrin Kostanjšek, Jan Ivanušić in Marko Stupar

KAJ SI RES ŽELIM?

“Zgodba o prijateljstvu je taka. Sladko grenka, kot življenje je, lepa je trenutkov polna vsaka. Le lepi naj se vtisnejo v srce.”

Lepa, mogoče malce melanholična, a vseeno realna pesem. Takšna, ki človeka malce zbode, a zbudi ter v nekaj stavkih predstavi prijateljstvo takšno, kot je. Velikokrat polno razočaranj, bolečine in izdajalstva, ampak tudi zaupanja, veselja, ljubezni in želje po dobrem. Prav sami pa si zgodbe prijateljstva pišemo vsak dan, ko spoznavamo in si izbiramo prijatelje. Velikokrat se pri tem zmotimo in smo zato razočarani, a vendar so to izkušnje, s katerimi se učimo in spoznavamo ljudi okoli sebe ter navsezadnje tudi samega sebe.

Že kot majhni otroci smo bili polni različnih želj, idej in sanj. Vedno smo imeli odgovor na vprašanje, kaj si želimo. Želimo si kolo, novo igračo, sladoled, počitnice. Če bi nam to vprašanje postavili nekaj let kasneje, bi bil odgovor nanj najbrž dobre ocene, uživanje v prostem času, nov telefon. Kakšen pa bo moj odgovor čez 5, 20 ali 50 let? Nekje globoko v meni je ta skrit že celo življenje. Na to željo včasih ob vseh materialnih skušnjavah kar pozabim, čeprav je tako zelo preprosta. In ta je obdržati iskreno prijateljstvo. Na prvi vtis morda obrabljen in skoraj klišejski odgovor, a vendar verjetno želja vsakogar.

Ob vsej življenjski zmedi in dnevom, ki imajo premalo ur, nam velikokrat zmanjka časa, da bi se posvetili in ugotovili, kaj za svoje prijatelje naredimo in koliko truda vložimo v naše

odnose. Vse gre mimo nas tako spontano in naravno, da je rama prijatelja, na katero se lahko naslonimo, vedno dobrodošla in zaželena. Povsem normalno pa je, da se zgodi, da opore ne dobimo takrat, ko jo potrebujemo in od osebe, od katere to pričakujemo. Šele v takih trenutkih se začnemo spraševati: zakaj je tako? Ali morda tudi jaz ne vlagam dovolj, da bi lahko pričakoval/a željen odziv? Kje točno se je zalomilo?

Če zberemo dovolj moči in poguma, da nesporazum rešimo, se naš padec počasi prelevi v vzpon, mi pa se vrnemo v ustaljene tirnice. Vsi pa vemo, da temu ni vedno tako. Vsak ima svojo izkušnjo s prijateljstvom. Sem dober prijatelj? Je on moj dober prijatelj? V trenutkih konflikta vsak najprej s prstom pokaže na drugega in ne pomisli na svoj delež krivde. Ampak, kako naj se potem moja želja oziroma odgovor o iskrenem prijateljstvu sploh uresniči?

Sama sem ugotovila, da se moraš v življenju kar nekajkrat opeči, da spoznaš kdo v tvojem življenju ti resnično želi dobro in ti nudi podporo, odkritost ter ti pomaga doseči zastavljene cilje. Spoznaš pa tudi kdo so ljudje, s katerimi ne najdeš skupne besede in se ne moreš zblížati, čeprav v začetku delujejo kot najboljše osebe in popolni prijatelji.

Čeprav velikokrat zelo boli, ko spoznamo, da je naše prijateljstvo polno laži in pretvarjanja, nas lahko prav to vzpodbuja, da sami postanemo boljši in se iz takih napak učimo, kakšen človek si želimo postati in koga si pravzaprav ob sebi v življenju želimo. Ko si torej postavim to vprašanje in se ozrem okoli sebe, lahko poleg svoje družine naštejemo le eno prijateljico. S tem nočem vzbuditi občutka zaničevanja in ničvrednosti ostalih prijateljev, ampak odkrivam, da mi iskrenost predstavlja samo ona. Hkrati pa se zavedam, da to ni samoumevno in sem hvaležna, da mi je v življenju uspelo spoznati osebo, na katero se vedno lahko zanesem. Z njeno pomočjo, z odkritim in kritičnim mnenjem, a vendar realnim razmišljanjem, postajam boljši človek. Z vsakim dnevom, polnih uspehov in razočaranj, se učim hvaležnosti, da imam priložnost živeti življenje, v katerem lahko tudi jaz nekemu predstavljam iskrenega prijatelja. Tak odnos se trudim negovati.

Zato bom vedno na vprašanje, kaj si želim, odgovorila z istim stavkom: "Obdržati iskreno prijateljstvo."

Iva Kovačič, 4. Zb (Šol. I. 2017/18)

SONETI

Kje dišijo cvetlice?
Kje potekajo stezice?
Vsekakor ne v hiši,
kjer ves čas se zven telefona sliši.

Potrebno je nekaj več storiti,
da se petje ptic zasliši.
Daj odprti že vrata,
nekaj zunaj nate čaka.

Ko lepo zadiši,
ko petje ptic zadoni,
takrat veš,
da v pravo smer greš.

Zdaj si tukaj,
kjer nate čaka,
lepa narava,
ki kaže ti pot.

Ervin Gornjec, 3. Zb

IZMENJAVA DIJAKOV

PRAKSA V ŠPANIJU, november 2017

V četrtek, 19.11. 2017, smo se dijakinje SŠFKZ (Nila, Rebeka, Patricija in moja malenkost) s prof. Gorjan podale izzivom naproti, v Španijo »na izmenjavo«. Na pot smo se odpravile z GoOptijem do Benetk, nato pa z letalom do Barcelone, kjer smo prestopile na letalo za Oviedo. Tam nas je pričakal profesor gostujoče šole in nas zapeljal do stanovanj v mestu Gijon.

Med vikendom smo bolje spoznale mesto, v ponedeljek pa smo začele opravljati delovno prakso, in sicer Nika in Rebeka v kozmetičnem salonu, midve s Patricijo pa v laboratorijih splošne bolnišnice. Delali sva v hematološkem, biokemijskem in mikrobiološkem laboratoriju. Med drugim sva opravljali krvne razmaze, videli aspiracijo kostnega mozga, zasajevali kužnine na ustrezna bakterijska gojišča, se naučili delati z različnimi aparaturami.

Na delu pa sva spoznali dijake gostujoče šole, ki so prav tako opravljali šolsko prakso. Izven dela so naju peljali po mestu, nama razkazali nekatere zanimivosti, predvsem pa sva preko njih spoznali špansko kulturo mladih. Primerjali smo način življenja med seboj in ugotovili, da je podoben, vendar imamo nekaj različnih navad, nad katerimi sva bili navdušeni. Predstavili so nama nekaj značilnih španskih pijač in hrane. Tako sva poskusili npr. tipično asturijansko pijačo sidro, ki je narejena iz jabolk, riž z mlekom, tortilijo iz krompirja, sangrio in še kaj. Naučili so naju tudi nekaj iger s španskimi kartami.

V prostem času sva radi raziskovali mesto. Zapodili sva se v center mesta, ki je bogat z različnimi trgovinami, ali pa sva se le sprehodili po našem najljubšem delu mesta - peščeni plaži San Lorenzo in si privoščili vročo čokolado s churosi.

Prvi vikend smo dekleta obiskala Acuarium, v katerem smo našle vse od planktona do morskega psa. Vzpele smo na hrib, kjer je postavljen kip Elogio del Horizonte, ki predstavlja školjko, na kateri naj bi sedel kralj. Je ogromen, pravijo pa, da če stojiš pod njim, bolje slišiš šumenje oceana kot sicer. Odpravile smo se tudi v velik botanični vrt in kulturni center, ki se nahajata zraven bolnišnice. Botanični vrt je zelo lep in seveda smo naredile številne fotografije.

Prvega decembra sva se s Patricijo odpravili na pohod ob obali na obrobju mesta. Presenetili so naju številni zeleni hribi, 5-urni podvig pa naju je nagradil s čudovitimi razgledi na mesto in morje.

Naslednji prosti dan sva se usedli na avtobus in se odpeljali v Oviedo, glavno mesto Asturije. Tam sva si ogledali katedralo in stari del mesta, pogledali na tržnico, v park ter

nakupovalni center. Domov sva se odpeljali s tramvajem. Mesto je prelepo. Je nekaj posebnega, saj vsebuje starejše hiše ter modernejše vključke.

Čas za slovo je nastopil v petek, 17. 11. 2017. Ta izmenjava je bila nepozabna izkušnja. Naučila sem se veliko; tako o delu v laboratoriju, kot tudi o sami Španiji in njeni kulturi. Znanje, ki sem ga pridobila na praksi, mi je pomagalo bolje razumeti učno snov. Izboljšala sem svojo angleščino in predvsem španščino. Bilo mi je zelo všeč. Odnosla sem veliko lepih in prijetnih spominov, veliko novega znanja in nove prijatelje.

Nuša Gjerkeš, 4. L (Šol. leto 2017/18)

MODERNA GALERIJA - razstava MARIJA PREGLJA, februar 2018

Marij Pregelj (1913-1967) je v slovenski zgodovini slikarstva eden najpomembnejših avtorjev modernizma. Tokratna retrospektivna razstava je predstavljala Pregljev opus v najbolj obsežnem izboru v zadnjih desetletjih in s tem nadaljuje študijsko predstavitev vrhunske modernistične tradicije v preteklih letih.

Razstavo Pregljevih del smo si dijaki ogledali v Moderni galeriji. Prikazovala je slikarski razvoj Marija Preglja od začetka njegovega ustvarjanja pa do njegove smrti. Videla sem lahko, kako je v veliko svojih delih upodabljal človeške figure. Portreti so prikazovali njegovo mater, očeta, naslikal pa je tudi veliko avtoportretov. Z njimi je hotel po smrti ohraniti tudi svojo podobo, ne le ime. Slike se razlikujejo med seboj po barvah, obdobjih, v katerih jih je naslikal, in po pomenu, ki je pa sicer kar podoben. V njegovih slikah sem velikokrat zasledila okostja oziroma trupla, ki prikazujejo smrt v tem času. Za začetno obdobje svojega ustvarjanja je uporabljal bolj temne barve, saj je prikazoval življenje med vojno, za kasnejše ustvarjanje pa uporabi bolj živahne barve, kot sta rdeča in oranžna, ki prav tako predstavljata smrt. Prav tako je svojem življenju načrtoval ter izpeljal gradnjo mozaikov. Njegovi mozaiki so v velikih dimenzijah in vedno predstavljajo neko zgodbo. V času svojega življenja je dokončal tri mozaike, čeprav jih je imel še več v delu, a niso bili nikoli dokončani.

Med razstavljenimi deli sem lahko prepoznala avtorjev "vzorec", z malo domišljije pa sem si po svoje razložila predstavljena dela.

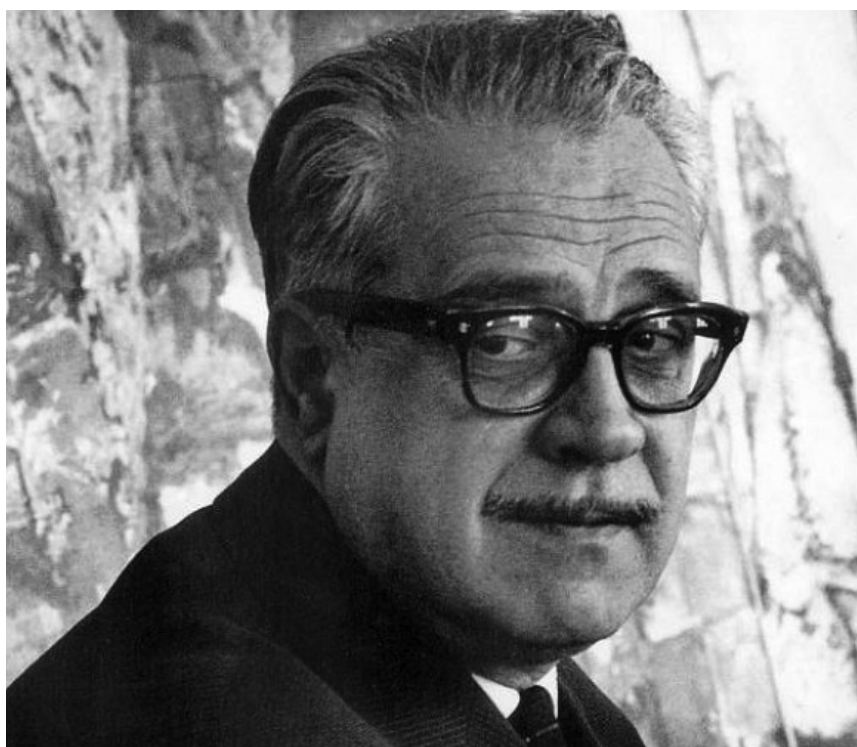
Jacqline Perič, 4.Ka

Tema Pregljevega slikarstva je človeška figura, vržena v tragične zgodovinske trenutke, upodobitve človeškega zla, nasilja, bolečine, trpljenja in smrti. Kljub težkim časom pa človeka zaznamuje uporna drža in borba za preživetje. Predstavljena so bila dela vseh vrst: s področja slikarstva, risbe, grafike in stenskega mozaika.

Pri razstavi mi je bilo všeč, da je avtorjev razvoj predstavila v kronološkem zaporedju: od začetnih del pod vplivom študija, preko vojne, taboriščne izkušnje, do povojnega

obdobja. Poudarek razstave pa je bil na njegovem ustvarjanju med letoma 1957 in 1967, ko nastanejo njegova najboljša dela z vsemi ključnimi motivi: omizja, avtoportret-človeška figura, ženske figure in arhitektura. Pri njegovem delu najbolj občudujem, kako realistično je prikazal trpljenje med vojno, saj nas je tako seznanil z resnico, pred katero bi najraje zamižali.

Martina Hrenko, 4.Ka

PREŠERNOVANJE PRI NAS

Prešernov dan je osrednji slovenski kulturni praznik in državni praznik, dela prost dan v Republiki Sloveniji. Na ta dan obeležujemo obletnico smrti največjega slovenskega pesnika Franceta Prešerna, poteka pa tudi osrednja državna proslava, na kateri podelijo Prešernove nagrade in nagrade Prešernovega sklada za vrhunske dosežke na področju umetnosti v Sloveniji. Praznik slovenske kulture praznujemo 8. februarja od leta 1945 naprej.

France Prešeren se je rodil 3. decembra leta 1800 v Vrbi na Gorenjskem v kmečki družini. Leta 1810 se je vpisal v ljudsko šolo v Ribnici, leta 1813 pa je nadaljeval šolanje na gimnaziji v Ljubljani. Leta 1821 se je preselil na Dunaj, kjer se je eno leto pozneje vpisal na pravno fakulteto. Po končanem študiju se je vrnil v Slovenijo, kjer je delal najprej kot pripravnik pri odvetniku Leopoldu Baumgartnerju, spoznal pa je tudi rojaka Matijo Čopa, s katerim sta kot intelektualca menila, da bi morala biti književnost visoka umetnost.

V Trnovski cerkvi je 6. aprila leta 1833 spoznal Primičevo Julijo, ki je izhajala iz bogate ljubljanske družine, in se vanjo zaljubil, vendar pa mu ona ljubezni ni vračala. Bila je navdih za mnoge njegove pesmi, med drugim tudi za Sonetni venec, kjer prve črke verzov vseh sonetov v zaključnem, magistralnem sonetu, spominjo na njeno ime in priimek.

Okoli leta 1837 se je zagledal v Ano Jelovšek, s katero je imel tri otroke. France Prešeren je umrl 8. februarja leta 1849, danes velja za največjega slovenskega pesnika. Del njegove pesmi Zdravljica, napisane leta 1844, pa je besedilo državne himne Republike Slovenije. V manjšem obsegu obeležujemo tudi obletnico njegovega rojstva kot Ta veseli dan kulture.

Prešernov dan pa praznujemo na različne načine. V medijih velikokrat poudarijo, zakaj ga praznujemo in nas spominjo, kakšne vrste praznik je. Na šoli ga praznujemo že sedmo leto z razstavo in koncertom v šolski avli, letos pa je izdan že peti katalog ustvarjanja. Letošnji katalog prikazuje delo dijakov, ki ustvarjajo v okviru likovnih delavnic, pod mentorstvom Mateje Cigule, profesorice likovne umetnosti, in likovno delo naše profesorice. Sabina Turšič poučuje praktični pouk v programu kozmetični tehnik, že kot dijakinja naše šole je bila likovno nadarjena. Tudi naša dijakinja Patricija Zalar iz prvega letnika programa kozmetični tehnik odlično riše. Risbe je z verzi dopolnila še naša mlada pesnica Špela Lara Potočnik.

Med glavnim odmorom predstavimo različne likovne izdelke, vse od portretov, malih plastik do tihožitij. Po hodnikih se sliši prijetna glasba, ki jo izvajajo naši dijaki. Zanimivo se mi zdi, da s svojimi deli sodelujejo tudi naši profesorji, ki jih vsak dan srečujem na hodnikih ali celo v razredu. Portreti in natančno izrisane slike narave so živi in mehki, zato mi bodo ravno ostali v spominu.

Ob slovenskem kulturnem prazniku široko odpirajo svoja vrata galerije, muzeji, gledališča in kini, ki obiskovalce vabijo na kulturno druženje ter prirejajo delavnice za najmlajše.

Prešernov dan v Beltincih že mnogo let praznujemo enako, saj najprej dan pred praznikom izobesimo državno zastavo. Ker smo člani družine včlanjeni v Kulturno umetniško društvo Beltinci, že veliko let pripravljamo program občinske proslave in v programu tudi sodelujemo. Letošnja osrednja prireditev je bila v dvorani Kulturnega doma Beltinci, 7. februarja 2018. Slavnostna govornica je bila Cvetka Rengeo, knjižničarka na OŠ Beltinci, ki je zbranim povedala nekaj uvodnih besed, sledil je govor gospoda Milana Kermana, župana Občine Beltinci. Proslava je namenila posebno pozornost življenju in delu največjega slovenskega pesnika Franceta Prešerna, praznovanju Cankarjevega leta, pa tudi 110. obletnici rojstva prekmurskega pisatelja Miška Kranjca.

Doma imamo Prešernove Poezije in na ta dan preberemo tudi kakšno njegovo pesem, jo deklamiramo, predvsem pa se spomnimo na Zdravljico. Z družino velikokrat obiščemo kulturne dogodke, posvečene temu prazniku, razstave ali knjižnico. Gledamo pa tudi podelitev Prešernovih nagrad. Letos je govornik ponovno poudaril, kako v državi umetnost ni dovolj cenjena. O tem sta govorili tudi sošolki, ki sta v razredu predstavila Cankarjevo dramo Pohujšanje v dolini šentflorjanski. Da tega dela ne pozabimo, sta nam razdelili tudi izročke o njegovi drami. Najbolj izraziti je motiv velikotrškega meščanstva, ki predstavlja lažno moralo, potuhnjenost in pohlep vsakega lika. S tem motivom pa je povezan tudi motiv tujstva in domačijstva. Cankar je vsakemu liku dodal hrepenenje in nek cilj, brez katerega ne more obstajati. Sporočilo njegovega dela je, da so se ljudje včasih bali umetnikov, saj so bili izobraženi in razgledani ter niso prikrivali resnice in dejstev. Cankarjevo delo so ob krstni izvedbi leta 1907 kritiki raztrgali, danes, ob 100-letnici Cankarjeve smrti, se je predstava spet vrnila na slovenske odre, pa zanjo pravijo, da ni več šaljiva, ampak boleče realna, in pravo ogledalo današnji slovenski družbi. V Cankarjevem domu pravkar igrajo Pohujšanje v dolini šentflorjanski, to predstavo je režiral Eduard Miler. Jacinta svojo vlogo večinoma odpleše, predstavo spremlja avtorska glasba Janeza Dovča. Ker smo se z igro seznanili, bi jo bilo zanimivo videti na odru. – Pri slovenščini smo ob pogovoru dobili še dva delovna lista: o Prešernovih nagradah in citate iz Cankarjevega dela Moje življenje. Med branjem odlomkov smo se pogovarjali o avtorjevem otroštvu, ki ga z današnjim težko primerjamo.

Prešernov dan je dan nas vseh, kajti mi smo tisti, ki skupaj ustvarjamo in predstavljamo slovensko kulturo in to naj nam bo v čast in ponos. Biti slovenske krvi bodi Slovincu v ponos, je zapisal pesnik Janez Vesel Koseski.

Prepričana sem, da med nami ni nikogar, ki se ne bi srečal s Prešernovo pesmijo in poznal utrinkov iz njegovega življenja. Njegovi verzi iz Sonetnega venca, Gazel, Krsta pri Savici, Zdravljice in mnogih drugih so največji dosežki slovenske poezije, ki pogosto zazvenijo na mnogih prireditvah. V teh dneh je zaradi Prešernovega praznika kultura pogostejša beseda v naših pogovorih, medijih, mnogi ljudje pa ponovno vzamejo v roke Prešernove Poezije ali knjigo, ki jo imajo že dolgo pripravljeno na nočni omarici.

Letošnje leto pa v Sloveniji praznujemo tudi Cankarjevo leto. 11. decembra 2018 bo minilo 100 let od smrti pisatelja, esejista in politika Ivana Cankarja. S svojim literarnim delom je Cankar največji slovenski pripovednik in dramatik. Pisal je vse pripovedne vrste: črtice, novele, povesti, romane in tudi eseje, satire, polemike, podlistke in politične članke.

Za Prešerna in Cankarja pravimo, da sta velikana slovenske književnosti. Oba sta bila zagovornika revnih, saj sta tudi sama izvirala iz preprostega in revnega domačega okolja. Borila sta se za pokončnost slovenskega naroda in ljubila slovenski jezik. Bila sta človeka širine in jasne perspektive, ki sta se dvignila nad človeško povprečnost. Zato ni čudno, da bomo na Cankarja opozarjali celo leto 2018.

V življenju, ki je pri vsakem izmed nas sestavljeno iz lepega in manj lepega, nas nagovori določena knjiga, kajti prava knjiga vedno najde svojega bralca ali obratno, bralec vedno najde knjigo, ki jo mora prebrati. Edini pogoj je, da se prepusti iskanju, navdihu in dopusti, da ga knjiga nagovori.

Mislim, da je umetnost, ne le literarna, del nas; da nam pomaga kazati pot in biti ponosni in delavni.

Beltinci, 3. 3. 2018

Gaja Zadavec, 3. Za

GORAN VOJNOVIĆ - FIGA

GORAN VOJNOVIĆ

Je filmski in televizijski režiser ter scenarist in pisatelj. Rodil se je 11. junija 1980 v Ljubljani. Pisateljeva mama je iz Hrvaške, oče pa iz Bosne. Obiskoval je gimnazijo Bežigrad in diplomiral na Akademiji za gledališče, radio, film in televizijo, v Ljubljani. Režiral je tri kratke filme (Fužine zakon, Sezona 90/91, Moj sin, seksualni manijak). Leta 2010 je napisal scenarij in režiral svoj prvi celovečerni film Piran/Pirano. Spada v sodobno slovensko pripovedništvo.

Literarna dela

Napisal je tri romane: Čefurji raus!, Jugoslavija, moja dežela(2012), Figa (2016). Čefurji raus! je postal prodajna uspešnica in je preveden v osem jezikov. Leta 2009 je Vojnović prejel nagrado Prešernovega sklada in nagrado kresnik za najboljši roman leta. Za roman Jugoslavija, moja dežela je dobil svojega drugega kresnika.

Zanimivosti iz njegovega življenja

Vojnović je rojen mesec dni po Titovi smrti in je odraščal na Fužinah. Takrat je bila na Fužinah aktualna tehno glasba, po njegovem najbolj obupna stvar, ki so ji kdaj rekli glasba. V srednji šoli so skupaj s sošolci izbrali himno razreda 'Bolje biti pijan nego star', skupine Plavi orkestar. Ironično - pesem, ki se jo je preobjedel že pri šestih letih, je moral ponovno v nedogled prepevati kot najstnik. Njegovi najljubši košarkarji so Michael Jordan, Toni Kukoč in Dejan Bodiroga. Goran Vojnović si strastno želi potovanja v Kambodžo, Laos in Vietnam. Najraje bi se kar usedel na letalo in šel. Njegova edina travma je, da bi rad igral košarko, pa je ne more zaradi poškodovanega kolena.

ZAKAJ NASLOV FIGA?

Figa je preprosto beseda, ki v pisatelju priključuje drevo, hišo ob njem, ljudi v hiši, ves svet, iz katerega je zrastle ta pripoved, in zato se je morala imenovati Figa. Mogočno drevo s sadovi in s klopjo za počitek pod krošnjo je še kako dobra metafora in naslov za družinsko kroniko. Dvojni pomeni "s figo v žepu" Vojnovića v bistvu niso zanimali. Pisatelju figa ni najljubši sadež, vendar jih je z veseljem nabiral za ljudi, ki jih je imel rad.

POVZETEK

Figa je roman prepletajočih zgodb o Aleksandru in Jani, Vesni in Safetu, pa Jadranu in Anji. In drugih. Njihova razmerja zaznamuje krhko ravnovesje med ljubeznijo in osamljenostjo, med izpolnjenostjo in željo po begu, občutljiva ločnica med temi nasprotnimi poli pa je strah pred nebogljenostjo, v kateri bi morali biti točno in samo tisto, kar so, goli in brez izgovorov. Njegovo središče je trideset-in-nekaj-čez-letnik Jadran, pripovedovalec družinske zgodbe, ki je razpeta čez tri generacije in vpeta v čas in prostor nekdanje skupne države Jugoslavije, delno tudi v Egipt ter sedanost, v novi, mladi državi Sloveniji.

Dedek za eno leto zaradi službenih obveznosti zapusti babico Jano in odide v Egipt. Jana se za ta čas preseli v Ljubljano. Tudi ta, v njenem življenju neljub dogodek, izbriše babičina demenca, s čimer je nakazano dejstvo, da se v tej bolezni ne izgubijo le lepe stvari. Jadran, ki ne razume, zakaj je Anja odšla iz njenega skupnega življenja, poskuša razumeti, zakaj je, domnevno s pomočjo sumljive rjave stekleničke zdravil, odšel njegove dedek Aleksandar, si poskuša razjasniti odhajanje babice Jane in njeno življenje v svetu demence, poskuša razumeti svojo mamo Vesno in izginulega očeta Safeta. Pri tem pa ne vemo, ali gre resnično za njegove spomine, pripovedovanja koga drugega ali morda Jadranove domneve. Jadran iz mozaika zgodb, drobcev spominov sestavlja novo veliko zgodbo, da bi razumel svojo.

OSEBE

Aleksandar Đorđević – sin Judinje Ester Aljehin (kasneje preimenovana v Branislavo, poroči se z zobozdravnikom Miloradom Đorđevićem). Imel je željo po "iztrganju" oziroma svobodi, zato je odšel za eno leto v Egipt. Bil je ljubeč in potrpežljiv do svoje dementne žene, prav tako je imel zelo rad svoji hčerki.

Anja Černjak – hčerka Mira in Stanke Černjak. Je razvajeno dekle, vedno je mislila, da jo bo življenje "crkljalo". Navajena je bila imeti vse, vedno ji je pomagal oče, našel ji je tudi novo službo. V razmerju z Jadranom je bila svet zase, postavila je nova pravila.

Jadran Dizdar – pripovedovalec zgodbe in čustveno zmedena oseba, ki išče povezave med razmerji v sorodstvu. Imel je bujno domišljijo, krizo srednjih let, bal se je odrasti. Molčeč, potrpežljiv in skoraj vedno je zadrževal čustva v sebi.

Aleksandar, Safet in Jadran so imeli skupno lastnost - željo po svobodi.

ZGRADBA

Roman Figa je razdeljen na sedemnajst poglavij in šteje skoraj štiristo strani. Je njegovo najambicioznejše delo doslej, predvsem pa je ljubezenski roman. Čas, svoboda in ljubezen so trije medsebojno prepleteni tematsko-vsebinski poudarki romana. Pozitivna stran romana sta tudi občasen humor in šaljivost. Vojnovićeva pisava je ritmična, nekje pa tudi enakomerno odmerjena in počasna ter s premolki. V Figi je čas inštrument, ki ga Vojnović neprestano uglašuje. V romanu je vključenih veliko avtobiografskih elementov. Poleg tega so v romanu tudi drugi motivni drobci vzeti iz pisateljevega življenja, kot je na primer figa, ki je stala na dvorišču njegovega dedka in babice. Tema pisanja mu je bila torej blizu. Časovni potek dogajanja je sicer le nekaj dni - od smrti pa do pogreba pripovedovalčevega dedka, a zgodba sama obsega daljše obdobje - od leta 1955 pa do današnjih dni. Časovne plasti v romanu se prepletajo.

JEZIK

Vojnovićev jezik je živ in tekoč, nikoli prisiljen do te mere, da bi obvisel na straneh, z njim uspešno "krmari" prek pogovornih in narodnih brzc ter tako zgodbo, ki je intimna in resna izjemno zapiše tako, da nam je blizu. Pisatelj je uporabil slovenski knjižni jezik, vendar kot sem že navedla, je roman postavljen v čas bivše Jugoslavije in tako lahko zasledimo v zgodbi veliko besed iz takratne srbohrvaščine.

ZANIMIV ODLOMEK

Med branjem romana sem zasledila veliko zanimivih, humoristično obarvanih odlomkov. Npr. odlomek, ki opisuje pijanega, utrujenega Safeta, ki s pomočjo taksista Zdenka sredi noči po vrtovih meščanskih vil in Žalah išče bele tulipane za ženo Vesno za njuno peto obletnico poroke. Ko Safet končno z veseljem izroči Vesni šopek tulipanov, ga ona okrega in pove, da imata obletnico šele čez tri tedne ter odvrže tulipane na tla, zatem pa odide v spalnico. Safet se spomni, da je imel v glavi zapisan datum sedmi april zaradi pomembnega pogovora pri gospe Jamnik. To je bil namreč še večji dogodek od obletnice poroke, saj je bilo od pogovora odvisno, ali bo družini Dizdar pripadalo eno od stanovanj na Fužinah. Možnosti za to so bile zelo majhne, saj so imele prednost družine z več otroki, pomembno je bilo tudi to, da si poznal pravega človeka. Vesna in Safet pa sta imela le malega Jadrana, zato si je Vesna pod majico potisnila velik vzglavnik in trdila, da je noseča in tako je Jožico Jamnika prepričala.

Lucija Granatir, 4.Fb (Šol. leto 2017/18)

VSE SE ZGODI Z RAZLOGOM

Na vprašanje ali nam življenje »vzame« veliko časa, bi marsikdo odgovoril pritrdilno.

Ritem življenja postaja vedno hitrejši in na svetu je vedno več novega. Vsak dan se zgodi nekaj, kjer ti moraš biti, nujno, pa moraš vsak dan tudi v službo ali šolo, da sploh lahko zaslužiš in posledično plačaš vse potrebno. Če povzamem – nič ni zastonj, mi pa hočemo vse.

Kaj se torej dogaja? Mami nas to, kar nam trg ponuja, denarja pa nikoli ne bo dovolj, da bi si vse to privoščili. Tisti, ki to ne razume, ali pa razume, a ne dojame, se bo zato raztrgal. On bo tista "lahka punca", ki bo prodajal sebe in svoje potenciale vsak dan ves dan. Zakaj? Samo zato, da bo lahko zaslužil dovolj denarja, da si kupi vse najnovejše in najboljše kar obstaja. Če se osredotočimo na podobo tehtnice, bo vse naštetu na levi strani in krepko nagnjeno proti tlom, kaj pa bo na drugi strani? Tisto pomembnejše – sreča, zdravje, notranji mir, čas za prijatelje in družino. Desna stran ne bo pri tleh, še manj, niti v ravnovesju z levo ne bo. Zaradi hitenja, preseganja svojih sposobnosti in konec koncev zaradi slabe samopodobe človek pregori. To pomeni, da vsa ta tvoja zagnanost, ki si jo imel, v trenutku izgubi smisel. Fizično se sesedeš, psihično pa zboliš. Postaneš anksiozen, nemiren, ves čas ti nekaj manjka, hočeš akcijo, ampak nisi več James Bond, da jo izpelješ. Hočeš družbo, ampak nisi več motiviran, da se vključiš v njo. Nihče nemara negativnih, pesimističnih ljudi, kar ti pač postaneš, pika. In zdaj se vprašaj, ali imaš vse, kar ti trg ponuja? Nimaš. Želel si vse, pregorel in zdaj nimaš niti tega, kar si imel prej.

Sama zase vem, da sem rojena pod srečno zvezdo. Opazujem in spremljam svoje življenje. V času odraščanja sem se vedno pritoževala nad vsem. Ni mi bilo všeč, da moram v šolo, jokala sem, ker mi starši niso pustili, da prespim pri prijateljici, bila sem močnejše postave in posledično deležna osnovnošolskih zbadanj, ampak jaz sem hvaležna za vse to. Hvaležna sem za vsako krivico, ki se mi je kadarkoli zgodila, hvaležna sem mami in očetu, da mi nista kupila čisto vsake igrarice, ki sem jo hotela, in da sta mi vedno govorila, da se vse zgodi z razlogom. Tudi, ko je bilo hudo. Nisem ju razumela, zdelo se mi je kot da govorila v prazno, pač zato, da se govori. Nisem poslušala njunih nasvetov, še več, ravnala sem ravno nasprotno. Njun ne je bil zame ogromen ja, ampak zdaj je vse tako drugače. Nisem se več ozirala na njune besede, moje izkušnje so tiste, ki so me naučile, da sta imela starša prav. Nekateri temu pravijo odraščanje, jaz pravim temu klik, ki se ti zgodi v glavi. Ko sem bila stara šestnajst let sem pomislila, da bi lahko poskusila z delom. Oče mi je vedno govoril, da je zelo mlad začel služiti in da ga je to veliko naučilo. Med poletnimi počitnicami sem zato odšla v prijeten lokal in vprašala, če potrebujejo kakšno pomoč. Začela sem. Bilo je težko in bila sem nerodna. Ampak vsakič sem prišla na delo pozitivna, nasmejana in ljudem je bilo to všeč. Stranke se nad mano niso pritoževale in tudi šef me ni odpustil. Vedno lažje je bilo, meni pa je bil občutek, da lahko sama služim neizmerno všeč. Počutila sem se kot odrasla oseba, ki ima na svojem bančnem računu denar. Ko sem želela v trgovino, ni bilo potrebe, da sprašujem mamo za nekaj gotovine, pač šla sem in si kupila to, kar je meni všeč. Septembra sta mi starša svetovala, naj preneham z delom in se posvetim šoli. Nisem ju poslušala, intuicija mi je govorila, da

ne bo noben problem, če bom kakšen vikend delala. Dokazala sem jima, da imam prav. Drugi letnik sem končala z odliko in postala bogata. Seveda ne denarno, ta mi kmalu ni več veliko pomenil. Zaslužila sem ga, nisem pa čutila potrebe po zapravljanju. Začela sem spoznavati sebe. Ugotovila sem, da pod pritiskom dobro delujem in da sem sposobna. Na delo sem rada šla, ker mi tam ni nič manjkalo. S sodelavkami smo vsakič preživele lep in zabaven, po drugi strani pa tudi produktiven vikend. Spoznala sem veliko ljudi, med drugim tudi tako imenovano prvo ljubezen, ki je bila zares podobna pravljici, ampak kratki pravljici, taki, ki se ne konča lepo. Bila sem razočarana, ampak tudi to se je zgodilo z razlogom. Če ne bi končala s fantom, ki je bil z mano iz nejasnih razlogov, ne bi nikoli dobila priložnosti spoznati fanta, ki mi danes pomeni vse. To je oseba, ki mi je pokazala kaj je ljubezen in me naučila kako imeti nekoga iskreno rad. Kako to vem? Ko ti nekdo, ko ga zares potrebuješ, stoji ob strani, potem veš, da je to to. Ne dolgo nazaj se je pojavila priložnost, ki je nisem želela spustiti iz rok. Ko sem prejela sporočilo, da bo glavna vloga v novi seriji moja, sem bila presrečna. Sploh nisem razmišljala za naprej, živela sem za tisti trenutek, ampak kmalu se ji izkazalo, da ne bo lahko. Uskladiti šolo in področje, ki se zdi »nebeško«, ni kar tako. Skočila sem v morje, ampak nisem bila prepričana, če znam dobro plavati. Tonila sem, sploh na začetku. Še sama ne vem, kako mi je uspelo, ampak volja in pozitivno razmišljanje sta bila tista, ki sta me držala na površju. Igranje je bilo res tisto, v čemer sem se našla in v čemer sem uživala, ampak ker sem človek, ki želi imeti vedno vse pod kontrolo, sem se začela izgubljati. Nisem imela časa za družino, za fanta, za prijatelje in za sebe. Bila sem kot kura brez glave, ki je letela v studio in potem v šolo za par ur in kmalu spet nazaj v studio. Ni bilo konca. Vse skupaj je bil začaran krog. A nisem pregorela in zaradi tega vem, da me spremlja sreča. Vse, kar se mi zgodi, mi da izkušnjo, ki me bogati, ustavi pa se tik pred koncem, tako da mi da jasno vedeti, kaj bi se lahko zgodilo. Vsaka moja drznost v katero se spustim, se je do zdaj izkazala za težko, ampak pametno. Zdaj, ko je vsega tega konec, so ostali le še lepi spomini. Uspelo mi je – naredila sem letnik in končala s snemanjem. Naučila sem se, da se mora človek znati postaviti zase in ne le stati križem rok, ko ti nekdo hoče škodovati. Zaradi te izkušnje danes vem, da je igranje nekaj kar me zanima, veseli. Vem, da moram nekoč, ko bom zaposlena, delati z ljudmi, komunicirati in pomagati, ali pa igrati, da pomagam. Ustvarila sem si cilje in moja pot bo usmerjena tja. V življenju želim biti srečna in v duši mirna, hkrati pa tudi koristno porabljati vso to energijo, ki se skriva v meni. Želim si biti uspešna in pozitivna, kje, pa še ni določeno. Zanima me veliko stvari, zato mislim, da imam manj možnosti da zgrešim.

Vsako jutro, ko vstanem, pomislim, da imam naslednjih 24 ur popolnoma novega dne. To, kar se bo zgodilo v prihodnosti, se ni še nikoli prej in to, kar se je zgodilo prej, se ne bo nikoli več. Pomemben je trenutek, v katerem si zdaj. Zdaj sedim za svojo mizo, pijem topel čaj in pišem spis. Misli so me popeljale skozi moje življenje in mi dale vedeti, za kaj vse sem lahko srečna, poskusi tudi ti. Vse dobro.

Vesna Ponorac, 4. Zb (Šol. leto 2017/18)

PA ŠE TO...

NAŠ DRUŽINSKI ČLAN

Za družinskega člana sem si izbrala neobičajno žival. To je navadna marmozetka po imenu Lily. Dobila sem jo že kot majhno, sedaj pa je stara leto in pol. Je zelo radovedna in razigrana ter potrebuje veliko pozornosti. Nenavadno je, da ne mara banan, saj je opica, rada pa ima bolj sladko sadje, kot so jagode in kaki. Marmozetke živijo do 20 let in zrastejo 19 cm. Hitro se učijo, ampak so zelo trmaste. Vse jim moraš pokazati, vse jim moraš povedati. Veliko stvari si lastijo, tako predmete kot lastnika. Tudi vso mojo pozornost in ljubezen si je prilastila s svojo prisrčnostjo in ljubeznivostjo.

Pia Štampelj, 3. Ka

Bacil

Odgovorna urednica: Danijela Mijatović, 4. Ka

Sodelovali so še: Rea Mandić, 2. Ka

Natalija Govekar, 2. Ka

Anja Kotnik, 4. Ka

Asja Križman, 4. Ka

Jaqueline Perić, 3. Ka

Vesna Ponorac, 4. Zb (Šol. leto 2017/18)

Slikovno gradivo:

Ana Čater, 3. Kb (slika, str. 33, 40, 50-51, 52-53, 62)

Klemen Cej, 1. Zb (slika, str. 8, 34, 37)

Neja Roglič, 1. Kb (slika, str. 10)

Mineja Breclj, 1. Za (slika, str. 49)

Mentorica: Nevenka Tomšič - Iskra

Oblikovanje in prelom: Jasna Perinčič Manfreda

Izvodi 250